

Στον αδερφό μου Νίκο.

ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΜΠ
ΤΟΜΕΑΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

«Η συμβολή των πάρκων στη ζωή των ανθρώπων-Η περίπτωση της Ηγουμενίτσας»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	3
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	5
ABSTRACT.....	6
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	7
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ευρωπαϊκός πολεοδομικός σχεδιασμός.....	12
1.1 Εισαγωγή.....	12
1.2 Ιστορική αναδρομή πολεοδομικού σχεδιασμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	13
1.3 Η πολεοδομική πολιτική στην Ευρώπη.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Ευρωπαϊκές πόλεις.....	17
2.1 Η έννοια της πόλης και τύποι πόλεων.....	17
2.2 Αστικός σχεδιασμός κατά το παρελθόν στην Ευρώπη.....	21
2.3 Παραδείγματα Ευρωπαϊκών πόλεων.....	26
2.3.1 Η περίπτωση της Ορλεάνης-Γαλλία.....	26
2.3.2 Η περίπτωση της Λιλ.....	32
2.3.3 Η πόλη Κάλμαρ στη Σουηδία.....	37
2.3.4 Η πόλη Τορquay στην Αγγλία.....	42
2.3.5 Η περίπτωση των Τρικάλων.....	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Πολεοδομικός σχεδιασμός Ελλάδα.....	52
3.1 Αστικός σχεδιασμός και μοντέλα πόλεων.....	52
3.2 Σημαντικές στιγμές για τον πολεοδομικό σχεδιασμό στην Ελλάδα.....	52
3.3 Επίπεδα σχεδιασμού στην Ελλάδα.....	54
3.4 Εργαλεία πολεοδομικού σχεδιασμού.....	55
3.5 Διαδικασία πολεοδομικού σχεδιασμού.....	61
3.6 Χρήσεις γης.....	62
3.7 Πάρκα τσέπης.....	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Δήμος Ηγουμενίτσας.....	67
4.1 Γενικά για τον Δήμο Ηγουμενίτσας.....	67

4.2	Οικονομική κατάσταση περιοχής.....	68
4.3	Κοινωνική κατάσταση περιοχής.....	70
4.4	Πολιτική κατάσταση περιοχής.....	71
4.5	Ανάλυση S.W.O.T.	74
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Στρατηγικός Σχεδιασμός		77
5.1	Φάσεις διαχείρισης του έργου.....	77
5.2	Μετάφραση των αναγκών των χρηστών-πολιτών σε προδιαγραφές.....	79
5.3	Χρηματοδότηση και χρονοδιάγραμμα.....	80
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΤΕΙ Ηγουμενίτσας-Υφιστάμενη κατάσταση		81
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Πρόταση διαμόρφωσης ΤΕΙ Ηγουμενίτσας		85
7.1.	Πλατεία ανατολικής εισόδου.....	87
7.2.	Παιδική χαρά ΑμΕΑ	89
7.3.	Παιδική χαρά από χυτό με υψομετρικές διαφορές.....	93
7.4.	Χώρος υπαίθριας άθλησης	94
7.5.	Θερινό θέατρο.....	99
7.6.	Χώρος στάθμευσης- Parking	101
7.7	Σχεδιάζοντας για όλους.....	102
7.8	Διαχείριση απορριμμάτων στο πάρκο	103
7.9	Νέες τεχνολογίες	105
7.10	Βιώσιμη κινητικότητα	111
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ		114
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....		118

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η συνεχής αστικοποίηση των πρωτευουσών σε συνδυασμό με την ολοένα και αυξανόμενη αποδυνάμωση των μικρομεσαίων πόλεων έχει φέρει μεγάλες αλλαγές στον ευρωπαϊκό χάρτη. Η εγκατάλειψη των περιοχών αυτών, είναι ένα φαινόμενο που δημιουργεί έντονες χωρικές ανισότητες και συναντάται σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο τις τελευταίες δεκαετίες. Στόχος της παρούσας διπλωματικής αποτελεί η ανάδειξη των ευκαιριών- απειλών του δήμου Ηγουμενίτσας, ώστε με τις σωστές πολεοδομικές παρεμβάσεις να αναβαθμιστεί το βιοτικό επίπεδο της περιοχής και να ενισχυθούν τα φυσικά, οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά της. Η πολεοδομική οργάνωση μιας περιοχής συνδέεται άρρηκτα με την ανάδειξη των βασικών πόλων και των σημείων ενδιαφέροντος της περιοχής. Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις βασίζονται σε Ευρωπαϊκά πρότυπα και κανόνες, τόσο σχετικά με την ασφάλεια όσο και με τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες των πολιτών αναφορικά με τη διασκέδαση, την κοινωνικοποίηση, την άθληση και τον πολιτισμό. Οι παρεμβάσεις αυτές παρουσιάζονται μέσω σχεδιαστικών προγραμμάτων και καινοτόμων εφαρμογών με κατεύθυνση την επίτευξη του στόχου της εργασίας.

ABSTRACT

Continuous urbanization of the capitals combined with the ever-increasing weakening of small and medium-sized cities has brought great changes to the European Charter. The abandonment of these areas is a phenomenon that creates intense spatial inequalities and is found at national, European and international level in recent decades. The aim of this diploma is to highlight the opportunities for threats to the Municipality of Igoumenitsa so that with the right urban planning interventions to upgrade the living standards of the region and to strengthen its natural, economic and social characteristics. The urban organization of a region is inextricably linked to the emergence of basic poles and areas of interest in the region. The proposed interventions are based on European standards and rules, both on safety and the ever-increasing needs of citizens with regard to fun, socialization, sport and culture. These interventions are presented through design programs and innovative applications towards the achievement of the work goal.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1: τοπογραφικό ΤΕΙ Ηγουμενίτσας.....	2
Εικόνα 2: Τυπικό σχέδιο πόλης στην Αρχαία Ελλάδα	13
Εικόνα 3: Ιστορικός χάρτης της Ευρώπης- 18ος αιώνας.....	21
Εικόνα 4: Ορλεάνη -Γαλλία.....	26
Εικόνα 5: Πάρκα στην πόλη της Ορλεάνης.....	29
Εικόνα 6: Πάρκο παιχνιδιού Belneuf	29
Εικόνα 7: Όργανα παιχνιδιού στο πάρκο Belneuf	30
Εικόνα 8: Όργανα γυμναστικής στο πάρκο Belneuf	31
Εικόνα 9: Λιλ Γαλλία.....	32
Εικόνα 10: Πάρκα στην πόλη της Λιλ.....	33
Εικόνα 11: Πάρκο Jean Baptiste Leba.....	34
Εικόνα 12: Παιδική χαρά του πάρκου Jean Baptiste Leba	34
Εικόνα 13: Πάρκο της Sitadelle.....	35
Εικόνα 14: Όργανα γυμναστικής- παιχνιδιού του πάρκου	36
Εικόνα 15: Καλμάρ- Σουηδία	37
Εικόνα 16: Πάρκα στην πόλη της Καλμάρ.....	38
Εικόνα 17: πάρκο Lindeberga.....	39
Εικόνα 18: Παιδική χαρά του πάρκου	39
Εικόνα 19: πάρκο vettentorns	40
Εικόνα 20: Παιδική χαρά του πάρκου vettentorns	41
Εικόνα 21: Torquay- Αγγλία	42

Εικόνα 22: Πάρκα στην πόλη της Torquay	44
Εικόνα 23: Πάρκο παιχνιδιού Teignmouth.....	45
Εικόνα 24: 3D παρουσίαση του πάρκου Teignmouth	45
Εικόνα 25: Παιδική χαρά του πάρκου Teignmouth.....	46
Εικόνα 26: Τρίκαλα- Ελλάδα	47
Εικόνα 27: Φωτοβολταϊκό δέντρο στην πόλη των Τρικάλων	48
Εικόνα 28: 3D Παρουσίαση του Μύλου των Ξωτικών	49
Εικόνα 29: Πάρκα στην περιοχή των Τρικάλων	50
Εικόνα 30: Παιδική χαρά στην περιοχή των Τρικάλων	50
Εικόνα 31: Κιόσκι του πάρκου για ξεκούραση	51
Εικόνα 32: 3D παρουσίαση τυπικού πάρκου στο εξωτερικό	65
Εικόνα 33: Τυπικό πάρκο στην περιοχή της Κυψέλης.....	66
Εικόνα 34: Δήμος Ηγουμενίτσας.....	67
Εικόνα 35: Λιμάνι Ηγουμενίτσας	68
Εικόνα 36: Μοτέλ Ξενίας	81
Εικόνα 37: Διαφήμιση του Ξενία στην εφημερίδα Εμπρός-1962	82
Εικόνα 38: Σχέδια απο το Μοτέλ Ξενίας- Οι πτέρυγες των δωματίων	82
Εικόνα 39: Το εστιατόριο του Ξενία με τα γλυπτά που τοποθετήθηκαν.....	83
Εικόνα 40: Υφιστάμενη κατάσταση του ΤΕΙ Ηγουμενίτσας.....	84
Εικόνα 41: Πρόταση διαμόρφωσης του ΤΕΙ Ηγουμενίτσας	85
Εικόνα 42: Πλατεία ανατολικής εισόδου	87
Εικόνα 43: Αναλημματικό ρολόι.....	88
Εικόνα 44: Παιδική χαρά ΑμΕΑ	89
Εικόνα 45: Παιδική χαρά απο Χυτό	93
Εικόνα 46: Χώρος υπαίθριας άθλησης με όργανα γυμναστικής	94
Εικόνα 47: Θερινό θέατρο	99
Εικόνα 48: Χώρο στάθμευσης- Parking	101
Εικόνα 49: Διάδρομοι στην έκταση του πάρκου	102
Εικόνα 50: Φωτογραφία τυπικού πράσινου σημείου	104
Εικόνα 51: Ρεύματα ανακύκλωσης.....	105
Εικόνα 52: Αυτόνομο φωτιστικό τεχνολογίας LED.....	106
Εικόνα 53: Επένδυση ιστού φωτιστικού με πολυουρεθάνη	107
Εικόνα 54: Παράδειγμα αυτόματης ρύθμισης της έντασης του φωτισμού με αισθητήρα κίνησης	107
Εικόνα 55: Ενδεικτική πολική κατανομή φωτεινής έντασης	107
Εικόνα 56: Ενδεικτικές διαστάσεις 10W.....	107
Εικόνα 57: Έξυπνο παγκάκι στο δήμο Ιωαννίνων.....	108
Εικόνα 58: Αρχική σελίδα εφαρμογής.....	109
Εικόνα 59: Σκανάρισμα barcode	110
Εικόνα 60: Προσθήκη βλάβης.....	110
Εικόνα 61: Ηλεκτρικό αστικό λεωφορείο	112
Εικόνα 62: Ηλεκτρικά πατίνια.....	113

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Το θέμα της παρούσας διπλωματικής εργασίας ανατέθηκε από τον κ. Μπακογιάννη στον οποίο εκφράζω τις θερμότερες ευχαριστίες μου για την στήριξη και τις υποδείξεις του κατά την διάρκεια της συγγραφής καθώς και για το χρόνο που αφιέρωσε.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, διεθνώς συντελούνται διαρκείς αλλαγές που αφορούν τους εθνικούς, πολιτικούς και πολιτιστικούς θεσμούς, καθώς επίσης και την κοινωνία και οικονομία. Οι αλλαγές αυτές έχουν ως αποτέλεσμα να προκαλούνται και διαφοροποιήσεις στον τρόπο με τον οποίο αναπτύσσεται το οικιστικό σύνολο, αλλά και ευρύτερα στον τρόπο διαμόρφωσης του αστικού ιστού (Σιόλας κ.α.,2015). Αρχικά, θα πρέπει να αναφερθεί ότι για την προσέγγιση του χώρου υπάρχουν δύο βασικές διαφορετικές προσεγγίσεις, με την πρώτη να αφορά την πλατωνική προσέγγιση, όπου ο χώρος μπορεί να θεωρηθεί ως μια αυτοτελής κενή οντότητα, η οποία μπορεί να είναι άπειρη, είτε πεπερασμένη και λειτουργεί ως οικουμενική φύση, δεχόμενη διάφορα αντικείμενα. Από την άλλη, υπάρχει και η σύγχρονη προσέγγιση που αφορά τον χώρο, η οποία άπτεται του τομέα των φυσικών επιστημών και της ψυχολογίας και σύμφωνα με την οποία ο χώρος μπορεί να προσδιοριστεί ως η ποιότητα θέσης, η οποία απορρέει από την ύπαρξη υλικών καθώς και αντικειμένων (Αραβαντινός & Κοσμάκη,1988). Είναι γεγονός ότι σε διεθνές επίπεδο, μέσω του πολεοδομικού σχεδιασμού υπάρχει δυνατότητα «διοχέτευσης» της ανάπτυξης, ενώ από τον τρόπο του πολεοδομικού σχεδιασμού επηρεάζεται και το περιβάλλον.

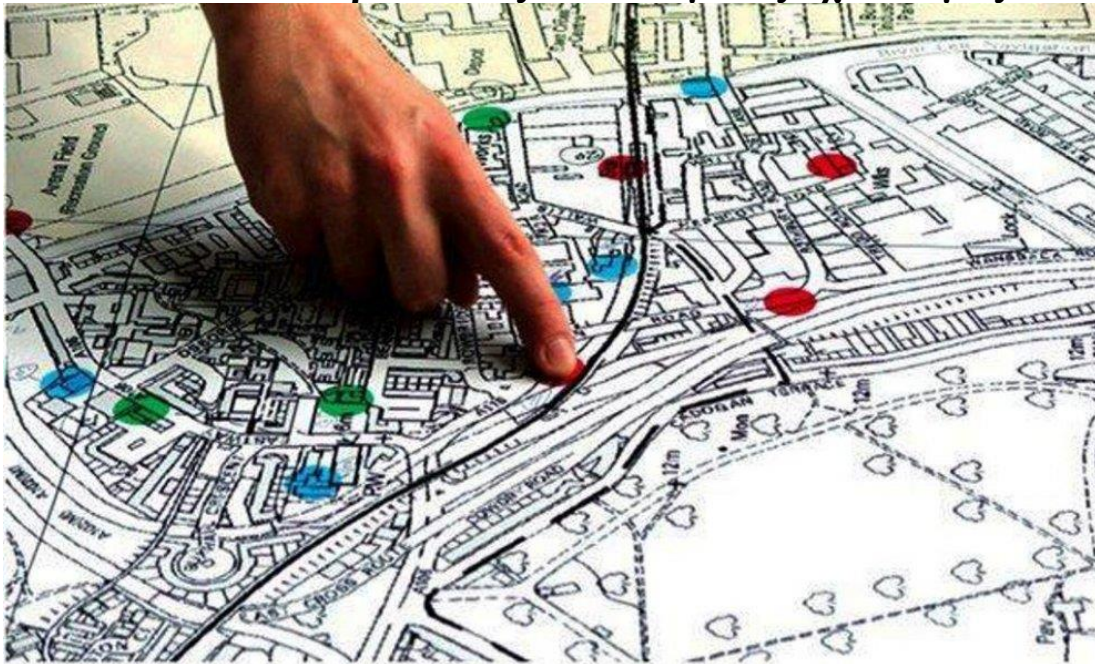
Σχετικά με την διάρθρωση της εργασίας αποτελείται από επτά κεφάλαια. Ειδικότερα, το πρώτο κεφάλαιο αναφέρετε στον Ευρωπαϊκό πολεοδομικό σχεδιασμό, όπου γίνεται μια ιστορική αναδρομή στον πολεοδομικό σχεδιασμό στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνέχεια αναλύεται η πολεοδομική πολιτική στην Ευρώπη. Εν συνεχεία, το δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας επικεντρώνεται στις Ευρωπαϊκές πόλεις, όπου αρχικά προσδιορίζεται η έννοια της πόλης και οι τύποι των πόλεων, ενώ στη συνέχεια περιγράφεται ο αστικός σχεδιασμός κατά το παρελθόν στην Ευρώπη. Εν συνεχεία μελετώνται ορισμένα παραδείγματα ευρωπαϊκών πόλεων, όπου συγκεκριμένα εξετάζεται η περίπτωση της Ορλεάνης και της Λιλ στη Γαλλία, η πόλη Κάλμαρ που βρίσκεται στη Σουηδία, καθώς επίσης και η πόλη Torquay στην Αγγλία, όπως και η περίπτωση των Τρικάλων.

Εν συνεχεία, το τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται στον πολεοδομικό σχεδιασμό στην Ελλάδα, όπου μελετάται ο αστικός σχεδιασμός και τα μοντέλα των πόλεων, καθώς επίσης και οι σημαντικότερες στιγμές που αφορούν τον πολεοδομικό σχεδιασμό στην Ελλάδα. Εν συνεχεία, γίνεται λόγος για τα επίπεδα σχεδιασμού στην Ελλάδα, ενώ περιγράφονται τα εργαλεία πολεοδομικού σχεδιασμού, η διαδικασία του πολεοδομικού σχεδιασμού, καθώς επίσης και η χρήση γης. Ξεχωριστή αναφορά γίνεται στα πάρκα «τσέπης», τα οποία αποτελούν μια καινοτομία που βρίσκουν εφαρμογή κατά τη πρόσφατο παρελθόν. Περαιτέρω, το τέταρτο κεφάλαιο εστιάζει στον Δήμο Ηγουμενίτσας, όπου παρουσιάζονται ορισμένες πληροφορίες γενικά για τον Δήμο Ηγουμενίτσας, ενώ στη συνέχεια περιγράφεται η οικονομική κατάσταση της περιοχής, η κοινωνική, καθώς και η πολιτική. Στη συνέχεια, γίνεται ανάλυση S.W.O.T. της περιοχής της Ηγουμενίτσας, όπου αναλύονται τα δυνατά και αδύνατα σημεία, τα οποία αφορούν το εσωτερικό περιβάλλον, καθώς επίσης και οι ευκαιρίες και οι απειλές που συνδέονται με το εξωτερικό περιβάλλον.

Το κεφάλαιο πέντε εστιάζει στον στρατηγικό σχεδιασμό της παρέμβασης που εξετάζεται στα πλαίσια της παρούσας εργασίας, όπου αρχικά περιγράφονται οι φάσεις του έργου, ενώ στη συνέχεια αποτυπώνεται η «μετάφραση» των αναγκών των χρηστών-πολιτών σε προδιαγραφές. Τέλος, γίνεται αναφορά στην πιθανή χρηματοδότηση του έργου, καθώς επίσης και στο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Το κεφάλαιο έξι εστιάζει στην υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής παρέμβασης.

Στο κεφάλαιο επτά γίνεται μια αναλυτική πρόταση για την ανάπλαση του χώρου που εξετάζεται. Αρχικά, περιγράφεται η δυνατότητα δημιουργίας πάρκου και για ΑμΕΑ, ενώ στη συνέχεια αναλύονται άλλες δραστηριότητες που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν στον υπό ανάπλαση χώρο. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στις κατασκευές που μπορούν να γίνουν εντός του πάρκου, ενώ στη συνέχεια παρουσιάζονται προτάσεις βιώσιμης κινητικότητας στο πάρκο, όπως επίσης και προτάσεις που αφορούν τη διαχείριση των απορριμμάτων στο πάρκο. Τέλος, γίνεται αναφορά στις νέες τεχνολογίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν εντός του πάρκου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ευρωπαϊκός πολεοδομικός σχεδιασμός

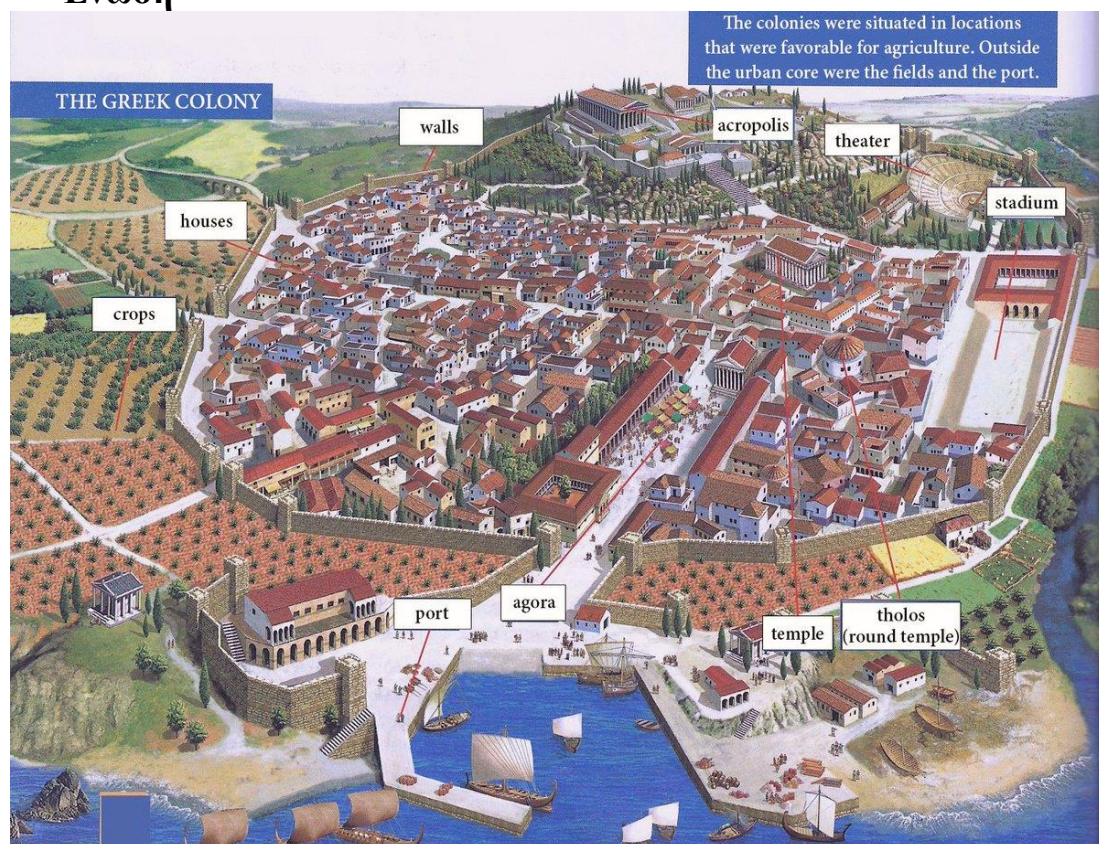

1.1 Εισαγωγή

Η Ευρώπη αποτελεί την τέταρτη μεγαλύτερη σε έκταση ήπειρο, ενώ ο πληθυσμός της ξεπερνά τα 700 εκατομμύρια κατοίκους. Παρά το γεγονός ότι η Ευρώπη ως ήπειρος παρουσιάζει συνοχή, διακρίνονται επιμέρους περιοχές αυτής που είναι η Σκανδιναβικές χώρες, οι χώρες που βρίσκονται στην περιοχή της Βαλτικής, τα Βρετανικά νησιά. Ακόμη, υπάρχει η Δυτική και Κεντρική Ευρώπη, η Ιβηρική και η Ιταλική χερσόνησος, η περιοχή των Βαλκανίων, τα νησιά της Μεσογείου, καθώς επίσης και η Ανατολική Ευρώπη, αλλά και οι Υπερκαυκάσιες περιοχές.

Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία αποτελεί πολιτική και οικονομική ένωση 27 ευρωπαϊκών χωρών, με τα κράτη αυτά να καλύπτουν σημαντικά μεγάλη έκταση της ηπείρου, ενώ ο θεσμός αυτός ως προς τα χαρακτηριστικά του θεωρείται μοναδικός σε διεθνές επίπεδο.

1.2 Ιστορική αναδρομή πολεοδομικού σχεδιασμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Εικόνα 2: Τυπικό σχέδιο πόλης στην Αρχαία Ελλάδα

Είναι γεγονός ότι στο πέρασμα του χρόνου ο πολεοδομικός σχεδιασμός έχει περάσει από διαφορετικά στάδια στην Ευρώπη, ενώ πρόκειται για ένα δυναμικό φαινόμενο, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι βρίσκεται υπό διαρκείς αλλαγές. Κατά την αρχαιότητα, πηγή έμπνευσης για τον πολεοδομικό σχεδιασμό αποτελούσαν η αρχαία Ελλάδα, αλλά και η Αρχαία Ρώμη. Στην περίπτωση της αρχαίας Ελλάδας, σημαίνοντα ρόλο διαδραμάτιζε το πολιτικό σύστημα της πόλης κράτους, χαρακτηριστικά του οποίου αποτελούσαν η πλήρης αυτονομία, ο προσδιορισμός του διοικητικού κέντρου, καθώς επίσης και μια καλλιεργούμενη έκταση, η οποία συνδεόταν με την πόλη κράτος.

Ο ευρωπαϊκός χώρος, άρχισε να διαμορφώνεται κατά τη διάρκεια του 14^{ου} αιώνα, καθώς την περίοδο εκείνη αναπτύχθηκε συνεργασία πόλεων που παρουσίαζαν κοινά ενδιαφέροντα, όπως ήταν για παράδειγμα η γεωργία και το εμπόριο. Ωστόσο, σημαίνων γεγονός αποτέλεσε η βιομηχανική επανάσταση που έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια του 18^{ου} αιώνα, καθώς είχε ως αποτέλεσμα να επέλθει αύξηση του πληθυσμού των αστικών κέντρων, καθώς επίσης και ανάπτυξη της βιομηχανικής δραστηριότητας. Εξαιτίας της βιομηχανικής επανάστασης, υπήρξε μια εκτενής μετακίνηση του πληθυσμού προς τα αστικά κέντρα και έτσι αυξήθηκε η αστικοποίηση, καθώς και η κινητικότητα των πληθυσμών. Περαιτέρω, κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα, χαρακτηριστικά αποτέλεσαν η διαρκής αύξησης των χρήσεων της τεχνολογίας, καθώς επίσης και ο έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των κρατών, αλλά και μεταξύ των διαφορετικών περιοχών εντός της ίδιας χώρας. Απόρροια των εξελίξεων αυτών ήταν η ανανέωση του αστικού τοπίου, καθώς και η δημιουργία πολεοδομικών εργαλείων, και μηχανισμό για τον σχεδιασμό.

Ακολούθως, έπειτα από τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, οι πόλεις που είχαν καταστραφεί αναδιαρθρώθηκαν, ενώ ο πληθυσμός συρρικνώθηκε στα μεγάλα αστικά κέντρα, με την εξέλιξη αυτή να συμβάλλει στην διαμόρφωση ενός ακτινοκεντρικού σχεδίου. Ωστόσο, εξαιτίας των συγκοινωνιακών δικτύων που αναπτύχθηκαν, οι πόλεις αυξήθηκαν περαιτέρω, ενώ συνέβαλαν και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Ουσιαστικά, μέσω των αλλαγών αυτών επιδιώχθηκε να ενσωματωθεί ο αστικοποιημένος πληθυσμός στον αστικό χώρο. Σήμερα, σημαντική επίδραση στον πολεοδομικό σχεδιασμό σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, φαίνεται να έχει ο ίδιος ο θεσμός της Ένωσης, αλλά και το έντονο μεταναστευτικό ζήτημα, το οποίο διαφοροποιείται μεταξύ των χωρών, αλλά και μεταξύ των διαφορετικών πόλεων, λαμβάνοντας υπόψη ότι ούτε όλες οι χώρες δέχονται την ίδια μεταναστευτική πίεση, αλλά ούτε και όλες οι πόλεις. Επιπρόσθετα, σήμερα σε επίπεδο Ε.Ε. επιδιώκεται να υπάρξει προώθηση της συνεκτικότητας, καθώς και δημιουργία υψηλής πυκνότητας αστικών διατάξεων, επιδιώκοντας να υπάρξει μια περισσότερο βιώσιμη πόλη (Παπαρηγορίου,2007).

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η πολεοδομία και η χωροταξία ξεκίνησαν να αναπτύσσονται κατά την περίοδο αμέσως μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, με την ίδρυση του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και της Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, η οποία αποτέλεσε και τη βάση για τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παράλληλα, σταδιακά ξεκίνησε η ανάπτυξη της χωροταξίας και της πολεοδομίας σε ακαδημαϊκό επίπεδο, ενώ αναπτύχθηκαν τα πολεοδομικά πρότυπα, τα οποία και διασφάλιζαν έναν αριθμό ελάχιστων κοινωνικών αγαθών για όλους, όπως ήταν για παράδειγμα, τα σχολεία, η περίθαλψη, καθώς επίσης και οι μεταφορές και το πράσινο. Περαιτέρω, κατά τη διάρκεια των επόμενων ετών, εξέχων ήταν και ο ρόλος των χωρών της BENELUX (Ολλανδία, Βέλγιο και Λουξεμβούργο), όπως επίσης και της Γαλλίας και της Γερμανίας, οι οποίες και συνέβαλαν στη δημιουργία μιας μόνιμης διάσκεψης χωροταξίας που περιλάμβανε τα κράτη της Βόρειο Δυτικής Ευρώπης. Έως και την δεκαετία του 1960, η πολεοδόμηση στην Ευρώπη σχετιζονταν κυρίως με τον φυσικό σχεδιασμό, όπου πρόκειται για τις παρεμβάσεις που συνέβαλαν στην τροποποίηση της υλικής και φυσικής μορφής, αλλά και στην οργάνωση του χώρου.

Ο σχεδιασμός κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1970 αποσκοπούσε στην αξιολόγηση των δυνατοτήτων και αδυναμιών που υπήρχαν σε επίπεδο κοινωνίας, σε σχέση με τις ευκαιρίες και απειλές που απορρέαν από το ευρύτερο περιβάλλον, ενώ επιδιώκονταν να υπάρξει ενίσχυση των συμμετοχικών διαδικασιών. Άλλα χαρακτηριστικά της περιόδου αυτής ήταν ο μακροπρόθεσμος χαρακτήρας, καθώς δινόταν μια προοπτική για το μέλλον, ενώ την ίδια περίοδο ξεκίνησε να δίνεται έμφαση στην ανάγκη προστασίας των αρχαίων οικισμών, οι οποίοι δεν άργησαν να εξελιχθούν σε κέντρα των σύγχρονων πόλεων.

1.3 Η πολεοδομική πολιτική στην Ευρώπη

Είναι γεγονός ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών στην Ευρώπη, επιδιώκεται να υπάρξει αντιμετώπιση των χρόνιων προβλημάτων, τα οποία αφορούν τον αστικό χώρο. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι στο πέρασμα του χρόνου έχουν γίνει και ενέργειες, έτσι ώστε να υπάρξει εφαρμογή μιας ενιαία πολεοδομικής πολιτικής. Ειδικότερα, το 1990, μέσω του «πράσινου βιβλίου για το Αστικό Περιβάλλον», δόθηκε έμφαση στην ανάλυση του χώρου, καθώς επίσης και στην ανάλυση της ταυτότητας της πόλης, ενώ το 1995, μέσω του «πράσινου βιβλίου για το Δίκτυο πόλεων», δόθηκε έμφαση στην περαιτέρω εξέλιξη της δημόσιας συγκοινωνίας, καθώς επίσης και ευρύτερα στη συλλογική μεταφορά, προσδιορίζοντας ουσιαστικά ένα νέο μοντέλο Ευρωπαϊκής Πόλης (Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, 2021).

Το 1996, δόθηκε έμφαση από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις «αιεφόρες πόλεις», όπου πιο συγκεκριμένα το ενδιαφέρον επικεντρώθηκε στη διαχείριση των φυσικών πόρων, στην αστική και πολιτιστική κληρονομία, η οποία συνδέεται με τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου των κατοίκων, καθώς επίσης στις αστικές μεταφορές, όπως και στον σχεδιασμό χρήσεων γης. Στα πλαίσια του ευρωπαϊκού πολεοδομικού σχεδιασμού, σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε η στρατηγική που αφορούσε το Αστικό Περιβάλλον (2006), καθώς επίσης και η Χάρτα της Λειψίας που έχει να κάνει με τις Βιώσιμες Ευρωπαϊκές Πόλεις (2007). Ουσιαστικά, τα δύο κείμενα αυτά, συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας πιο ολοκληρωμένης πολιτικής «συμπαγούς πόλης», έτσι ώστε να υπάρξει αναβάθμιση αυτής σε ζητήματα που αφορούν τον πολεοδομικό ιστό, τις χρήσεις γης, τον δημόσιο χώρο, καθώς επίσης και τις στεγαστικές ανάγκες που αφορούν ορισμένες ομάδες του πληθυσμού.

Περαιτέρω, το 2007, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προχώρησε στην παρουσίαση του «πράσινου βιβλίου» το οποίο αφορούσε μια νέα αστική κινητικότητα, αναφέροντας ότι παρά το γεγονός ότι η κάθε πόλη της Ευρώπης είναι διαφορετική, αντιμετωπίζουν όλες κοινές προκλήσεις. Ειδικότερα, στα πλαίσια αυτά δίνονταν κατευθύνσεις σχετικά με τον ενιαίο χωροταξικό/πολεοδομικό και συγκοινωνιακό σχεδιασμό, έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η αντιμετωπιστούν τα προβλήματα πολεοδομίας. Ακόμη, έμφαση

δινόταν στη διαχείριση της κυκλοφορίας, δίνοντας προτεραιότητα στα μέσα μαζικής μεταφοράς και στην «έξυπνη» κυκλοφορία. Τέλος, προβλέπονταν τεχνολογίες και μέτρα για το περιβάλλον, όπως είναι ο περιορισμός των εκπομπών σε οχήματα και καύσιμα (Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας,2021).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Ευρωπαϊκές πόλεις

2.1 Η έννοια της πόλης και τύποι πόλεων

Στο πέρασμα του χρόνου, καθώς οι άνθρωποι άλλαξαν δραστηριότητες και «έφυγαν» από την αγροτική διαβίωση, άρχισαν να διαμορφώνονται τα πρώτα οικιστικά σύνολα. Ιστορικά, οι οικισμοί δημιουργήθηκαν εξαιτίας της ανάγκης κοινωνικής αλληλεπίδρασης και αποτελούν ένα σύνολο κατοίκων, οι οποίοι γειτνιάζουν χωρικά. Ο καθορισμός του οικισμού θα πρέπει να σχετίζεται με τον αριθμό των νοικοκυριών, όπου είναι τα άτομα τα οποία διαβιούν κάτω υπό την ίδια στέγη και έτσι δημιουργούνται οι αντίστοιχες κοινωνικές σχέσεις. Περαιτέρω, προκειμένου ένας οικισμός να θεωρηθεί ότι είναι πόλη θα πρέπει να τηρεί ορισμένες ποσοτικές και ποιοτικές συνθήκες. Έτσι, μια πόλη θα πρέπει να διαθέτει ικανό μέγεθος πληθυσμού, όρια, τα οποία μπορεί να είναι φυσικά, είτε μπορεί να είναι και συμβολικά, ενώ θα πρέπει να υπάρχουν και δημόσιες λειτουργίες, οι οποίες αποτυπώνονται στο αρχιτεκτονικό έργο. Επιπλέον, θα πρέπει η πόλη να διαθέτει εμπορική λειτουργία. Ιδίως για το μέγεθος του πληθυσμού, σύμφωνα με τον Μηλάκη (2006), θεωρείται αναγκαίο, καθώς συνδέεται με την ικανοποίηση των βασικών αναγκών που διαθέτει ο άνθρωπος, στα πλαίσια της σύγχρονης αστικής ζωής, ενώ δεν θα πρέπει να παραβλέπεται και το γεγονός ότι η πληθυσμιακή ανάπτυξη συνιστά τον λόγο όπου μια πόλη διαθέτει κοινωνική, πολιτική και πολιτισμική δυναμική (Αραβαντινός,1997).

Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει στην έννοια της μητρόπολης, η οποία προσδιορίζεται εννοιολογικά «ως μια διευρυμένη χωρικά πόλη, η οποία έχει ως ελάχιστο πληθυσμό ένα εκατομμύριο κατοίκους». Οι μητροπόλεις δημιουργήθηκαν κατόπιν πληθυσμιακής αύξησης των πόλεων, ενώ απαντώνται ήδη από την αρχαιότητα ως έννοια, οι οποίες αποτελούσαν μια πόλη-κράτος. Σήμερα, οι μητροπόλεις αποτελούν σημαντικά οικονομικά, πολιτικά και πολιτιστικά κέντρα, σε επίπεδο περιφέρειας, είτε χώρας, είτε και ευρύτερα μιας περιοχής που εκτείνεται σε περισσότερα του ενός κράτους. Κοινά χαρακτηριστικά των μητροπόλεων είναι η πληθυσμιακή δυναμική που παρουσιάζουν, η έλλειψη γεωγραφικών ορίων τα οποία προσδιορίζονται με σαφήνεια, η κεντρικότητα, η κομβικότητα ως προς τις μεταφορές, καθώς επίσης και η οικονομική ανάπτυξη (Sassen,2008).

Μια ακόμη κατηγορία πόλης είναι οι μεγαλόπολη, όπου πρόκειται για την συνέχεια παρακείμενων μητροπολιτικών περιοχών, ενώ υπάρχουν ακόμη και οι ακροπόλεις, καθώς και το είδος πόλης που καλείται μετάπολη, με τα συγκεκριμένα είδη πόλεων να περιγράφουν αστικοποίηση που λαμβάνει χώρα σε επίπεδα χωρικής κλίμακας τα οποία είναι πιο μεγάλα από τις μητροπόλεις (Αίσωπος,2006). Τέλος, θα πρέπει να γίνει λόγος και για την παγκοσμιούπολη, όπου περιγράφεται ως μια πόλη που διαθέτει σημαντικά μεγάλο πληθυσμιακό δυναμικό, ενώ χαρακτηριστικό αυτός συνιστά η κυριαρχία του τριτογενούς τομέα της οικονομίας, σε σχέση με τους υπόλοιπους τομείς.

Περαιτέρω, μια ακόμη διάκριση των πόλεων μπορεί να γίνει σε μεσαία πόλη, σε μεσαία πολυκεντρική πόλη, καθώς επίσης και σε μεσαία πράσινη πόλη. Ειδικότερα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι πόλεις που θεωρούνται μεσαίου μεγέθους στεγάζουν ένα σημαντικό ποσοστό του πλανήτη, σε διεθνές επίπεδο. Στην περίπτωση της Ευρώπης, οι μεσαίες πόλεις αναπτύσσονται εντός μιας ενοποιημένης αγοράς, χωρίς να υπάρχουν ισχυροί περιορισμοί από εθνικά σύνορα, ενώ αντίστοιχα και οι παρεμβατικές δυνατότητες που υπάρχουν για τις Κυβερνήσεις των κρατών θεωρούνται περιορισμένες. Είναι γεγονός ότι οι μεσαίες πόλεις της Ευρώπης συνιστούν περιφερειακά κέντρα και ταυτόχρονα αποτελούν βασικοί πόλοι ενός πολυκεντρικού οικιστικού δικτύου και έτσι αποκτούν στρατηγικό ρόλο, στα πλαίσια

της ισόρροπης ανάπτυξης του Ευρωπαϊκού χώρου. Αντίστοιχα και στην Ελλάδα, η διάρθρωση της οικονομίας έχει διαμορφώσει τις αναγκαίες προϋποθέσεις, έτσι ώστε η ανάληψη των αποφάσεων να γίνεται από τα μεσαία κέντρα. Ωστόσο, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης διαμορφώνει προϋποθέσεις ανάπτυξης για τα μεγάλα αστικά κέντρα, τα οποία εξελίσσονται διαρκώς σε κόμβους και συγκεντρώνουν πλήθος λειτουργιών. Από την άλλη, οι μεσαίες πόλεις δεν διαθέτουν το αντίστοιχο δυναμικό για να μπορέσουν να αποκτήσουν τον ρόλο αυτό. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, εξαιτίας των συνθηκών που διαμορφώθηκαν στη παγκόσμια οικονομία, ουσιαστικά η οικονομική ανάπτυξη αποσυνδέθηκε από το μέγεθος, γεγονός που δίνει τη δυνατότητα σε μεσαία αστικά κέντρα να αποκτήσουν αξιόλογο ρόλο στο αστικό δίκτυο (Sassen,2008).

Μια ακόμη κατηγορία αποτελεί η μεσαία πολυκεντρική πόλη, με το είδος αυτό να μπορεί να χαρακτηριστεί ως περισσότερο «ευεργετική» πόλη, τόσο από κοινωνικής, όσο και από οικονομικής απόψεως. Βασικό χαρακτηριστικό μιας πολυκεντρικής πόλης συνιστά η υπερσυγκέντρωση πληθυσμού, η οποία συνοδεύεται από επέκταση των αστικών κέντρων της. Παράλληλα, μια πολυκεντρική πόλη χαρακτηρίζεται από υψηλά επίπεδα προσβασιμότητας, οικονομική ευημερία, υψηλό βαθμό ελκυστικότητας, καθώς επίσης και διαρκή βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της. Περαιτέρω, άλλα χαρακτηριστικά της πόλης αυτής αποτελούν η συγκέντρωση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, η οικονομική και θεσμική ολοκλήρωση, αλλά και ο λειτουργικός καταμερισμός της εργασίας.

Στόχος των ευρωπαϊκών πόλεων συνιστά η μετατροπή αυτών σε κέντρα αποφάσεων, αλλά και κέντρα οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο ρόλος των πολεοδομικών εργαλείων στις πόλεις αυτές, καθώς μπορούν να διαμορφώσουν κέντρα μεταφορών, πολιτισμού και επικοινωνίας. Θα πρέπει να τονισθεί ότι μια πολυκεντρική μεσαία πόλη, έχει ως χαρακτηριστικά τις ίσες ευκαιρίες, το αίσθημα ασφάλειας, καθώς επίσης και το υψηλό μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων της. Είναι αναγκαίο μια πόλη της κατηγορίας αυτής να μπορεί να προσφέρει δημόσιους χώρους, οι οποίοι είναι προσβάσιμοι σε όλους, όπως επίσης θα πρέπει να μπορεί να προσφέρει και τα κατάλληλα πολιτιστικά δρώμενα.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η «μεσαία πράσινη πόλη», λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η μετατροπή μιας μεσαίας πόλης σε πράσινη είναι μια πιο εύκολη διαδικασία, σε σχέση με μια άλλη μεγαλύτερου μεγέθους. Βασικά χαρακτηριστικά μιας «πράσινης» πόλης είναι η ύπαρξη πεζοδρόμων πολλών χιλιομέτρων, τα οικολογικά πάρκα που αναπτύσσονται εντός του αστικού κέντρου, η ύπαρξη βιολογικού καθαρισμού αποβλήτων, καθώς επίσης και η κατασκευή ενεργοβόρων κτιρίων, όπως και η εκτενής χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ). Επιπρόσθετα, σε «πράσινη» πόλη οι μετακινήσεις λαμβάνουν χώρα χωρίς συμβατικά οχήματα, αλλά χρησιμοποιούνται συστήματα αυτοματοποιημένης και μαζικής μετακίνησης, ενώ σημαντικός αριθμός θέσεων στάθμευσης βρίσκεται στις διάφορες εισόδους της πόλης. Περισσότερη ελκυστική είναι η δημιουργία μια «πράσινης» πόλης σε μικρούς και απομακρυσμένους τόπους, όπως για παράδειγμα είναι τα νησιά, αλλά και οι απομακρυσμένες ορεινές περιοχές (Αραβαντινός, 1997).

2.2 Αστικός σχεδιασμός κατά το παρελθόν στην Ευρώπη

Εικόνα 3: Ιστορικός χάρτης της Ευρώπης- 18ος αιώνας

Ο αστικός σχεδιασμός στην Ευρώπη έχει διέλθει από διαφορετικά στάδια στο πέρασμα του χρόνου, όπως αναφέρθηκε ήδη. Ειδικότερα, κατά την περίοδο του Μεσαίωνα, βασικό συστατικό του πολιτικού και οικονομικού συστήματος ήταν η φεουδαρχία, μέσω της οποίας διαμορφώθηκε και μια νέα σχέση μεταξύ της πόλης και της υπαίθρου, η οποία φαίνεται να έχει απολεσθεί κατά τη διάρκεια των ρωμαϊκών χρόνων. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι κατά την περίοδο εκείνη, οι πόλεις προκύπτan κατόπιν σχετικών μετακινήσεων που συντελούνταν από χειροτέχνες, τεχνίτες και εμπόρους, οι οποίοι μετέβαιναν από αγροτικούς οικισμούς, επιδιώκοντας καλύτερες οικονομικές συνθήκες και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης κατ' επέκταση. Βασικά χαρακτηριστικά των μεσαιωνικών πόλεων αποτελούν τα τείχη, τα οποία προσέφεραν προστασία έναντι εξωτερικής απειλής καθώς και η πλατεία της αγοράς, που αποτέλεσε και τον μεγαλύτερο δημόσιο υπαίθριο χώρο. Την ίδια περίοδο, οι δρόμοι αποτελούσαν

τα πιο σημαντικά κανάλια επικοινωνίας και κυκλοφορίας των ανθρώπων, αλλά και διακίνησης των εμπορευμάτων. Τα δημόσια κτίρια βρίσκονταν διάσπαρτα εντός του αστικού χώρου, έτσι ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα συνωστισμού (Σιόλας,2005).

Εν συνεχεία, κατά την περίοδο της Αναγέννησης, χαρακτηριστικά της πόλης ήταν ο ευθύγραμμος δρόμος, το ορθογωνικό πλέγμα των δρόμων, αλλά και οι πλατείες, οι οποίες είχαν γεωμετρική μορφή. Σχετικά με τους δημόσιους χώρους, κατά την περίοδο της Αναγέννησης, χαρακτηριστικό αυτών ήταν οι γεωμετρικές χαράξεις, καθώς και οι αρμονικές αναλογίες, όπως για παράδειγμα ήταν οι περιορισμένες διαστάσεις τους, λαμβάνοντας υπόψη την ανθρώπινη κλίμακα. Η αστική πλατεία λειτουργούσε ως σημείο στάσης, έχοντας μια γραμμική πορεία, ενώ το στοιχείο αυτό της στάσης ενισχύονταν περαιτέρω και από την παρουσία κεντρικών στοιχείων γλυπτικής. Οι πλατείες συνδέονταν μεταξύ τους μέσω των δρόμων, ενώ η ομοιομορφία που υπήρχε στις όψεις των κτιρίων, είχε ως αποτέλεσμα να εξασφαλίζεται αξονική συνέχεια της πόλης. Στην περίοδο αυτή της Αναγέννησης, ξεχωριστή αναφορά θα πρέπει να γίνει στο πάρκο, το οποίο και ενίσχυε την σχέση της πόλης με τη φύση (Αραβαντινός & Κοσμάκη,1998). Περαιτέρω, χαρακτηριστικό των πόλεων ήταν ο κεντρικός άξονας και η σύγκλιση των αξόνων, όπως για παράδειγμα συνέβαινε στις Βερσαλλίες. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι την ίδια περίοδο, μεγάλος αριθμός πόλεων επεκτάθηκε στην Ευρώπη, καθώς υπήρχε η αντίστοιχη πληθυσμιακή πίεση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το Λονδίνο, το οποίο και ανοικοδομήθηκε έχοντας ως πυρήνα τον αστικό συντελεστή της πλατείας (Γοσπονδίνη,1995).

Κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα, χαρακτηριστικό της βιομηχανικής πόλης ήταν οι αλλαγές που λάμβαναν χώρα στον τρόπο σκέψης και ζωής, εξαιτίας των σημαντικών καινοτομιών που προέκυψαν λόγω της βιομηχανικής επανάστασης. Στη βόρεια Ευρώπη, λόγω των αλλαγών που συνέβησαν υπήρξε μεταστροφή πλήθους αγροτών-μικροϊδιοκτητών γης προς την ενοικίαση γης, είτε προς την εργασία στη βιομηχανική παραγωγή, η οποία αυξάνονταν διαρκώς. Επομένως, η αστικοποίηση ήταν άναρχη, λόγω της μεγάλης ταχύτητας με την οποία λάμβανε χώρα με αποτέλεσμα να υπάρχει ιδιαίτερα πυκνή δόμηση στο κέντρο των πόλεων, λαμβάνοντας υπόψη και

το γεγονός ότι την ίδια περίοδο, οι βιομηχανίες βρίσκονταν στα κέντρα των πόλεων. Ακόμη, υπήρξε επέκταση των πόλεων, καθώς και δημιουργία περιοχών κατοικίας εκτός κέντρου, δηλαδή στα προάστια, αλλά και ίδρυση πόλεων που βρίσκονταν στις βιομηχανικές μονάδες. Εν αντιθέσει με τις προηγούμενες περιόδους, οι οποίες παρουσίαζαν κοινά χαρακτηριστικά ως προς την αρχιτεκτονική και την πολεοδομία, ο αιώνας αυτός χαρακτηρίστηκε από μια ιδιομορφία μορφών (Λάββας,2008).

Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει στην περίπτωση της Αγγλίας, όπου κατά την διάρκεια των αρχών του 19^{ου} αιώνα, οι συνθήκες διαβίωσης ήταν δύσκολες, καθώς απουσίαζαν ελεύθεροι χώροι, ενώ ο φωτισμός και ο ηλιασμός ήταν περιορισμένοι. Άλλο χαρακτηριστικό ήταν η απουσία κοινών χώρων υγιεινής, που είχαν ως αποτέλεσμα να τροφοδοτούνται και οι επιδημίες. Εξαιτίας της πληθυσμιακής πίεσης, δημιουργήθηκε η ανάγκη νέων κατοικιών, οι οποίες προορίζονταν για τη φιλοξενία εργατικών οικογενειών, ενώ παράλληλα ξεκίνησε η επέκταση των πόλεων από τους μεγάλους δρόμους, όπου υπήρχαν εμπορικά καταστήματα. Ωστόσο, οι συνθήκες ήταν επίσης άσχημες, καθώς οι κατασκευές που διαμορφώθηκαν ήταν φθηνές, γεγονός που συνδέεται με την ενοικίαση της γης από τους εργολάβους, αλλά και εξαιτίας της μικρής επιφάνειας που καταλάμβαναν οι κατοικίες, έχοντας λίγα δωμάτια. Τα οικοδομικά τετράγωνα ήταν οργανωμένα σε δύο σειρές όμοιων κτιρίων κατοικίας, τα οποία και ενώνονταν στο πίσω τμήμα τους, ενώ διακρίνονταν επίσης οικοδομικά τετράγωνα σε τρεις σειρές, έχοντας διαφοροποιημένους κτιριακούς τύπους κατοικίας. Από την άλλη, τα οικοδομικά τετράγωνα που βρίσκονταν σε περιοχές μεσαίων και εύπορων νοικοκυριών οργανώνονταν σε τριώροφα κτίρια, όντας πανομοιότυπα μεταξύ τους και περιλάμβαναν εκτός των άλλων σοφίτα και υπόγειο για να μπορεί να διαμένει το προσωπικό τους (Γοσποδίνη,1995). Ωστόσο, θα πρέπει να αναφερθεί ότι κατά την διάρκεια του 19^{ου} αιώνα στην Αγγλία είχε απαξιωθεί ο θεσμός της πλατείας, καθώς δεν θεωρούνταν πια υπαίθριος δημόσιος χώρος, με αποτέλεσμα να λειτουργεί με διαφορετικούς τρόπους. Ουσιαστικά, την περίοδο αυτή η πλατεία ως χώρος δενδροφυτεύτηκε, κλειδώθηκε και αποτέλεσε αστικό κήπο για περίπατο περιοίκων (Jenkins,2008).

Περαιτέρω, όσον αφορά την Γαλλία, λόγω της βιομηχανικής επανάστασης αναπτύχθηκαν έντονες τάσεις αστικοποίησης, οι οποίες όμως ήταν μικρότερες σε σχέση με την Αγγλία. Ουσιαστικά, η αγροτική οικονομία διατηρήθηκε λόγω των γεγονότων της Επανάστασης του 1789. Στην Γαλλία, η δόμηση των πόλεων θεωρούνταν ιδιαίτερα πυκνή, ενώ δεν θα πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός ότι εντός των πόλεων συντηρούνταν τμήμα του μεσαιωνικού ιστού. Προκειμένου να βελτιωθούν οι συνθήκες διαβίωσης των πόλεων αυτών, επιβλήθηκε ομοιομορφία στις όψεις των κτιρίων, γεγονός που μπορούσε να συμβάλλει στην ενίσχυση της αίγλης και της ισχύος των κτιρίων αυτών (Γοσπονδίνη,1995).

Σχετικά με την περίπτωση της Γερμανίας, σημαντικές βιομηχανικές πόλεις που αναπτύχθηκαν ήταν το Βερολίνο, η Δρέσδη, το Μόναχο, καθώς και το Αμβούργο, ενώ υπήρξαν σημαντικές οικιστικές πιέσεις. Ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι στην Γερμανία εφαρμόστηκε συγκεντρωτισμός, κάτι που εκφράστηκε στον σχεδιασμό της πόλης και έτσι υπήρξαν δρόμοι που είχαν μεγάλο πλάτος και αναπτύσσονταν ακολουθώντας μια ακτινωτή κατεύθυνση από το παλαιό κέντρο της πόλης προς τις νέες περιοχές κατοικίας. Επιπρόσθετα, δημιουργήθηκαν δρόμοι που είχαν τη μορφή δακτυλίου, ενώ στα σημεία σύγκλισης των δρόμων χωροθετούνταν πλατείες. Αναφορικά με τα οικοδομικά τετράγωνα, αυτά ήταν γεωμετρικά, έχοντας μεγάλο μέγεθος, μικρή πρόσοψη και μεγάλο βάθος. Απόρροια της επιλογής αυτής ήταν η επέκταση της πόλης να γίνεται με αργούς ρυθμούς, αλλά και η διαμόρφωση πολυώροφων κτιρίων κατοικίας τα οποία και προορίζονταν προς ενοικίαση. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι εξαιτίας τους σχήματος των οικοπέδων, ορισμένα από τα διαμερίσματα διέθετα πρόσοψη σε δρόμους, είτε σε χώρους που ήταν κοινόχρηστοι, ενώ ορισμένα άλλα σε ακάλυπτους χώρους ή φωταγωγούς. Το γερμανικό μοντέλο ανάπτυξης, έναντι του αγγλικού παρουσίαζε πλεονέκτημα, καθώς συνέβαλε στην κοινωνική μείξη, συνεκτιμώντας το γεγονός ότι στην ίδια περιοχή ζούσαν μαζί εύπορες και εργατικές οικογένειες και έτσι μπορούσαν να είχαν σε καθημερινή βάση κοινωνική επαφή και συναναστροφή μεταξύ τους (Lanz,2014).

Κατά τη διάρκεια των πρώτων δεκαετιών του 20^{ου} αιώνα αναπτύχθηκε το μοντέρνο κίνημα, το οποίο και στηρίχθηκε στον επαναπροσδιορισμό του στόχου του αρχιτεκτονικού έργου, επιδιώκοντας την βέλτιστη λειτουργία για την ικανοποίηση των ανθρώπων-κατοίκων των οικισμών και πόλεων (Λάββας,2008). Σύμφωνα με την προσέγγιση αυτή, έντονη κριτική δέχθηκαν οι τρεις αστικοί συντελεστές που ήταν ο δρόμος, η πλατεία, καθώς και το οικοδομικό τετράγωνο. Ειδικότερα, οι δρόμοι των πόλεων θεωρήθηκε ότι ήταν ανεπαρκείς, καθώς είχαν σχεδιαστεί για την κίνηση πεζών και αμαξών, ενώ οι διασταυρώσεις δρόμων που είχαν μικρό πλάτος δεν συνέβαλαν στην άνετη κυκλοφορία των οχημάτων, τα οποία όπως φαινόταν ήδη κατά τη διάρκεια των επόμενων ετών θα κυριαρχούσαν. Εξαιτίας του συγκεκριμένου συστήματος δρόμου διαμορφώθηκαν και τα αστικά οικοδομικά τετράγωνα, τα οποία αποτελούνταν από κτίρια που διέθεταν όψεις σε υπαίθριους χώρους μικρού πλάτους, όπως για παράδειγμα είναι οι δρόμοι, οι πλατείες, οι ακάλυπτοι χώροι και έτσι ο ηλιασμός και ο αερισμός των κατοικιών αυτών δεν ήταν πάντοτε εξασφαλισμένος. Σχετικά με την πλατεία, είχε ως αποτέλεσμα να χαθεί η λειτουργία της ως κοινωνικός κόμβος (Taylor,2005).

2.3 Παραδείγματα Ευρωπαϊκών πόλεων

2.3.1 Η περίπτωση της Ορλεάνης-Γαλλία

Εικόνα 4: Ορλεάνη -Γαλλία

Η πόλη της Ορλεάνης στη Γαλλία βρίσκεται 130 χιλιόμετρα νοτιο-δυτικά του Παρισιού και αποτελεί από τους δημοφιλέστερους προορισμούς της χώρας. Η Ορλεάνη διασχίζεται από τον ποταμό Λίγηρα και η έκταση της ανέρχεται σε 27,48 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία του 2011, ο πληθυσμός της πόλης ξεπερνά τους 110.000 κατοίκους. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, ακολουθήθηκε μια στρατηγική για την περιοχή, η οποία επικεντρώθηκε σε περιοχές αναζωογόνησης, όπου μεταξύ άλλων περιελάμβανε εκτενείς αναπλάσεις, αναδιάρθρωση του ιστορικού κέντρου, όπως επίσης και ανάπτυξη των μέσων μεταφοράς, αλλά και ευρύτερα της οικονομικής δραστηριότητας. Το σχέδιο αυτό εγκρίθηκε το 1982 και εν συνεχεία προχώρησε η επικαιροποίηση αυτού το 1988. Στα πλαίσια αυτά, σημαντικά έργα ήταν η κατασκευή

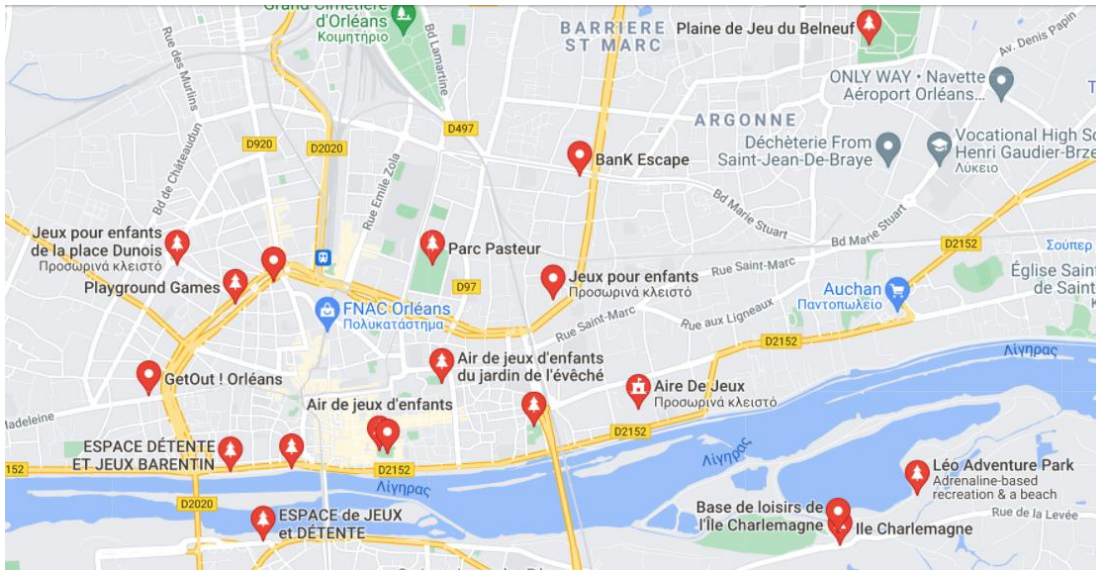
νέου νοσοκομείου στη πόλη, αλλά και η ολοκλήρωση της επέκτασης της γραμμής του τραμ.

Κύριος στόχος των παρεμβάσεων που πραγματοποιήθηκαν ήταν η επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς επίσης και η διατήρηση της βιοποικιλότητας, αλλά και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της πόλης. Παράλληλα, επιδιώχθηκε να υπάρξει ελκυστικότητα, αφενός σε επίπεδο χώρας, αφετέρου δε, σε διεθνές επίπεδο, αλλά και ενίσχυση της επιρροής της πόλης στην ευρύτερη περιφέρεια, αλλά και γενικότερα στη χώρα. Περαιτέρω, ο σχεδιασμός περιλάμβανε την προστασία της χλωρίδας της περιοχής μέσω της τεχνολογίας, ενώ προσδιορίστηκαν με σαφήνεια οι περιοχές όπου θα έπρεπε να υπάρξει περαιτέρω ενίσχυση των εμπορικών δραστηριοτήτων, επιδιώκοντας να υπάρξει ελκυστικότητα του κέντρου της πόλης. Ακόμη, έμφαση δόθηκε στην ενίσχυση της πολιτιστικής κληρονομιάς της πόλης, καθώς και στην δημογραφική ενδυνάμωση της.

Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει στον διαχωρισμό του εδάφους σε μελλοντικές χρήσεις, κάτι που έγινε σε εννιά ζώνες, με τη κάθε μία να διαιρείται σε επιμέρους υποενότητες. Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη κατηγορία (UA), αποτελείται από τέσσερις υποενότητες και συνδέεται με τη δημιουργία αστικών περιοχών, είτε υφιστάμενων και σχετίζεται με το παλαιό κέντρο της πόλης. Στη εν λόγω ζώνη προβλέπονταν αστική αξιοποίηση, έχοντας ως βασικές χρήσεις την κατοικία, το εμπόριο, καθώς και τα γραφεία. Περαιτέρω, στη δεύτερη κατηγορία υπάρχουν επτά υποενότητες, οι οποίες θεωρούνται και αυτές ως αστικές περιοχές, ωστόσο έχουν περισσότερες χρήσεις, έτσι ώστε να υπάρχει μια ενεργή ζώνη όπου θα προσέλκυε εταιρείες, καταστήματα και γραφεία. Η διαφορά μεταξύ της πρώτης και δεύτερης κατηγορίας που αναφέρθηκαν έγκειται στο μέγεθος της δραστηριότητας που υπάρχει ή πρόκειται να υπάρξει. Εν συνεχεία, υπάρχει η τρίτη ενότητα UC, η οποία καλύπτει ορισμένες περιοχές που βρίσκονται στο κέντρο και είναι ουσιαστικά προάστιο, έχοντας ως βασικό χαρακτηριστικό την οργάνωση και την διατήρηση των γνωρισμάτων που έχει η πόλη, ωστόσο, η διάφορα της έγκειται στο γεγονός ότι υπάρχει δυνατότητα επέκτασης υφιστάμενων κτισμάτων.

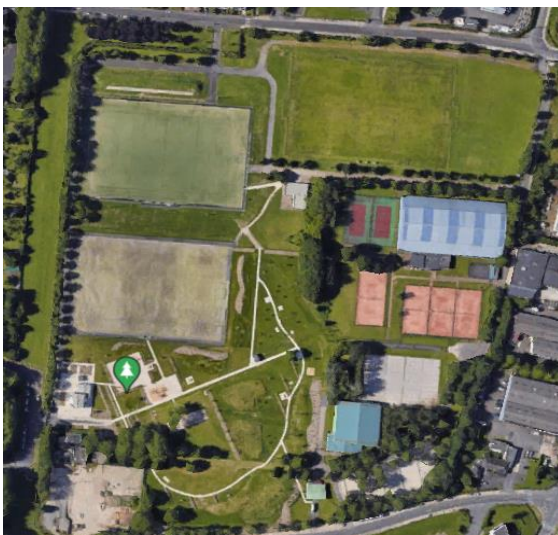
Επιπλέον, υπάρχει η κατηγορία UJ, η οποία με τη σειρά της χωρίζεται σε πέντε υποκατηγορίες και αφορά αστικές περιοχές που έχουν μικτή χρήση και έντονη ύπαρξη καταστημάτων και γραφείων. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην περιοχή αυτή διατηρείται ένα σχετικά υψηλό επίπεδο βλάστησης. Ακόμη, υπάρχει η ομάδα UO, όπου πρόκειται για περιοχές που υπάρχει κίνδυνος εξαιτίας των πλημμυρών, λόγω της επιφάνειας που διαθέτουν. Η περιοχή της Ορλεάνη, χωρίζεται σε περιοχές όπου αναπτύσσονται και δραστηριότητες δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα.

Ξεχωριστή αναφορά θα πρέπει να γίνει στο κέντρο της πόλης, το οποίο χωρίζεται σε θεματικές ενότητες, όπου προσδιορίζονται οι αντίστοιχες χρήσεις-τομείς. Δεν θα πρέπει να παραβλέπετε και το γεγονός ότι η Ορλεάνη διαθέτει μεγάλο αριθμό κτισμάτων, τα οποία διαθέτουν ιδιαίτερη αρχιτεκτονική, όπως επίσης και ιστορικά μνημεία, τα οποία χρήζουν προστασίας, έτσι ώστε να διατηρηθεί η πολιτιστική κληρονομιά. Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η πόλη δίνει έμφαση στην διαμόρφωση ικανοποιητικής ατμόσφαιρας, προκειμένου να μπορέσουν να δημιουργηθούν και οφέλη για την υγεία του πληθυσμού, ενώ παράλληλα, έμφαση δίνεται και στην επίτευξη ενεργειακής απόδοσης, κάνοντας χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, οι οποίες συνδυάζονται με την περαιτέρω προώθηση του βιοκλιματικού σχεδιασμού που προβλέπεται.

Εικόνα 5: Πάρκα στην πόλη της Ορλεάνης

Όσον αφορά τα πάρκα, που είναι και το αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας, βλέποντας το χάρτη παρατηρούμε ότι η πόλη διαθέτει αρκετά πάρκα διασκέδασης για μικρούς και μεγάλους. Κάποια από αυτά για την είσοδο στο χώρο χρειάζεται εισιτήριο ενώ κάποια άλλα είναι δωρεάν. Παρόλα αυτά οι περισσότερες παιδικές χαρές χρειάζονται συντήρηση ή ακόμα και ανακατασκευή καθώς διαθέτουν παλιά όργανα είτε δάπεδα που δεν συμβαδίζουν με τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Ένα παράδειγμα πάρκου αναψυχής στην Ορλεάνη είναι το “Plaine de jeu du Belneuf”.

Εικόνα 6: Πάρκο παιχνιδιού Belneuf

Εικόνα 7: Όργανα παιχνιδιού στο πάρκο Belneuf

Η συνολική έκταση του είναι 100000 m². Ο πολυχώρος αυτός έχει διαμορφωθεί ώστε να ικανοποιεί όλες τις ηλικιακές ομάδες. Τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να διασκεδάσουν με ασφάλεια στο χώρο καθώς υπάρχουν ποικίλα όργανα παιχνιδιού αλλά και δάπεδο χυτό, το οποίο τους προστατεύει από τυχόν πτώσεις. Επιπροσθέτως για τους μεγάλους υπάρχει στην ίδια έκταση πάρκο καλλισθενικής γυμναστικής αλλά και όργανα τα οποία λειτουργούν με το βάρος του σώματος για ακόμα μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες. Τέλος έχουν δημιουργηθεί κατά μήκος του χώρου γήπεδα ποδοσφαίρου, τένις, μπάσκετ και βόλεϊ δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στους επισκέπτες, μικρούς και μεγάλους, να αθληθούν παίζοντας το αγαπημένο τους άθλημα.

Εικόνα 8: Όργανα γυμναστικής στο πάρκο Belneuf

Έτσι με τη δημιουργία και την υλοποίηση ενός τέτοιου έργου δίνεται η δυνατότητα σε μικρούς και μεγάλους να παίξουν, να αθληθούν με ασφάλεια αλλά και να κοινωνικοποιηθούν.

2.3.2 Η περίπτωση της Λιλ

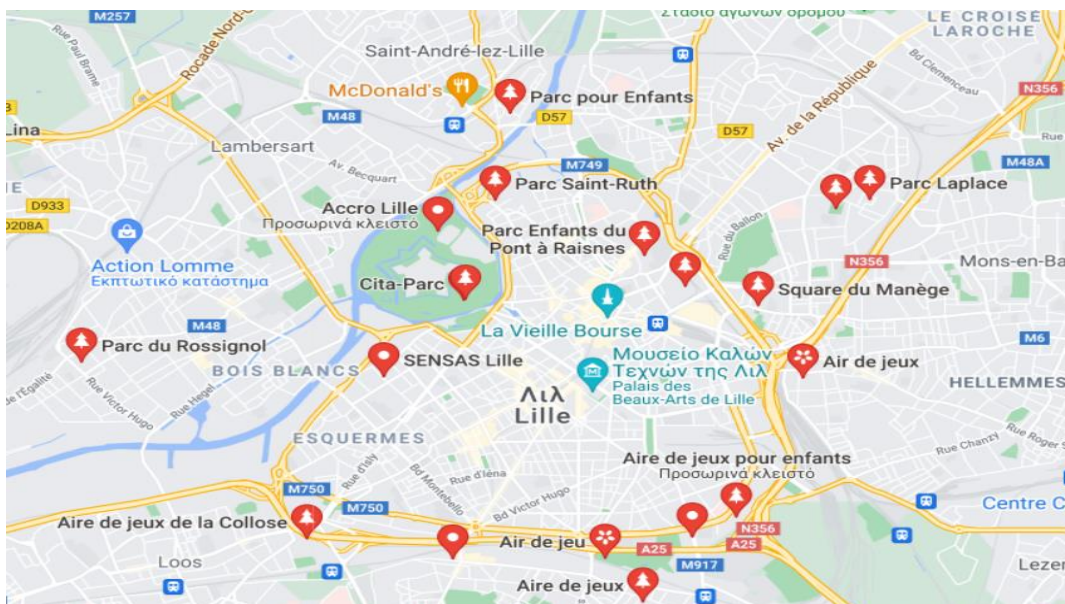

Εικόνα 9: Λιλ Γαλλία

Αρχικά θα πρέπει να αναφερθεί ότι η Λιλ είναι η πρωτεύουσα της Περιφέρειας Nord Pasde-Calais, η οποία συνορεύει στο βόρειο τμήμα της με το Βέλγιο, ενώ ο πληθυσμός της ανέρχεται σε περίπου 225.000 κατοίκους. Ουσιαστικά, πρόκειται για τον κύριο δήμο της αστικής περιοχής Metropole du Nord. Ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι η πόλη αυτή βρίσκεται εγγύτερα στις μεγαλύτερες πόλεις του Βελγίου, δηλαδή στην Αμβέρσα, στη Γάνδη και στις Βρυξέλλες και λιγότερο κοντά στις μεγάλες πόλεις της Γαλλίας. Διαχρονικά, η πόλη της Λιλ θεωρείται ότι έχει εμπορικό χαρακτήρα, καθώς η ιστορία της ξεκινά ήδη από τη βιομηχανική επανάσταση, όπου λειτουργούσαν υφαντουργικές βιομηχανίες. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1960, οι εν λόγω βιομηχανίες άρχισαν να παρακμάζουν και εν συνεχεία κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990, η πόλη άρχισε να στρέφεται σε δραστηριότητες του τριτογενούς τομέα (Provan,2015).

Η Λιλ συμμετείχε στο Εθνικό Πρόγραμμα Αστικής Ανάπτυξης, το οποίο διαρθρώνονταν κατά βάση σε τρία επίπεδα, με το πρώτο να αφορά το αστικό περιβάλλον, το δεύτερο να αφορά τη στέγαση, ενώ το τρίτο επικεντρώνονταν στις κοινωνικές υπηρεσίες. Ειδικότερα, όσον αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη, η Λιλ ήταν από τις πρωτοπόρες πόλεις, οι οποίες έδωσαν έμφαση στις βέλτιστες πρακτικές που αφορούν την ενεργειακή απόδοση, καθώς και τη χρήση βιώσιμων υλικών. Ιδιαίτερα σημαντική διάκριση για την πόλη αυτή ήταν η ανακήρυξή της ως πρωτεύουσα βιοποικιλότητας για τη χώρα της Γαλλίας, το 2012, καθώς αναγνωρίστηκε ως πρότυπο προώθησης των πάρκων, των χώρων πρασίνου, καθώς επίσης και των διαδρομών νερού. Η πόλη της Λιλ επιδιώκει να ευαισθητοποιεί τους κατοίκους της, έτσι ώστε να υιοθετούνται δράσεις που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος. Καθώς υπάρχει σεβασμός προς το περιβάλλον, η πόλη εστίασε και στην επανάχρηση παλιών κτιρίων και αντίστοιχα κτιρίων τα οποία είχαν εγκαταληφθεί, με τους χώρους αυτούς να μετατρέπονται σε πολιτιστικούς και επιχειρηματικούς χώρους (Provan,2015).

Στην περίπτωση της Λιλ βλέπουμε πως είναι πιο εξελιγμένοι όσον αφορά τους πολυχώρους για τους πολίτες διαθέτοντας εκσυγχρονισμένα πάρκα για μικρούς και μεγάλους.

Εικόνα 10: Πάρκα στην πόλη της Λιλ

Ένα παράδειγμα πάρκου είναι το “Jean Baptiste- Leba”.

Εικόνα 11: Πάρκο Jean Baptiste Leba

Η έκταση του είναι 30000 m²

Εικόνα 12: Παιδική χαρά του πάρκου Jean Baptiste Leba

Έχοντας ποικίλες δραστηριότητες κυρίως για τις μικρές ηλικιακές ομάδες ο χώρος μπορεί να φιλοξενήσει ταυτόχρονα και να απασχολήσει μεγάλο αριθμό επισκεπτών. Εκτός των οργάνων παιχνιδιού διαθέτει και παιδική χαρά με υψομετρικές διαφορές από χυτό οι οποίες πλέον είναι ευρέως διαδεδομένες στην Ευρώπη. Η συνολική έκταση του χώρου είναι περίπου 30000 m² με όμορφες διαδρομές. Έτσι και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία έχουν τη δυνατότητα να περπατήσουν, να τρέξουν και να αθληθούν.

Ένα άλλο παράδειγμα πάρκου είναι το park de Sitadelle με έκταση 30000 m². Και στην περίπτωση αυτή υπάρχει παιδική χαρά με πολλαπλές δραστηριότητες για τους μικρούς επισκέπτες, όργανα γυμναστικής και διάδρομοι περπατήματος για τις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες.

Εικόνα 13: Πάρκο της Sitadelle

Εικόνα 14: Όργανα γυμναστικής- παιχνιδιού του πάρκου

Βλέπουμε και εδώ πως έχουν παρθεί τα κατάλληλα μέτρα για την ασφάλεια των παιδιών συμβαδίζοντας με τα ευρωπαϊκά πρότυπα όσον αφορά τα όργανα και τα δάπεδα ασφαλείας. (EN 1176, EN 1177).

2.3.3 Η πόλη Κάλμαρ στη Σουηδία

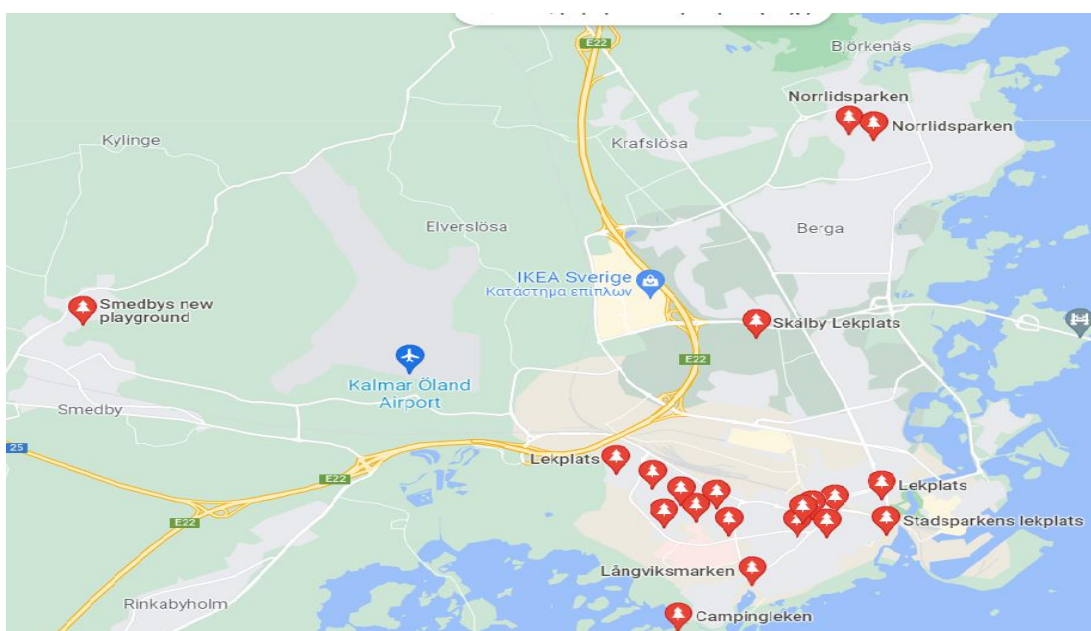

Εικόνα 15: Καλμάρ- Σουηδία

Η πόλη αυτή της Σουηδίας βρίσκεται στη νοτιο-ανατολική περιοχή της χώρας και κατά η διάρκεια των τελευταίων ετών, η πόλη παρουσιάζει δημογραφική ανάπτυξη. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι η δημογραφική αυτή ανάπτυξη συνδέεται με τις μετακινήσεις νέων που έχουν γίνει προς την πόλη, ενώ όσον αφορά τον πληθυσμό της ανέρχεται σε περίπου 60.000, ενώ η ευρύτερη περιοχή που περιλαμβάνει 11 δήμους έχει πληθυσμό που ξεπερνά τις 230.000 κατοίκους. Όσον αφορά τη στρατηγική ανάπτυξης που ακολουθεί, θα πρέπει να αναφερθεί ότι η πόλη χαρακτηρίζεται από κοινωνική ποικιλομορφία, ενώ διατηρεί στο πέρασμα του χρόνου την ιστορική της ταυτότητα, προωθώντας τον περιορισμό της χρήσης αυτοκινήτου, καθώς επίσης και την αύξηση της κίνησης με τα πόδια, αλλά και με το ποδήλατο. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι το πολεοδομικό σχέδιο της πόλης προάγει τη σύνδεση αυτής με την ευρύτερη περιοχή, ενώ μέσω του σχεδιασμού που υπάρχει ενώνεται η πόλη αυτή με τις γύρω περιοχές, γεγονός που διευκολύνει τις τουριστικές ροές προς την πόλη (Europan Europe,2021).

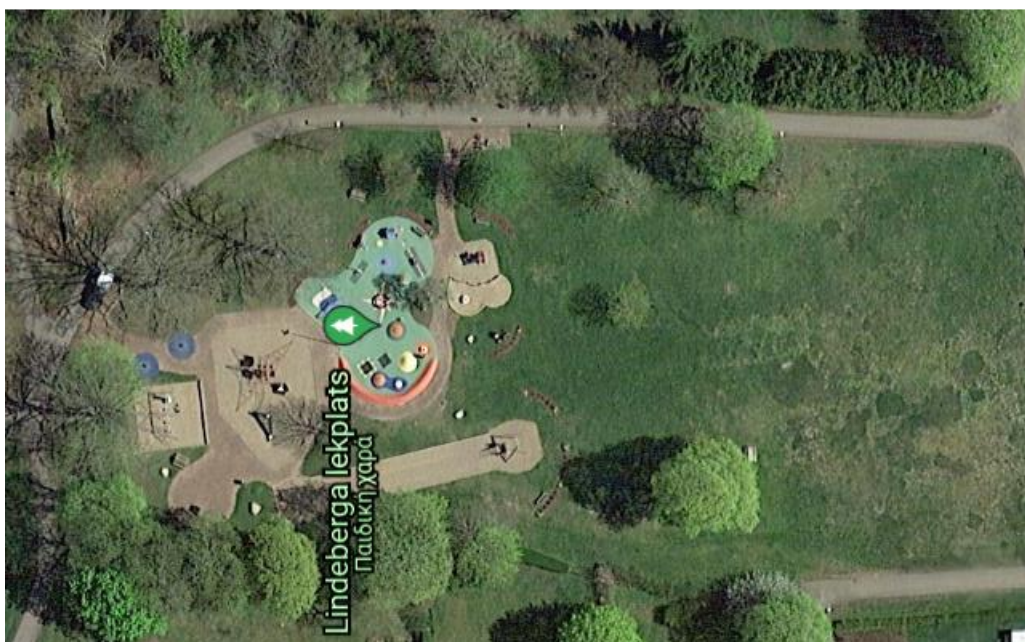
Το στρατηγικό πλάνο που αφορά την πόλη αυτή επιδιώκει να προωθήσει την ανάπτυξη της ταυτότητας της πόλης, όπως επίσης και τη σύνδεση του κέντρου της πόλης με τον κεντρικό δρόμο, ενώ χαρακτηριστικό αποτελούν οι πράσινες διαδρομές που έχουν ως κατεύθυνση το παραλιακό μέτωπο. Ακόμη, ο σχεδιασμός αυτός προβλέπει να υπάρξει μείωση της πυκνότητας δόμησης στα άκρα της πόλης. Όσον αφορά τις χρήσεις γης, θα πρέπει να αναφερθεί ότι η περιοχή έχει χωριστεί σε τρεις ζώνες, οι οποίες έχουν και διαφορετική πυκνότητα. Πιο συγκεκριμένα, η πρώτη ζώνη περιλαμβάνει κτίσματα τα οποία διαθέτουν τέσσερις έως πέντε ορόφους και αποτελεί ζώνη υψηλής πυκνότητας, ενώ η ζώνη μεσαίας πυκνότητας αποτελείται από κτίσματα 3 έως 4 ορόφων. Ακόμη, υπάρχει η ζώνη χαμηλής πυκνότητας, η οποία βρίσκεται στα άκρα της πόλης και διαθέτει έως και 3 ορόφους (Europan Europe,2021).

Όσον αφορά τους κοινόχρηστους χώρους δραστηριοτήτων η Κάλμαρ είναι αρκετά οργανωμένη καθώς διαθέτει υποδομές και ιστοσελίδες όπου ενημερώνει τους πολίτες της για την τοποθεσία των πάρκων αλλά και τις δραστηριότητες που περιλαμβάνει το κάθε ένα από αυτά.

Εικόνα 16: Πάρκα στην πόλη της Καλμάρ

Το πρώτο παράδειγμα πάρκου για την Κάλμαρ είναι το Lindeberga Lekplats. Η συνολική έκταση του χώρου είναι 8000 m².

Εικόνα 17: πάρκο Lindeberga

Εικόνα 18: Παιδική χαρά του πάρκου

Η παιδική χαρά είναι κατασκευασμένη έτσι ώστε να μπορεί να φιλοξενήσει παιδιά ΑμΕΑ κάτι που όσο περνάει ο καιρός γίνεται σχεδόν υποχρεωτικό από την ευρωπαϊκή ένωση. Είναι πολύ θετικό άνθρωποι με δυσκολίες να μη νιώθουν αποκομμένοι από το κοινωνικό σύνολο ούτε να διαχωρίζονται οι χώροι παιχνιδιού ανάλογα με το αν ένα παιδί έχει κάποια αναπηρία. Έτσι η γραμμή που ακολουθεί η

ΕΕ είναι να υπάρχουν ενιαίοι χώροι για όλους όπου θα υπάρχουν διαφορετικές δραστηριότητες καλύπτοντας έτσι όλες τις ομάδες.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι αυτό του vattentornsparken. Το πάρκο είναι συνολικής έκτασης 10000 m² και βρίσκεται σχεδόν στο κέντρο της πόλης. Διαθέτει διάφορες δραστηριότητες για τους μικρούς επισκέπτες. Και σε αυτήν την περίπτωση το πάρκο διαθέτει υποδομές για ΑμΕΑ.

Εικόνα 19: πάρκο vattentorns

Εικόνα 20: Παιδική χαρά του πάρκου vettentorns

Η παιδική χαρά συμβαδίζει με τα ευρωπαϊκά πρότυπα δημιουργώντας ένα αίσθημα ασφάλειας στα παιδιά και στους γονείς την ώρα του παιχνιδιού. Οι ποικίλες δραστηριότητες, οι υψομετρικές διαφορές από χυτό, τα δημιουργικά παιχνίδια, αλλά και η όμορφη τοποθεσία καθιστούν την παιδική χαρά πόλο έλξης για τις οικογένειες της πόλης και όχι μόνο.

2.3.4 Η πόλη Torquay στην Αγγλία

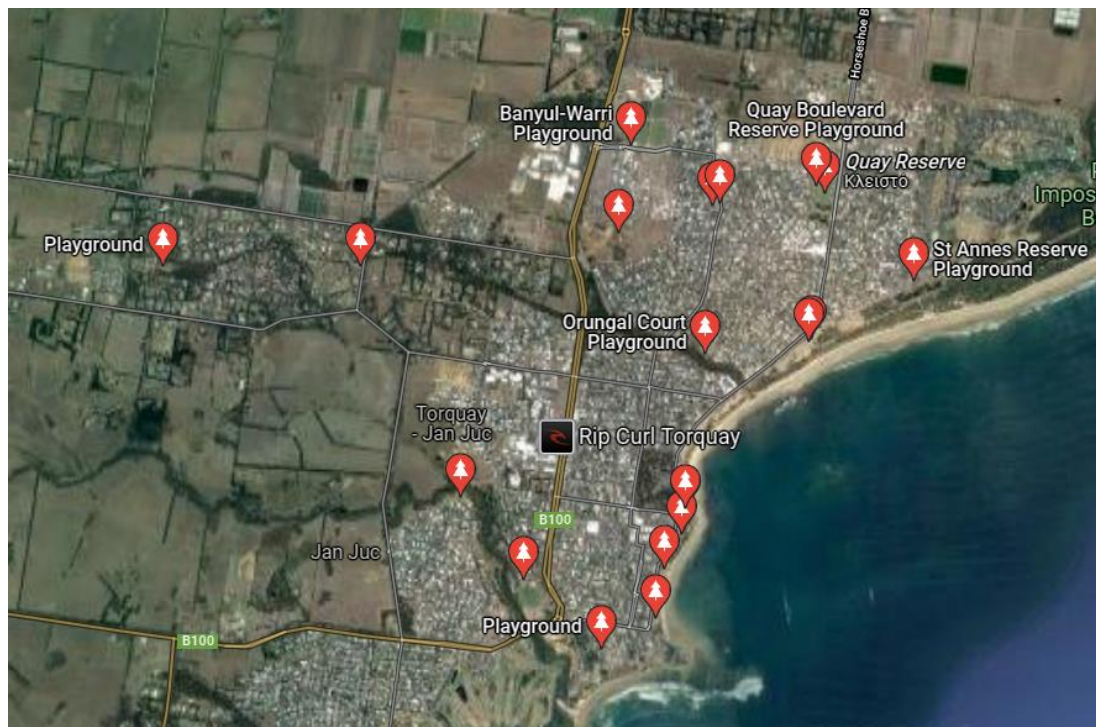
Εικόνα 21: Torquay- Αγγλία

Η πόλη αυτή βρίσκεται στην Αγγλία και συγκεκριμένα στη νότια ακτή του Devon, αποτελώντας έναν από τους πρώτους προορισμούς διακοπών στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ο πληθυσμός της πόλης ανέρχεται σε περίπου 60.000 κατοίκους, ενώ η ευρύτερη περιοχή έχει πληθυσμό που φθάνει τους 130.000 κατοίκους. Εξαιτίας του ιδιαίτερου ελκυστικού θαλάσσιου μετώπου της πόλης έχουν εξασφαλιστεί υψηλά επίπεδα ποιότητας ζωής, καθώς επίσης και σημαντική τουριστική ανάπτυξη, όπως και ανάπτυξη της αλιείας. Η πόλη θεωρείται ελκυστική, τόσο για διακοπές, όσο και για εργασία. Βασική στόχευση της πόλης αποτελεί η προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης, κάτι που μπορεί να επιτευχθεί μέσω της σωστής διαχείρισης της κυκλοφορίας, της βελτίωσης του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς επίσης και μέσω της ιδανικής επιλογής των χρήσεων γης (TORBAY.GOV.UK, 2021).

Μεταξύ άλλων, ο σχεδιασμός που αφορά την ανάπτυξη της πόλης περιλαμβάνει την προώθηση των δημοσίων χώρων, των χώρων πρασίνου, καθώς επίσης και των δραστηριοτήτων που προσφέρονται για όλες τις ηλικίες. Ακόμη, έμφαση δίνεται στους ασφαλείς δρόμους, στον επαρκή φωτισμό, στις χαμηλές ταχύτητες στο εσωτερικό της πόλης, στη μείωση χρήσης του αυτοκινήτου, καθώς επίσης και στη προώθηση της δημόσιας συγκοινωνίας. Ταυτόχρονα, η πόλη προάγει εγκαταστάσεις ανακύκλωσης, αλλά και τεχνολογίες εξοικονόμησης νερού, όπως επίσης και τη χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Περαιτέρω, όσον αφορά τις βιώσιμες μεταφορές, εστίαση υπάρχει στη χρήση πεζοδρόμων, ποδηλατοδρόμων, καθώς επίσης και μέσω μαζικής μεταφοράς, ενώ γενικότερα προωθείται μια κουλτούρα λιγότερης χρήσης του ιδιωτικού αυτοκινήτου. Τα τελευταία χρόνια προωθείται και η χρήση ηλεκτρονικών οχημάτων και για αυτό έχουν κατασκευαστεί και σχετικές υποδομές (TORBAY.GOV.UK, 2021).

Λόγω της γειννίας της πόλης με τη θάλασσα, εξέχοντα ρόλο διαδραματίζει και το λιμάνι της πόλης. Έτσι, δίνεται έμφαση σε δραστηριότητες και εκδηλώσεις που σχετίζονται με τη θάλασσα και τον παραλιακό χώρο, όπως επίσης και στην ολοκληρωμένη αναψυχή, αλλά και στον περιορισμό των θαλάσσιων απορριμμάτων και στη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων. Ταυτόχρονα, σημαντική θεωρείται και η βιώσιμη αλιευτική δραστηριότητα, αλλά και η βελτίωση της επικοινωνίας και της σχέσης μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών (TORBAY.GOV.UK, 2021).

Όσον αφορά τα πάρκα η Torquay διαθέτει αρκετούς χώρους όπου μικροί και μεγάλοι μπορούν να παίξουν και να αθληθούν ικανοποιώντας όλες τις κοινωνικές ομάδες.

Εικόνα 22: Πάρκα στην πόλη της Torquay

Ένα παράδειγμα πάρκου είναι το Teignmouth Play Park. Ο πολυχώρος αυτός είναι συνολικής έκτασης 7500 m² βρίσκεται δίπλα στη θάλασσα και έχει διάφορες δραστηριότητες οι οποίες ικανοποιούν όλες τις ηλικιακές ομάδες.

Εικόνα 23: Πάρκο παιχνιδιού Teignmouth

Οι δραστηριότητες και οι υποδομές είναι φιλικά προσκείμενες και για παιδιά ΑμΕΑ. Η παιδική χαρά συμφωνεί με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και οι επιστρώση του δαπέδου ασφαλείας και σε αυτήν την περίπτωση γίνεται από χυτό.

Εικόνα 24: 3D παρουσίαση του πάρκου Teignmouth

Σε όλοι την έκταση της παιδικής χαράς υπάρχουν χώροι και διάδρομοι ώστε να είναι ασφαλή η διέλευση των αμαξιδίων για ΑμΕΑ.

Εικόνα 25: Παιδική χαρά του πάρκου Teignmouth

Καθ' όλη την έκταση του πάρκου υπάρχουν διάδρομοι όπου μπορούν να αξιοποιηθούν για τρέξιμο ή περπάτημα.

2.3.5 Η περίπτωση των Τρικάλων

Εικόνα 26: Τρίκαλα- Ελλάδα

Τα Τρίκαλα αποτελούν έδρα της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων και ο πληθυσμός τους ανέρχεται σε περίπου 60.000 κατοίκους. Η πόλη βρίσκεται σε υψόμετρο 115 μέτρων στη πεδιάδα της Θεσσαλίας και διαρρέεται από τον ποταμό Ληθαίο, κάνοντας το υγρό στοιχείο να είναι έντονο στην πόλη. Ουσιαστικά, η θέση που βρίσκεται η πόλη συνιστά είσοδο στη Περιφέρεια Θεσσαλίας από τις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας και Ηπείρου. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, έχουν γίνει πλήθος ενεργειών από τον Δήμο Τρικάλων, προκειμένου να υπάρξουν χωροταξικές αναπροσαρμογές, καθώς επίσης και για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα τα οποία δημιουργούνται λόγω του αστικού ιστού. Επίσης, ο Δήμος Τρικάλων θεωρείται ιδιαίτερα αναπτυγμένος σε ζητήματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και γενικότερα χρήσης νέων τεχνολογιών, τόσο στο εσωτερικό του, όσο και ευρύτερα από τους πολίτες του (Ζούνη,2018).

Περαιτέρω, η πόλη έχει δείξει έντονο ενδιαφέρον για τη βιώσιμη κινητικότητα, καθώς και για τη προστασία του περιβάλλοντος, γεγονός που αποδεικνύεται και από τη δημιουργία σχετικού δικτύου ποδηλατοδρόμων και έτσι το ποδήλατο έχει καταστεί

βασικό μεταφορικό μέσο στην πόλη. Ταυτόχρονα, κατά το παρελθόν στη πόλη έχει εφαρμοστεί πιλοτικά εφαρμογή αυτοματοποιημένης κυκλοφορίας (λεωφορείο χωρίς οδηγό), ενώ παράλληλα, ο Δήμος συμμετέχει διαρκώς σε προγράμματα τα οποία έχουν ως στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της.

Εικόνα 27: Φωτοβολταϊκό δέντρο στην πόλη των Τρικάλων

Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει και στο «φωτοβολταϊκό δέντρο», το οποίο συνιστά μια καινοτομία που αφορά τα άτομα με ειδικές ανάγκες, ωστόσο παράλληλα παρέχονται λύσεις και προς όλους τους πολίτες. Ουσιαστικά, πρόκειται για μια προσομοίωση δέντρου όπου στην άκρη του φέρει φωτοβολταϊκά πάνελ, ενώ η ενέργεια που παράγεται χρησιμοποιείται για τη φόρτιση κινητών και ηλεκτρικών αμαξιδίων που χρησιμοποιούνται από άτομα με μειωμένη κινητικότητα. Παράλληλα, οι επισκέπτες της περιοχής έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν πληροφορίες για την πόλη των Τρικάλων μέσω της προσαρμοσμένης οθόνης που υπάρχει σ' αυτό. Περαιτέρω, ο Δήμος Τρικάλων έχει προβεί στην αξιοποίηση εγκαταλειμμένων

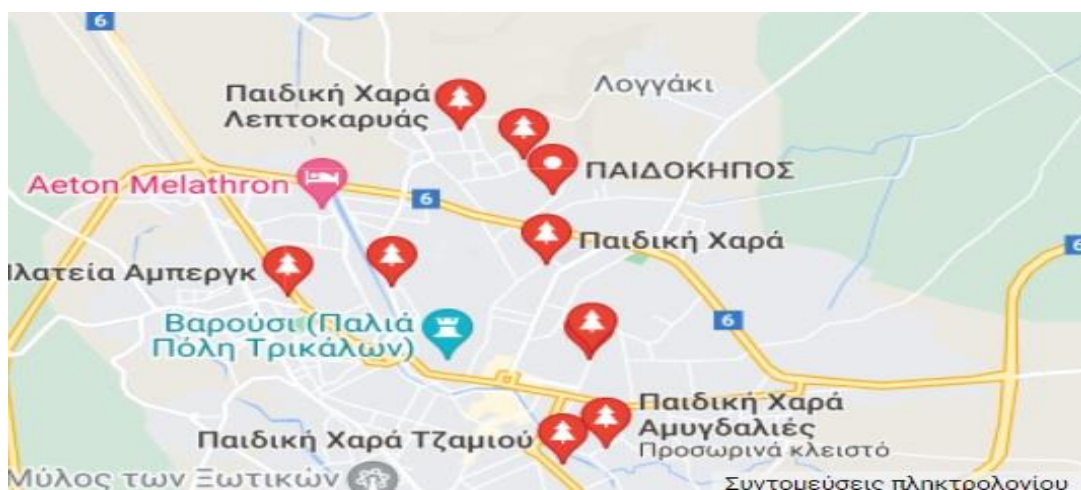
βιομηχανικών χώρων, με το πλέον σημαντικό να είναι ο «Μύλος Ματσόπουλου» και η γύρω περιοχή, όπου αποτελεί σημείο πολιτισμικής δημιουργίας. Στο χώρο αυτό διεξάγονται και οι σημαντικότερες πολιτιστικές δραστηριότητες της πόλης των Τρικάλων (Ζούνη,2018).

Εικόνα 28: 3D Παρουσίαση του Μύλου των Ξωτικών

Ο μύλος των ξωτικών αποτελεί το μεγαλύτερο πόλο έλξης της περιοχής συντελώντας στην τουριστική ανάπτυξη τους χειμερινούς μήνες, επομένως και στην άνθηση της οικονομίας της πόλης.

Πέρα όμως από το μύλο των ζωτικών διαθέτει και άλλες παιδικές χαρές και πάρκα. Συγκεκριμένα με το πρόγραμμα «Φιλόδημο 2», ο δήμος Τρικαίων δημιούργησε 22 παιδικές χαρές και για ΑμΕΑ αξιοποιώντας έτσι ταμειακά προγράμματα για την αναβάθμιση πάρκων και παιδικών χαρών της περιοχής. Συνολικά ο δήμος διαθέτει 57 παιδικές χαρές. Μια από αυτές που δημιουργήθηκαν και θεωρείται πρότυπη για την περιοχή είναι η παρακάτω.

Εικόνα 29: Πάρκα στην περιοχή των Τρικάλων

Εικόνα 30: Παιδική χαρά στην περιοχή στον Τρικάλων

Οι περισσότερες παιδικές χαρές στο δήμο είναι με βότσαλο αντί για δάπεδο ασφαλείας λόγω του ότι είναι πιο οικονομικό και έχουν στη διάθεση τους χρήματα για περισσότερες παρεμβάσεις συνολικά.

Εικόνα 31: Κιόσκι του πάρκου για ξεκούραση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Πολεοδομικός σχεδιασμός Ελλάδα

3.1 Αστικός σχεδιασμός και μοντέλα πόλεων

Αρχικά θα πρέπει να γίνει αναφορά στην έννοια της πολεοδομίας, μέσω της οποίας επιδιώκεται να υπάρξει ρύθμιση, καθώς και σχεδιασμός της πόλης. Παρά το γεγονός ότι η μελέτη της πολεοδομίας στο πέρασμα του χρόνου έχει διέλθει από διάφορα στάδια, η σημερινή αντίληψη του χώρου συνδέεται με τον σχεδιασμό, καθώς και με τον προγραμματισμό των πόλεων, αλλά και ευρύτερα των οικιστικών σχηματισμών. Η πολεοδομία χρησιμοποιεί ένα σύνολο πολιτικές, οι οποίες μπορούν και ασκούνται κατόπιν σχετικών τεχνικών, οικονομικών, κοινωνικών, διοικητικών και σχεδιαστικών μέτρων και πρακτικών. Ουσιαστικά, οι πρακτικές αυτές αποτελούν και τα εργαλεία πολεοδομικού σχεδιασμού (Αραβαντινός,1997).

Όσον αφορά την αρχιτεκτονική, μπορεί να προσδιοριστεί ως η επιστημονική τέχνη της έκφρασης ιδεών, με δομές ή σχέσεις. Σκοπός του αρχιτεκτονικού έργου είναι να υπάρξει προστασία του ανθρώπου από το εξωτερικό περιβάλλον του, καθώς επίσης και να μπορέσει να διαμορφωθεί ένα κατάλληλο εξωτερικό περιβάλλον από οπτικής απόψεως (Vidler,1994). Ο αστικός σχεδιασμός μπορεί να θεωρηθεί ότι βρίσκεται μεταξύ της αρχιτεκτονικής και της πολεοδομίας, αποτελώντας μέρος του αστικού και περιφερειακού προγραμματισμού. Κατά την διαμόρφωση του αστικού σχεδιασμού λαμβάνονται υπόψη ο θόρυβος, το αίσθημα ασφάλειας των κατοίκων-χρηστών μιας πόλης, η ρύπανση αυτής, καθώς και άλλοι παράμετροι (Σιόλας κ.α., 2015).

3.2 Σημαντικές στιγμές για τον πολεοδομικό σχεδιασμό στην Ελλάδα

Στη σύγχρονη Ελλάδα, ο πολεοδομικός σχεδιασμός θεωρείται ότι ξεκίνησε το 1923, κατόπιν έκδοσης του σχετικού Προεδρικού Διατάγματος «Περί Σχεδίων Πόλεων», όπου γινόταν λόγος για την έννοια του πολεοδομικού σχεδιασμού. Στο εν

λόγω διάταγμα αναφέρονταν ότι η ανάπτυξη της πόλης θα πρέπει να γίνεται λαμβάνοντας υπόψη κάποιο σχέδιο το οποίο παράγεται και υλοποιείται υπό την ευθύνη του κράτους. Βασική συνιστώσα του σχεδιασμού πόλεων αποτέλεσε η ορθολογική αξιοποίηση των πολεοδομικών σχεδίων, μέσω των οποίων προσδιορίζονταν οι κατηγορίες χρήσεων γης και δημιουργούνται κοινωφελείς και κοινόχρηστοι χώροι. Έπειτα από αρκετά χρόνια και συγκεκριμένα το 1979, κομβικό ρόλο στην διαδικασία της πολεοδόμησης διαδραμάτισε ο **N. 947/1979**, σύμφωνα με τον οποίο εισήχθησαν δύο επίπεδα πολεοδομικού σχεδιασμού, με το πρώτο να αφορά τον γενικό/στρατηγικό σχεδιασμό και το δεύτερο να αφορά τον εφαρμοσμένο/φυσικό σχεδιασμό. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την ίδια νομοθετική διάταξη προβλέπονταν ενιαία εισφορά γης, καθώς τρεις τρόποι πολεοδόμησης, όπου περιλαμβάνονταν οι κανονιστικοί όροι, ο αστικός σχεδιασμός, καθώς επίσης και η οργανωμένη δόμηση (Αραβαντινός,2007). Το 2014 η τροποποίηση του **N. 4258/2014** επέφερε αλλαγές, όπου σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 1 εάν εντός πενταετίας δεν τέθηκε σε εφαρμογή κατά τις ειδικότερες διατάξεις το πρόγραμμα της ενεργούς πολεοδομίας με τη διευθέτηση του χώρου των οικοδομικών εργασιών, αίρεται ο χαρακτηρισμός της όλης έκτασης, ως ζώνη ενεργούς πολεοδομίας. Αυτό γίνεται μέσω αίτηση στο Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο της περιφέρειας ΖΕΠ, οποιουδήποτε έχει αποδεδειγμένα εμπράγματα δικαιώματα επί της εκτάσεως και η αίτηση μπορεί να υποβληθεί εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου. (<https://www.kodiko.gr/nomothesia/diataksi/617570>)

3.3 Επίπεδα σχεδιασμού στην Ελλάδα

Τα επίπεδα του πολεοδομικού σχεδιασμού στην Ελλάδα θεωρείται ότι είναι τρία, όπου το πρώτο είναι το εθνικό, το περιφερειακό, καθώς και τοπικό. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη των διακρατικών συνεργασιών, καθώς και της διεθνοποίησης των δραστηριοτήτων, δύναται να υπάρξει και επίπεδο σχεδιασμού, το οποίο ξεπερνά το εθνικό επίπεδο και εκτείνεται σε διακρατικό (Μπεριάτος,2000). Πιο αναλυτικά, σε εθνικό επίπεδο το βασικό εργαλείο εθνικού χωροταξικού σχεδιασμού είναι το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ), σε συνδυασμό όμως με τα ισχύοντα ειδικά πλαίσια, τα οποία και επικεντρώνονται σε συγκεκριμένες παρεμβάσεις. Ουσιαστικά, πρόκειται για ένα εργαλείο στρατηγικού χαρακτήρα, το οποίο περιλαμβάνει ένα πλήθος κειμένων και διαγραμμάτων-χαρτών, έτσι ώστε να μπορέσει να υπάρξει σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα χωρική ανάπτυξη, αλλά και διάρθρωση του αστικού δικτύου της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς και ευρωπαϊκές πολιτικές. Ακόμη, τα Ειδικά Πλάγια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΧΣΑΑ), συνιστούν σχεδιαστικές πρακτικές που λειτουργούν επικουρικά προς το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης και σχετίζονται άμεσα με την χωρική οργάνωση των παραγωγικών τομέων και των κλάδων δραστηριοτήτων εθνικής σημασίας, όπως επίσης και με τα δίκτυα και τις υπηρεσίες τεχνικής, οικονομική και διοικητικής υποδομής, αλλά και με τις ειδικές περιοχές, οι οποίες και υπάγονται σε συμβάσεις περιβαλλοντικής προστασίας (Αραβαντινός,2007).

Επιπλέον, σε περιφερειακό επίπεδο, ο χωροταξικός σχεδιασμός υλοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τα Περιφερειακά Πλάγια Χωροταξικού Σχεδιασμού (ΠΠΧΣ), στόχος των οποίων αποτελεί η αξιολόγηση της θέσης στην οποία βρίσκεται η κάθε περιφέρεια, σε σχέση με τα αντίστοιχα δεδομένα που αφορούν τον εθνικό, καθώς και τον διεθνή χώρο, αποτυπώνοντας την παρούσα κατάσταση, καθώς και την αποτίμηση των χωρικών επιπτώσεων των διαφόρων πολιτικών. Όσον αφορά το τοπικό επίπεδο, ο πολεοδομικός σχεδιασμός παρουσιάζει διαφοροποιήσεις ανάλογα με την περιοχή αναφοράς. Στην περίπτωση αυτή υπάρχει το υποπεριφερειακό επίπεδο, όπου πρόκειται για το επίπεδο της Περιφερειακής Ενότητας, με τον σχεδιασμό να

υλοποιείται με βάση χωροταξικά εργαλεία, όπως είναι οι ΖΟΕ και οι ΠΕΡΠΟ, καθώς επίσης και με εργαλεία που θεωρούνται πολεοδομικής φύσεως, όπως είναι για παράδειγμα το Ρυθμιστικό Σχέδιο. Περαιτέρω, σε επίπεδο δήμου, που αποτελεί και το δεύτερο υποεπίπεδο, τα εργαλεία που αξιοποιούνται είναι αμιγώς πολεοδομικά, όπως είναι το ΓΠΣ και το ΣΧΟΟΑΠ, ενώ σε ενδοαστικό επίπεδο, η Πολεοδομική Μελέτη, αποτελεί μια πρακτική, μέσω της οποίας γίνεται οριοθέτηση των οικισμών, ενώ προχωρούν οι αναπλάσεις, οι επεκτάσεις των πόλεων, καθώς επίσης και η ανάπτυξη παραγωγικών πάρκων (Αραβαντινός,2007).

3.4 Εργαλεία πολεοδομικού σχεδιασμού

Σκοπός της χρήσης των εργαλείων πολεοδομικού σχεδιασμού σε υφιστάμενους οικισμούς αποτελεί η βελτίωση της αστικής μορφής αυτών, καθώς επίσης και η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων-χρηστών τους. Ειδικότερα, στους υφιστάμενους οικισμούς, στόχος της χρήσης των πολεοδομικών εργαλείων αποτελεί η βελτίωση της αστικής μορφής, καθώς και της ποιότητας ζωής των κατοίκων της. Στα πλαίσια των υφισταμένων οικισμών, από τους πλέον σημαντικούς «μηχανισμούς» παρέμβασης θεωρείται ότι είναι η αναγκαστική απαλλοτρίωση, σύμφωνα με την οποία μπορεί να υπάρξει εκούσια στέρηση της ιδιοκτησίας ενός φυσικού ή νομικού προσώπου, έχοντας ως στόχο να υπάρξει κοινωνική ευημερία, είτε «δημόσια ωφέλεια», όπως προσδιορίζεται δηλαδή και στο Σύνταγμα της χώρας. Ο νομοθέτης προέβλεψε ήδη από πολύ παλιά τον θεσμό της απαλλοτρίωσης, καθώς γίνεται αναφορά σ' αυτή στο ΝΔ 17.07.1923 («Περί σχεδίων πόλεων») και το ΝΔ 797/1971 («Περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων και μεταγενέστερων τροποποιήσεών τους»). Θα πρέπει να επισημανθεί ότι ορισμένες φορές επιτρέπεται απαλλοτρίωση υπέρ των ιδιωτικών φορέων, εφόσον τα έργα που εκτελούνται μπορούν να συμβάλλουν στην ικανοποίηση δημοσίου συμφέροντος.

Προκειμένου να υπάρξει ανάπτυξη κοινόχρηστων χώρων, θα πρέπει να γίνει απαλλοτρίωση, η οποία πραγματοποιείται με σχετική διοικητική πράξη έγκρισης σχεδίου. Ωστόσο, για την ανάπτυξη κοινωφελών χώρων, ακολουθείται διαφορετική διαδικασία, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι ο προσδιορισμός μέσω του σχεδίου δύναται να δημιουργήσει δικαίωμα απαλλοτρίωσης, ενώ η κτήση αυτών χρησιμοποιείται με ξεχωριστή διοικητική πράξη (Κομνηνός,1986). Η μέθοδο αυτή της απαλλοτρίωσης δίνει τη δυνατότητα να αποκτηθεί γη σε οικισμούς που κατοικούνται ήδη και έτσι μπορεί να υπάρξει βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Ωστόσο, προβλήματα δημιουργούνται από την απαλλοτρίωση εξαιτίας της άνισης μεταχείρισης των ιδιοκτητών γης, αλλά και την χορήγηση αποζημίωσης σε τιμές που θεωρούνται χαμηλότερης κλίμακας από αυτές που επικρατούν την ίδια χρονική περίοδο στην αγορά. Οι συνθήκες αυτές έχουν ως αποτέλεσμα να δημιουργούνται συγκρούσεις μεταξύ των ιδιοκτητών και του κράτους, που επιδιώκει να χρησιμοποιήσει την μέθοδο της απαλλοτρίωσης. Ωστόσο σύμφωνα με την τροποποίηση της παραγράφου 19 του άρθρου 6 του **N.2160/1993 (ΦΕΚ Α 118)** η αναγκαστική απαλλοτρίωση δύναται να ανακληθεί, ολικώς η μερικώς, εφόσον η αρμόδια υπηρεσία κρίνει ότι δεν είναι αναγκαία για την εκπλήρωση του αρχικού ή άλλου σκοπού που χαρακτηρίζεται από το νόμο ως δημόσιας ωφέλειας και αποδέχεται την ανάκληση ο καθ' ου απαλλοτρίωση ιδιοκτήτης.

Περαιτέρω ένα από τα πιο σημαντικά πολεοδομικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται, ιδίως κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών στον δυτικό κόσμο είναι η αστική ανάπλαση, η οποία μπορεί να συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην βελτίωση και αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, όπως επίσης και στην προσέλκυση κεφαλαίου. (Γοσποδίνη,2006). Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι στην Ευρώπη είχε χρησιμοποιηθεί πολύ νωρίτερα από την Ελλάδα το εργαλείο της αστικής ανάπλασης, ενώ στην Ελλάδα, η δυνατότητα αυτή διαμορφώθηκε μετά την ψήφιση του **N. 1337/1983**. Ο εν λόγω νόμος προσδιόριζε την έννοια της ανάπλασης ως μια επέμβαση σε μια περιοχή, μέσω της οποίας προσδιορίζεται ένα σύνολο από κατευθύνσεις, μέτρα, παρεμβάσεις, καθώς και διαδικασίες πολεοδομικού, κοινωνικού, οικονομικού, οικιστικού, καθώς επίσης και αρχιτεκτονικού χαρακτήρα,

έχοντας ως βασική στόχευση την βελτίωση των όρων διαβίωσης των κατοίκων μιας περιοχής, την βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος, αλλά και την προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών, ιστορικών και αισθητικών χαρακτηριστικών της περιοχής. Στο πέρασμα του χρόνου η έννοια της ανάπλασης μετεξελίχθηκε και παράλληλα διερευνήθηκε, έτσι ώστε να ενσωματώσει τις πολεοδομικές και αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις, οι οποίες θεωρούνταν ότι ήταν ήπιου χαρακτήρα και είχαν ως αποτέλεσμα να εξυπηρετείται σημαντικός αριθμός ανθρώπων. Ο τελευταίος νόμος **N. 4819/2021** έφερε αλλαγές, δίνοντας οικοδομικές άδειες πριν την πράξη εφαρμογής με την προϋπόθεση τακτοποίησης των κατά τον υπολογισμό υποχρεώσεων εισφοράς σε χρήμα και μετατροπής σε χρήμα της υποχρέωσης εισφοράς σε γη.

Η αστική ανάπλαση μπορεί να λάβει δύο μορφές, με την πρώτη να αφορά τις διαμορφώσεις που πραγματοποιούνται στον ελεύθερο δημόσιο χώρο, ενώ η δεύτερη κατηγορία αφορά την ανασυγκρότηση και βελτίωση των περιοχών της πόλης, με παρεμβάσεις που γίνονται τόσο στον δημόσιο, όσο και στον ιδιωτικό δομημένο και αδόμητο χώρο. Ως περιοχές ανάπλασης μπορούν να θεωρηθούν οι περιοχές που εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων, είτε οριοθετημένων οικισμών, οι οποίες έχει διαπιστωθεί ότι αντιμετωπίζουν προβλήματα υποβάθμισης, είτε αλλοίωσης του οικιστικού περιβάλλοντος. Τα προβλήματα αυτά αφορούν την υποβάθμιση, είτε την αλλοίωση του οικιστικού περιβάλλοντος και δεν υπάρχει δυνατότητα αντιμετώπισης αυτών με τις συνήθεις διαδικασίες αναθεώρησης του σχεδίου πόλεως και των όρων και περιορισμών δόμησης. Η περιοχή ανάπλασης δύναται να περιλαμβάνει μία ή και περισσότερες πολεοδομικές ενότητες, είτε και τμήματα πολεοδομικών ενοτήτων.

Όπως ορίζει το **N. 2508/1997**, προβλέπεται πριν την υλοποίηση της αστικής ανάπλασης να υπάρξει πρόταση ανάπλασης, η οποία θα πρέπει να περιέχει τουλάχιστον τοπογραφικό διάγραμμα, όπου θα προσδιορίζονται με σαφήνεια τα όρια εντός των οποίων θα πραγματοποιηθεί η ανάπλαση, όπως επίσης και στοιχεία που αφορούν την περιοχή ανάπλασης, όπως είναι η έλλειψη προστασίας και ανάδειξης ιστορικών, αρχαιολογικών και λοιπών στοιχείων, αλλά και στοιχείων που αφορούν την ποιότητα του δομημένου περιβάλλοντος. Παράλληλα, είναι αναγκαίο να αναφέρονται προτεινόμενοι τρόποι ανάπλασης και πρόβλεψη για τις συνέπειες που

μπορούν να προκαλέσουν αυτοί, ενώ θα πρέπει να παρουσιάζεται και ένα προκαταρκτικό σχέδιο του προγράμματος του προγράμματος ανάπτυξης, το οποίο να προβαίνει σε εκτίμηση του συνολικού κόστους, αλλά και του τρόπου χρηματοδότησης αυτού. Το 2020 ο Ν. **4759/2020** επέφερε αλλαγές ως προς την εισφορά σε χρήμα που αναφέρονται. Πιο αναλυτικά Καταργούνται οι παρακάτω διατάξεις:

- α. η παρ. 6 του άρθρου 2 του ν. **1772/1988** (Α'91),
- β. η παρ. 4 του άρθρου 12 του ν. **1647/1986** (Α'141),
- γ. η παρ. 5 του άρθρου 21 του ν. **2508/1997** (Α'124).

Ξεχωριστή αναφορά θα πρέπει να γίνει στην δυνατότητα παραχώρησης σε κοινή χρήση ακάλυπτων χώρων, όπως προσδιορίζεται στο άρθρο **1577/1985**, που αφορά τον Γενικό Οικοδομικό Κανονισμό (ΓΟΚ). Ο εν λόγω μηχανισμός παρά το γεγονός ότι δεν έχει εφαρμοστεί προβλέπει την ενοποίηση ακάλυπτων χώρων και οικοπέδων, σε επίπεδο Οικοδομικού Τετραγώνου, προκειμένου να υπάρξει κοινό όφελος για τους κατοίκους του ΟΤ. Για να μπορέσει να εφαρμοστεί η εν λόγω διάταξη είναι αναγκαίο να υπάρξει η σύμφωνη γνώμη των ιδιοκτητών, κάτι που πιστοποιείται μέσω της διεξαγωγής συνέλευσης των ακινήτων του ΟΤ. Η διαδικασία της ενοποίησης μπορεί να γίνει εναλλακτικά μέσω της έγκρισης, επέκτασης, αναθεώρησης, είτε τροποποίησης του ρυμοτομικού σχεδίου, όπου θα πρέπει να τηρηθούν και οι σχετικές προβλέψεις αυτού (Τριανταφυλλόπουλος & Αλεξανδροπούλου,2010). Επιπροσθέτως με το ν. **4759/2020** κατά παρέκκλιση των ισχυόντων όρων δόμησης και με την τήρηση κατά τα λοιπά των διατάξεων του οικοδομικού και κτιριοδομικού κανονισμού, επιτρέπεται η αλλαγή χρήσης κτιρίων τουριστικών καταλυμάτων εντός σχεδίου ή εντός οικισμού προ του 1923 και η ανάπτυξη σε αυτά δραστηριοτήτων που επιτρέπονται από τις υφιστάμενες για την περιοχή χρήσεις γης. Αυτό συμβαίνει εφόσον:

- Τα τουριστικά καταλύματα να έχουν ανεγερθεί νόμιμα
- Έχουν συμπληρώσει διάρκεια μεγαλύτερη των είκοσι ετών, από την ημερομηνία χορήγησης της πρώτης άδειας λειτουργίας.
- Κατά την τελευταία επταετία δεν έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του αναπτυξιακού νόμου.

Η οικοδομική άδεια χορηγείται μετά από:

- a. Γνωμοδότηση της αρμόδιας επιτροπής αρχιτεκτονικού ελέγχου
- b. Καταβολή τέλους επανάχρησης του κτιρίου ίσου με το 4% της αντικειμενικής αξίας του οικοπέδου. Το ποσό αυτό λαμβάνεται και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εκτέλεση έργων ανάπλασης και ανάδειξης του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος στα διοικητικά όρια του Ο.Τ.Α. αυτού.

Επιπροσθέτως, ξεχωριστή αναφορά θα πρέπει να γίνει στη δυνατότητα Μεταφοράς Συντελεστή Δόμησης (ΜΣΔ), με το εργαλείο αυτό να χρησιμοποιείται σε αρκετές χώρες, έχοντας κυρίως σκοπό αποζημίωσης, έτσι ώστε να υπάρξει προστασία των περιοχών που παρουσιάζουν ιδιαίτερο φυσικό κάλος. Ουσιαστικά, σύμφωνα με τη δυνατότητα Μεταφοράς Συντελεστή Δόμησης, αφαιρείται Συντελεστής Δόμησης από ένα βαρυνόμενο ακίνητο και εν συνεχεία προστίθεται σε ένα ωφελούμενο ακίνητο. Ως ωφελούμενο μπορεί να προσδιοριστεί το ακίνητο στο οποίο λαμβάνει χώρα η μεταφορά του πρόσθετου Συντελεστή Δόμησης. Οι περιοχές που μπορούν να δεχθούν το δικαίωμα υποδοχής του ΣΔ, είναι γνωστές ως «περιοχές υποδοχής ΣΔ» και είναι αναγκαίο να είναι εντός σχεδίου, εκτός ιστορικών χώρων, αρχαιολογικών χώρων και παραδοσιακών οικισμών. Μια ενδιαφέρουσα εφαρμογή με αντίστοιχο αποτέλεσμα αποτελεί η τράπεζα γης που απαντάται στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και στην Ευρώπη για περισσότερα από πενήντα χρόνια.

Περαιτέρω, όσον αφορά την πολεοδόμηση νέων περιοχών, πρόκειται για περιοχές στις οποίες επεκτείνεται το σχέδιο πόλης, όπου υπάρχει πρόβλεψη του ΓΠΣ ή του ΣΧΟΑΑΠ, είτε για περιοχές οι οποίες παρά το γεγονός ότι είναι εκτός σχεδίου, λαμβάνεται απόφαση ένταξης στο σχέδιο. Η πολεοδόμηση των νέων χωρών απορρέει ως ανάγκη λόγω της αύξησης του πληθυσμού και ουσιαστικά αποσκοπεί στην κάλυψη

των στεγαστικών αναγκών, είτε στην κάλυψη των αναγκών τουρισμού και παραθερισμού, όπου στην περίπτωση αυτή κατασκευάζονται δεύτερες κατοικίες.

Επιπλέον, ένα ακόμη πολεοδομικό εργαλείο το οποίο χρησιμοποιείται κυρίως για την οικοδόμηση δεύτερης κατοικίας, εκτός των Περιοχών Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδομίας είναι το Σχέδιο Ανάπτυξης Περιοχών Δεύτερης Κατοικίας (ΣΧΑΠ), μέσω των οποίων προσδιορίζονται τα επιθυμητά προγραμματικά μεγέθη για την ανάπτυξη της κάθε περιοχής που επιλέγεται. Είναι αναγκαίο για την εφαρμογή του σχεδίου αυτού να υπάρξει πλήρης κατανόηση του πεδίου μελέτης, έτσι ώστε να ικανοποιούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο οι ανάγκες των υποψηφίων κατοίκων. Μια ενδιαφέρουσα ακόμη πρακτική που χρησιμοποιείται είναι ο αστικός αναδασμός, όπου μέσω αυτού προωθείται η ενεργός πολεοδομία. Ουσιαστικά, μέσω του αστικού αναδασμού μπορεί και επιτυγχάνεται πολεοδομική ενεργοποίηση μιας περιοχής, καθώς δημιουργούνται κοινόχρηστοι χώροι, είτε μέσω της μεθόδου της παραχώρησης, είτε χωρίς αποζημίωση των ιδιωτικών ιδιοκτησιών. Πρόκειται κατά βάση για ένα εργαλείο το οποίο ρυθμίζει το αμετάθετο της ιδιοκτησίας, όταν η ιδιοκτησία καθίσταται εμπόδιο για την ορθολογική ανάπτυξη μιας περιοχής.

3.5 Διαδικασία πολεοδομικού σχεδιασμού

Αρχικά θα πρέπει να αναφερθεί ότι η διαδικασία του πολεοδομικού σχεδιασμού μπορεί να αναλυθεί σε τρία επίπεδα, με το πρώτο να αφορά την επιλογή της μορφής για να υπάρξει νέα ανάπτυξη, όπως επίσης και την επιλογή του κατάλληλου θεσμικού εργαλείου, προκειμένου να εκπονηθεί το σχέδιο αυτό. Ακόμη, ο πολεοδομικός σχεδιασμός περιλαμβάνει τον προγραμματισμό των λειτουργιών μιας υφιστάμενης, είτε μιας νέας χωρικής ενότητας. Στα πλαίσια του πολεοδομικού σχεδιασμού αναπόσπαστο τμήμα αποτελεί η διαβούλευση μεταξύ του φορέα υλοποίησης ενός σχεδίου και των ενδιαφερόμενων μελών, αλλά και ευρύτερα του ευρύ κοινού. Ειδικότερα, η επιλογή μορφής για νέα ανάπτυξη χρησιμοποιείται κυρίως σε περιπτώσεις νέων πόλεων, είτε σε περιπτώσεις όπου επιδιώκεται να γίνει ανάπλαση περιοχών που μέχρι πρότινος ήταν εγκαταλειμμένες, αλλά και για επεκτάσεις των σχεδίων πόλεων. Η μορφή που λαμβάνει ο νέος σχεδιασμός σχετίζεται με μια σειρά παραγόντων όπως είναι για παράδειγμα το ιστορικό πλαίσιο του χώρου παρέμβασης, οι υφιστάμενες χρήσεις, καθώς επίσης και το ανάγλυφο της περιοχής. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο πολεοδομικός σχεδιασμός αποτελεί από τις πλέον πολύπλοκες μορφές σχεδιασμού και γίνεται λαμβάνοντας υπόψη ορισμένες αρχές, ενώ αποτελεί μια λογική διαδικασία (White & Engelen, 1993).

Σύμφωνα με το λογικό πρότυπο σχεδιασμού του Chadwick, διακρίνονται τέσσερις φάσεις πολεοδομικού σχεδιασμού, οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

- Περιγραφή του συστήματος και διατύπωση του προβλήματος
- Διαμόρφωση και εν συνεχεία ανάλυση των εναλλακτικών λύσεων που παρέχονται
- Αξιολόγηση και επιλογή
- Εφαρμογή και παρακολούθηση

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι υπάρχει ο καθολικός σχεδιασμός, όπου η περιοχή υπό μελέτη θεωρείται ως ένα σύνολο, έχοντας πλήθος αλληλεξαρτήσεων, είτε αυτές αφορούν κοινωνικούς, είτε οικονομικούς, είτε θεσμικούς παράγοντες. Από την άλλη, υπάρχει ο τομεακός σχεδιασμός, ο οποίος έχει συγκεκριμένο αντικείμενο το

οποίο και εξετάζεται κάθε φορά. Έτσι, ο τομεακός σχεδιασμός μπορεί να είναι κυκλοφοριακός σχεδιασμός, είτε να αποτελεί βιομηχανική χωροθέτηση, είτε να αποτελεί έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό κοινωφελών εγκαταστάσεων. Ο καθολικός σχεδιασμός αποτελείται από δύο διαστάσεις, με την πρώτη να αφορά τον προγραμματισμό και τη δεύτερη να αφορά τον σχεδιασμό. Ειδικότερα, ο προγραμματισμός συνδέεται άμεσα με την οργάνωση του κοινωνικού χώρου της πόλης, όπως επίσης και με τη ρύθμιση των χωρικών ενοτήτων, τις κεντρικές λειτουργίες, την κατανομή των χρήσεων γης κτλ.

3.6 Χρήσεις γης

Θα πρέπει να τονιστεί ο προσδιορισμός των χρήσεων γης σε μια πόλη, είτε σε ένα τμήμα αυτής, συνιστά κομβική παράμετρο πολεοδομικής πρακτικής, η οποία επηρεάζει όλα τα επίπεδα του πολεοδομικού σχεδιασμού. Κατά το παρελθόν στην Ελλάδα, αλλά και σε άλλες χώρες, ακόμη και σήμερα, το σχέδιο που αφορά τις χρήσεις γης συνιστά αυτοτελές έργο για την πολεοδομική οργάνωση των περιοχών, καθώς επίσης και για τη γεωγραφική κατανομή των αστικών λειτουργιών, όπως επίσης και για τη γεωγραφική κατανομή των αστικών λειτουργιών. Για παράδειγμα, όταν εκπονούνται κυκλοφοριακές μελέτες, είτε περιβαλλοντικές μελέτες, είτε για να μπορέσει να γίνει χωροθέτηση κτιριακών εγκαταστάσεων, είναι αναγκαίο να έχει γίνει ο κατάλληλος προσδιορισμός των χρήσεων γης στην περιοχή ενδιαφέροντος. Ουσιαστικά, μέσω των χρήσεων γης μπορούν να προσδιοριστούν οι κοινωνικές συνθήκες που αφορούν την ανάπτυξη μια περιοχής, καθώς επίσης και τη χωροθέτηση των αστικών λειτουργιών (Αραβαντινός,2007).

Πιο συγκεκριμένα, οι χρήσεις γης μιας περιοχής συμβάλλουν στη συγκρότηση της λειτουργικής δομής μιας πόλης, όπως επίσης και τη συγκρότηση των ίδιων των κέντρων των πόλεων. Ταυτόχρονα, μέσω των χρήσεων γης μπορεί να υπάρξει

οργάνωση της κοινωνικής ζωής, καθώς και συγκρότηση αυτής σε κοινωνικούς χώρους. Ιδιαίτερα σημαντική θεωρείται η επίδραση των χρήσεων γης και στη διαμόρφωση της αισθητικής του δομημένου χώρου, όπως επίσης και στη διαμόρφωση των συνθηκών εκμετάλλευσης της γης. Περαιτέρω, οι χρήσεις γης, επιδρούν στην ασφάλεια που επικρατεί στον αστικό ιστό, ενώ συμβάλλουν στη διαμόρφωση του πλέγματος των αστικών μετακινήσεων, καθώς επίσης και στη διαμόρφωση των περιβαλλοντικών συνθηκών που επικρατούν στο χώρο (Σερράος,2015).

Στο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο, λαμβάνοντας υπόψη τον Ν. 4269/2014, οι χρήσεις γης που ισχύουν είναι οι ακόλουθες (Σιόλας,2015):

- Κατοικία.
- Κατοικία επιπέδου γειτονιάς.
- Κατοικία ενδιάμεσου επιπέδου.
- Πολεοδομικό Κέντρο.
- Τουρισμός-Αναψυχή-παραθεριστική (β') κατοικία.
- Εγκαταστάσεις Κοινής Ωφέλειας.
- Ελεύθεροι Χώροι-Αστικό Πράσινο.
- Χονδρικό Εμπόριο.
- Εγκαταστάσεις Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.
- Εγκαταστάσεις Αστικών Υποδομών Κοινής Ωφέλειας.
- Παραγωγικές δραστηριότητες Χαμηλής και Μέσης Όχλησης.
- Παραγωγικές δραστηριότητες πολεοδομικής εξυγίανσης.
- Τεχνολογικό Πάρκο.
- Εμπορευματικό Πάρκο.
- Παραγωγικές Εγκαταστάσεις Υψηλής Όχλησης.
- Ιδιαίτερες Χρήσεις.
- Οριοθετημένοι Οικισμοί.
- Κύριο Οδικό Δίκτυο Πόλεων.

3.7 Πάρκα τσέπης

Στα πλαίσια των σύγχρονων πόλεων και των απαιτήσεων που έχουν δημιουργηθεί σ' αυτές είναι αναγκαίο να γίνει αναφορά στα λεγόμενα «πάρκα τσέπης», τα οποία αναμένεται να είναι ακόμη πιο διαδεδομένα κατά τη διάρκεια των επόμενων ετών. Τα πάρκα της κατηγορίας αυτής είναι γνωστά σε διεθνές επίπεδο ως “Pocket Parks” και αποτελούν ουσιαστικά «πάρκα γειτονιάς» και δημιουργούνται σε οικόπεδα τα οποία είναι κενά, είτε σε κάποια μη ομαλά τμήματα γης εντός του αστικού ιστού. Ουσιαστικά, πρόκειται για μικρούς χώρους πρασίνου, οι οποίοι μπορούν να δημιουργηθούν ακόμη και σε πολύ μικρούς ελεύθερους χώρους πόλεων και μέσω αυτών μπορεί να υπάρξει βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών, όπως επίσης και βελτίωση της διάθεσής αυτών, ενώ δεν θα πρέπει να παραβλέπετε το γεγονός ότι τα πάρκα της κατηγορίας αυτής, όπως αντίστοιχα και τα μεγαλύτερα πάρκα μπορούν να συμβάλλουν στην αύξηση των επιπέδων ευαισθητοποίησης των πολιτών προς το φυσικό περιβάλλον. Εφόσον έχουν διαμορφωθεί λαμβάνοντας υπόψη τα κατάλληλα. Κατά κύριο λόγο, τα πάρκα της κατηγορίας αυτής τα διαχειρίζονται σε τοπικό επίπεδο εθελοντές, ενώ η πρόσβαση θεωρείται ελεύθερη για το σύνολο του πληθυσμού καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας και της νύχτας (Little,2011). Στην εικόνα που ακολουθεί παρουσιάζεται ένα rocket park από χώρα του εξωτερικού.

Εικόνα 32: 3D παρουσίαση τυπικού πάρκου στο εξωτερικό

Σχετικά με τις λειτουργίες των συγκεκριμένων πάρκων, θα πρέπει να αναφερθεί ότι αποτελούν μέρη όπου ο χρήστης-επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να ξεκουραστεί, να προβεί σε ανάγνωση βιβλίων, ενώ μπορεί να υπάρξει συνάθροιση φίλων για να συζητήσουν, να χαλαρώσουν, είτε γενικότερα να αναπτύξουν δραστηριότητες κοινωνικοποίησης. Ταυτόχρονα, εφόσον το επιτρέπει το μέγεθος αυτού, μπορούν να υπάρξουν δραστηριότητες άθλησης, είτε παιχνίδια σε ανοιχτό χώρο, γεγονός που διευκολύνει τους κατοίκους περιοχών όπου δεν υπάρχουν εγγύτερα τους μεγαλύτερες υποδομές. Παρά το γεγονός ότι τα πάρκα αυτά είναι καταλληλότερα για μεγάλα αστικά κέντρα, μπορούν να αναπτυχθούν και σε μικρότερες πόλεις, βελτιώνοντας τον τρόπο ζωής και τη ποιότητα που απολαμβάνουν οι πολίτες στις επιμέρους γειτονιές (Little,2011).

Σημαντικός μπορεί να είναι ο ρόλος των συγκεκριμένων πάρκων στη βιώσιμη ανάπτυξη, γεγονός που αποτυπώνεται και από τα οφέλη που δημιουργούν στις γειτονιές που δημιουργούνται. Τα οφέλη αυτά, αφορούν τόσο το περιβαλλοντικό επίπεδο, όσο και το κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι τα οφέλη αυτά μπορούν να αυξηθούν περαιτέρω, εφόσον πάρκα της κατηγορίας

αυτής συμβάλλουν στη σύνδεση της πολιτιστικής κληρονομιάς εντός της πόλεως, όπως επίσης και μέσω της διοργάνωσης πολιτιστικών και κοινωνικών εκδηλώσεων στα σημεία αυτά (Benfield,2011).

Στη περίπτωση της Ελλάδος, για τα συγκεκριμένα πάρκα, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, έχει αυξηθεί το ενδιαφέρον, ιδίως στα μεγάλα αστικά κέντρα, λαμβάνοντας υπόψη τα προβλήματα βιωσιμότητας, με τα οποία βρίσκονται αντιμέτωποι. Ειδικότερα, στην Αθήνα, έχει αρχίσει να εφαρμόζεται η κατασκευή πάρκων τέτοιου είδους, καθώς θεωρείται ότι μπορούν να συμβάλλουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, σε επίπεδο γειτονιάς. Πέρα από τα περιβαλλοντικά οφέλη που αναφέρθηκαν παραπάνω, τα πάρκα αυτά έρχονται να ενισχύσουν τη προσπάθεια αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, αλλά και την ενίσχυση της αστικής ανθεκτικότητας, η οποία κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών δοκιμάζεται σημαντικά λόγω ακραίων καιρικών φαινομένων. Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία, στην Αθήνα λειτουργούν στην Αθήνα τρία «πάρκα τσέπης», τα οποία βρίσκονται στις περιοχές Άνω Κυψέλη, Κολωνός και Παγκράτι.

Εικόνα 33: Τυπικό πάρκο στην περιοχή της Κυψέλης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Δήμος Ηγουμενίτσας

4.1 Γενικά για τον Δήμο Ηγουμενίτσας

Ο Δήμος Ηγουμενίτσας συγκροτήθηκε κατόπιν ψήφησης του Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης», (Πρόγραμμα Καλλικράτης) και αποτελεί έναν από τους 325 Δήμους της Ελλάδος, έχοντας ως έδρα την Ηγουμενίτσα. Ο Δήμος Ηγουμενίτσας υπάγεται στην Περιφερειακή Ενότητα Θεσπρωτίας της Περιφέρειας Ηπείρου, ενώ στην ίδια Περιφερειακή Ενότητα υπάρχουν ο Δήμος Σουλίου, καθώς επίσης και ο Δήμος Φιλιατών. Λαμβάνοντας υπόψη την απογραφή του πληθυσμού του 2011, αλλά και τα στοιχεία που υπήρχαν διαθέσιμα κατά το έτος 2018, ο πληθυσμός του Δήμου Ηγουμενίτσας ξεπερνά τους 25.000 κατοίκους και αποτελεί τον τέταρτο πιο μεγάλο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) της Περιφέρειας Θεσπρωτίας, έπειτα από τους Δήμους Ιωαννιτών, Αρταίων, καθώς και Πρεβέζης.

Εικόνα 34: Δήμος Ηγουμενίτσας

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο Δήμος Ηγουμενίτσας αποτελείται από πέντε Δημοτικές Ενότητες, οι οποίες πριν το πρόγραμμα «Καλλικράτης» αποτελούσαν και ξεχωριστούς δήμους που συγχωνεύθηκαν για να σχηματιστεί ο νέος δήμος. Ειδικότερα, οι Δημοτικές Ενότητες αυτές είναι οι ακόλουθες:

- Δημοτική Ενότητα Ηγουμενίτσας
- Δημοτικότητα Ενότητα Μαργαιτίου
- Δημοτική Ενότητα Παραποτάμου
- Δημοτική Ενότητα Πέρδικας
- Δημοτική Ενότητα Συβότων

4.2 Οικονομική κατάσταση περιοχής

Εικόνα 35: Λιμάνι Ηγουμενίτσας

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, εξαιτίας της εκτεταμένης οικονομικής κρίσης που έπληξε την χώρα, η περιοχή της Ηγουμενίτσας βρέθηκε αντιμέτωπη με εκτενή προβλήματα. Παρά το γεγονός ότι ο Δήμος βρίσκεται στην επαρχία, δεν φαίνεται να παρουσιάζει τα τυπικά χαρακτηριστικά ενός αγροτικού περιφερειακού δήμου, αλλά πρόκειται ουσιαστικά για ένα Δήμο, όπου βασική αναπτυξιακή δραστηριότητα αποτελούν οι υπηρεσίες, με τις οποίες ασχολούνται και οι

περισσότεροι κάτοικοι της περιοχής. Βασικές οικονομικές δραστηριότητες που εντάσσονται στον τριτογενή τομέα είναι οι μεταφορές και οι τουριστικές υπηρεσίες. Κομβικό ρόλο διαδραματίζει και το εμπόριο, το οποίο διευκολύνεται εξαιτίας της ύπαρξης της Εγνατίας Οδού, καθώς επίσης και εξαιτίας της ύπαρξης μεγάλου λιμανιού στον Δήμο, το οποίο συνδέει την Ηγουμενίτσα με πόλεις της Ιταλίας, με την Πάτρα, καθώς επίσης και με την Κέρκυρα και τους Παξούς (Δήμος Ηγουμενίτσας,2020).

Ακόμη, παρά το γεγονός ότι οι τουριστικές υποδομές θεωρούνται μέτριες ως προς τις δυνατότητες τους να προσφέρουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίας, ο τουρισμός είναι αναπτυγμένος, συνεισφέροντας σημαντικό μέρος στο τοπικό ΑΕΠ, ενώ μ' αυτόν συνδέεται και ένας μεγάλος αριθμός θέσεων εργασίας. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα τελευταία χρόνια, ακόμη και εν μέσω οικονομικής κρίσης, ο τουρισμός επεκτείνεται διαρκώς, ενώ αυξημένο είναι το ενδιαφέρον για την περαιτέρω αναβάθμιση και επέκταση των σχετικών υποδομών. Είναι αναγκαίο να τονιστεί ότι η περιοχή, όντας τουριστική σε μεγάλο βαθμό, βρίσκεται αντιμέτωπη με τις επιπτώσεις που απορρέουν από την πρόσφατη υγειονομική κρίση που βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη, επηρεάζοντας την τουριστική δραστηριότητα σε διεθνές επίπεδο, αλλά και τις μετακινήσεις των ανθρώπων μεταξύ των διαφορετικών περιοχών.

Σχετικά με την απασχόληση θα πρέπει να αναφερθεί ότι η πλειονότητα των στατιστικών στοιχείων δημοσιεύονται σε επίπεδο Περιφέρειας ή Περιφερειακής Ενότητας και όχι σε επίπεδο Δήμου. Ωστόσο, η ανεργία στην περιοχή της Ηγουμενίτσας, φαίνεται να ακολουθεί παρόμοιες τάσεις με την υπόλοιπη Ήπειρο, ενώ το ποσοστό ανεργίας των γυναικών βρίσκεται σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών. Το πρόβλημα της ανεργίας θεωρείται ότι είναι ιδιαίτερα έντονο στους νέους άνεργους, δηλαδή για αυτούς που εισέρχονται για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας, αναζητώντας απασχόληση, ενώ λαμβάνοντας υπόψη και την επικρατούσα κατάσταση λόγω της πανδημίας, οι μελλοντικές προβλέψεις για την ανεργία και την απασχόληση θεωρείται ότι βρίσκεται σε μη ικανοποιητικά επίπεδα.

4.3 Κοινωνική κατάσταση περιοχής

Ο Δήμος Ηγουμενίτσας αντιλαμβανόμενος τις διαρκείς τεχνολογικές ανάγκες, οι οποίες επιδρούν σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο, έχει θέσει ως στρατηγική προτεραιότητα την περαιτέρω αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών. Καταλυτικός φαίνεται και ο ρόλος που διαδραματίζει η πανδημία, στα πλαίσια της προσπάθειας ψηφιακού μετασχηματισμού, καθώς δόθηκαν σημαντικές δυνατότητες στους πολίτες, να υποβάλλουν ψηφιακά αιτήματα εξυπηρέτησης προς τον Δήμο, χωρίς να είναι αναγκαία η φυσική τους παρουσία. Μια ενδιαφέρουσα πρακτική που έχει εφαρμοστεί πρόσφατα στον Δήμο Ηγουμενίτσας, στοχεύοντας στην αναβάθμιση της εξυπηρέτησης των πολιτών είναι η ανάπτυξη της εφαρμογής Nonovielle, όπου οι πολίτες μέσω του κινητού τους τηλεφώνου έχουν τη δυνατότητα να δηλώσουν σε πραγματικό χρόνο τα προβλήματα που παρουσιάζονται σε καθημερινή βάση εντός της πόλης, άμεσα και χωρίς να μεσολαβεί κάποια γραφειοκρατική διαδικασία. Έτσι, με τον τρόπο αυτό οι σχετικές υπηρεσίες του Δήμου έχουν άμεση ενημέρωση για την διάσταση του προβλήματος και έχουν την υποχρέωση να ανταποκριθούν όσο το δυνατόν πιο γρήγορα, παρέχοντας την βέλτιστη λύση. Από την άλλη, ο πολίτης που καταφεύγει στην χρήση της υπηρεσίας αυτής έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει ζωντανή ενημέρωση σ'το κινητό του σχετικά με το θέμα που έθεσε προς επίλυση, ενώ παράλληλα έχει τη δυνατότητα να ενημερώνεται για τοπικά δρώμενα. Ακόμη, μέσω της συγκεκριμένης εφαρμογής, παρέχεται η δυνατότητα στον πολίτη να καταθέτει τις απόψεις του αναφορικά με διάφορα ζητήματα που προκύπτουν στα πλαίσια του Δήμου, συμμετέχοντας ουσιαστικά σε μικρές δημοσκοπήσεις. Η εφαρμογή αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί από χρήστες λογισμικών Apple iOS καθώς και από χρήστες λογισμικών Android. Επιπροσθέτως, οι δημότες του Δήμου Ηγουμενίτσας έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε δωρεάν δίκτυο Wi-Fi, με το δίκτυο αυτό να βρίσκεται σε μια διαρκή επέκταση, έτσι ώστε να μπορεί να εξυπηρετήσει όσο το δυνατόν περισσότερους κατοίκους και επισκέπτες (Δήμος Ηγουμενίτσας,2020).

4.4 Πολιτική κατάσταση περιοχής

Ο Δήμος Ηγουμενίτσας, αντιλαμβανόμενος τις σύγχρονες προκλήσεις με τις οποίες βρίσκεται αντιμέτωπος, έχει προβεί στην διαμόρφωση πολιτικών που αναμένεται να συμβάλλουν έτσι ώστε να καταφέρει ο Δήμος να πετύχει ανάπτυξη για όλους, η οποία θα στηρίζεται στις αρχές της βιωσιμότητας. Ειδικότερα, στα πλαίσια αυτά υπάγεται και ο Ενεργειακός Σχεδιασμός που έχει σχεδιαστεί έως και το 2030, με τον Δήμο να συμμετέχει την πρωτοβουλία που αφορά την σύναψη του Συμφώνου των Δημάρχων. Έτσι, έχει εκπονηθεί το Σχέδιο Δράσης Βιώσιμης Ενέργειας (ΣΔΒΕ), στόχος του οποίου μεταξύ άλλων είναι η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂), κατά τουλάχιστον 40%, στα όρια του Δήμου, με τον χρονικό ορίζοντα υλοποίησης του στόχου αυτού να εκτείνεται έως και το 2030. Για την διαμόρφωση του σχεδίου αυτού, ορίστηκε ως έτος αναφοράς το 2012, κατά το οποίο υπήρξαν εκπομπές 197.900 τόνων CO₂. Ενδιαφέρον έχει η επιμέρους κατανομή των εκπομπών αυτών, καθώς το 32% προέρχεται από τον οικιακό τομέα, το 6% από τον πρωτογενή τομέα, το 3% από τον δευτερογενή τομέα, ενώ το 23% από τον τριτογενή τομέα. Ακόμη, ένα 29% των συνολικών εκπομπών έχει προέλευση των τομέα των οδικών μεταφορών και ένα 7% περίπου των συνολικών εκπομπών προέρχεται από δημοτικά κτίρια, καθώς επίσης και από σχετικές εγκαταστάσεις που αφορούν τα οχήματα και τον οδο φωτισμό (Δήμος Ηγουμενίτσας, 2020).

Στα πλαίσια του ενεργειακού αυτού σχεδιασμού, δίνεται έμφαση στην περαιτέρω κινητοποίηση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών, έτσι ώστε να συμμετέχει περισσότερο ενεργά, σε τομείς δράσεων που αφορούν τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), καθώς επίσης και σε παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας, ενώ έμφαση δίνεται και στην βιώσιμη αστική κινητικότητα, όπως αυτή θα αναλυθεί εκτενέστερα στη συνέχεια. Ο Δήμος Ηγουμενίτσας, για να μπορέσει να πετύχει τους ενεργειακούς στόχους που έχει θέσει έχει προβεί ήδη σε ορισμένες ενέργειες, όπως είναι η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων, σε κτίρια του Δήμου και σε δημοτικά σχολεία του Δήμου, καθώς και σε παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας,

σε κτίρια του Δήμου, καθώς και σε σχολεία. Περαιτέρω, ο Δήμος έχει προβεί στην διαμόρφωση ποδηλατόδρομου και σχετικών ζωνών πεζοδρομίων σε κεντρικό οδό της πόλης, ενώ θα πρέπει να αναφερθεί ότι κατά την διάρκεια του εγγύς μέλλοντος αναμένεται να υπάρξει ενεργειακή αναβάθμιση του οδοφωτισμού, αλλά και συγκεκριμένων κτιρίων. Ουσιαστικά, η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα μπορεί να επέλθει δίνοντας έμφαση στα δημοτικά κτίρια, στις εγκαταστάσεις υποδομών, καθώς επίσης και στον δημοτικό φωτισμό, τόσο στον αστικό ιστό, όσο και στους υπόλοιπους οικισμούς του Δήμου Ηγουμενίτσας.

Περαιτέρω, όσον αφορά το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) εκπονήθηκε κατά τη διάρκεια της περιόδου 2017-2018, έχοντας ως χρονικό ορίζοντα τα επόμενα είκοσι χρόνια από την εκπόνησή του. Με την έννοια της «βιώσιμης κινητικότητας» μπορεί να προσδιοριστεί η κινητικότητα, η οποία βρίσκεται σε σύμπτωση με τις ανάγκες της κοινωνίας, έτσι ώστε να μπορεί να κινείται ελεύθερα, να ενισχύει την προσβασιμότητα, να επικοινωνεί, να επιχειρεί, καθώς επίσης και να προβαίνει στην ανάπτυξη σχέσεων, χωρίς να βρίσκονται σε κίνδυνο άλλες θεμελιώδεις ανθρώπινες, αλλά και οικολογικές απαιτήσεις, τόσο σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο, όσο και διαγενεακά (Δήμος Ηγουμενίτσας, 2020).

Ξεχωριστή αναφορά θα πρέπει να γίνει στην πολιτική που ακολουθεί και αφορά την διαχείριση των απορριμμάτων. Στόχος του αντίστοιχου σχεδιασμού συνιστά η διασφάλιση ενός βιώσιμου και υγιούς περιβάλλοντος και για το λόγο αυτό έχει διαμορφωθεί από τον Δήμο Ηγουμενίτσας Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ) που έχει ως αντικείμενο την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της διαχείρισης των αποβλήτων στον Δήμο, με τον σχεδιασμό αυτό να βρίσκεται σε συμφωνία με τον αντίστοιχο εθνικό σχεδιασμό, όπως επίσης και με τον Περιφερειακό Σχεδιασμό της Περιφέρειας Ηπείρου. Από το 2018, το σύνολο των απορριμμάτων που παράγονται και συλλέγονται από τον Δήμο μεταφέρονται στην Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ) και έτσι αντιμετωπίζεται ένα χρόνιο πρόβλημα της περιοχής. Θα πρέπει να τονιστεί ότι ο σχεδιασμός αυτός θέτει στο επίκεντρο την διαχείριση των αποβλήτων μέσω της αξιοποίησης σχετικών σύγχρονων τεχνολογιών, οι οποίες θεωρούνται απόλυτης περιβαλλοντικής προστασίας, ενώ

βασικό χαρακτηριστικό τους θεωρείται ότι είναι η οικονομική βιωσιμότητα, η οποία μάλιστα εξετάζεται σε βάθος χρόνου.

Προκειμένου να δώσει την δέουσα έμφαση στο πράσινο εντός του αστικού ιστού και των αντίστοιχων οικισμών που υπάγονται στον Δήμο Ηγουμενίτσας, το 2016 διαμορφώθηκε ο σχετικός Κανονισμός Πρασίνου, έτσι ώστε η συμπεριφορά των πολιτών, να καταστεί περισσότερο φιλική προς το περιβάλλον, ενώ προβλέπονταν και τα σχετικά μέτρα για όσους με σχετική ασυδοσία καταστρέφουν το πράσινο. Ακόμη, από το 2014, έχει προχωρήσει η εφαρμογή ενός προγράμματος διαχείρισης και περίθαλψης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, όπως προβλέπονταν στο άρθρο 9 του σχετικού Ν. 4039 (ΦΕΚ 15/Α'2-02-2012). Μέσω του συγκεκριμένου προγράμματος, επιδιώκονταν να υπάρξει σταθεροποίηση του αριθμού των αδέσποτων ζώων, καθώς και καταγραφή αυτών, έτσι ώστε σταδιακά να περιοριστεί ο αριθμός τους. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι προκειμένου να διαχειριστεί περισσότερο αποτελεσματικά το ζήτημα των αδέσποτων ζώων, ο Δήμος Ηγουμενίτσας, προβαίνει στην ανάπτυξη σχετικών συνεργασιών με φιλοζωικά σωματεία, ενώ κομβικός θεωρείται και ο ρόλος των πολιτών που επιδεικνύουν φιλοζωικά αισθήματα. Προκειμένου να μπορέσει ο Δήμος να αντιμετωπίσει ακόμη πιο αποτελεσματικά το συγκεκριμένο ζήτημα, προχώρησε η κατασκευή του διαδημοτικού καταφυγίου αδέσποτων ζώων συντροφιάς, το οποίο χωροθετείται εντός των ορίων του Δήμου. Ωστόσο, πέρα από την αντιμετώπιση της υφιστάμενης κατάστασης, σκοπός του Δήμου αποτελεί η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης του υπεύθυνου κατόχου ζώου συντροφιάς (Δήμος Ηγουμενίτσας,2020).

4.5 Ανάλυση S.W.O.T.

Στην περιοχή που μελετάται στα πλαίσια της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας είναι αναγκαίο να εξεταστεί το εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου Ηγουμενίτσας, καθώς από τη μελέτη αυτού μπορούν να αντληθούν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τις δυνάμεις και αδυναμίες που υπάρχουν στην περιοχή, όπως επίσης και σχετικά με τις ευκαιρίες και απειλές που διανοίγονται για την περαιτέρω ανάπτυξη αυτής. Έτσι για την ανάλυση αυτή χρησιμοποιείται η ανάλυση S.W.O.T. (Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats), η οποία στην περίπτωση που εξετάζεται γίνεται ως ακολούθως:

Δυνάμεις

- Γειτνίαση με Εγνατία Οδό.
- Ύπαρξη λιμένα που ενώνει την χώρα με την Ιταλία, αλλά και με την Κέρκυρα, την Πάτρα και τους Παξούς.
- Γειτνίαση με τα Ιωάννινα που αποτελούν και την πρωτεύουσα της Ηπείρου.
- Διαρκής ανάπτυξη νέων τεχνολογιών σε επίπεδο Δήμου, με τα οφέλη να διαχέονται στους δημότες.

Αδυναμίες

- Περιορισμένη και όχι σύγχρονη υποδομή στον τουριστικό τομέα.
- Οικονομικές δυσκολίες, που αφορούν το σύνολο των τομέων της οικονομίας, αλλά και το ίδιο το κράτος, γεγονός που αναμένεται να επιδράσει αρνητικά στην πραγματοποίηση επενδύσεων, τόσο ιδιωτικών, όσο και δημόσιων.
- Δεν έχουν αξιοποιηθεί κατάλληλα ή ακόμη και καθόλου κοινόχρηστοι χώροι.
- Απουσία χώρων στάθμευσης, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα κυκλοφοριακού φόρτου.
- Υπάρχουν ζητήματα που αφορούν τις κυκλοφοριακές ρυθμίσεις και έτσι δημιουργούνται ανάγκες για κόμβους και φανάρια.
- Απουσία προγραμμάτων διαχείρισης απορριμμάτων «Διαλογής στη Πηγή».
- Απουσία των αναγκαίων αθλητικών υποδομών σε επίπεδο Δήμου.

Ευκαιρίες

- Δυνατότητες περαιτέρω αξιοποίησης της Εγνατίας Οδού, έτσι ώστε η περιοχή να μπορέσει να λειτουργήσει ως διαμετακομιστικό κέντρο.
- Περαιτέρω ευκαιρίες για εξοικονόμηση ενέργειας σε επίπεδο Δήμου.
- Ανάγκη «ωρίμανσης μεγάλων έργων», καθώς και αντίστοιχων παρεμβάσεων που θεωρούνται ευρείας κλίμακας, για τον Δήμο Ηγουμενίτσας, σε συνεργασία με τους γειτονικούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Ενίσχυση των συνεργασιών με τους αρμόδιους φορείς και όργανα, έτσι ώστε να ελέγχεται με τρόπο αποτελεσματικό η ρύπανση του λιμανιού της πόλης.
- Περαιτέρω αξιοποίηση του Σχεδίου Βιώσιμης Ενέργειας του Δήμου, έτσι ώστε να υπάρξει ένταξη δράσεων σε προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας του Δήμου.
- Βελτίωση του φωτισμού στο σύνολο του Δήμου.
- Περαιτέρω αξιοποίηση του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας.
- Αξιοποίηση σύγχρονων χρηματοδοτικών εργαλείων στα πλαίσια της νέας προγραμματικής περιόδου.
- Εφαρμογές Πολεοδομικού Σχεδιασμού.
- Διευθέτηση των ζητημάτων που αφορούν τις χρήσεις γης.
- Δυνατότητα αξιοποίησης της τεχνολογίας σε πολλές λειτουργίες του Δήμου, αλλά και των πολιτών, θέτοντας στο επίκεντρο τη βέλτιστη δυνατή εξυπηρέτηση των δημοτών.
- Ενίσχυση των συνεργασιών σε διεθνές επίπεδο με άλλους φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά και γενικότερα με φορείς με τους οποίους θα μπορούσαν να δημιουργηθούν επωφελείς συνέργειες για το σύνολο των εμπλεκόμενων μερών.

Απειλές

- Η εξέλιξη της πανδημίας και οι επιπτώσεις που προκαλεί και αναμένεται να προκαλέσει από την περίοδο αυτή και πέρα στον τουρισμό και στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.

- Η φυγή των νέων, ιδίως των μορφωμένων, εξαιτίας της αυξημένης ανεργίας στις νεαρές ηλικίες.
- Η απουσία ωριμότητας σε πολλά σχεδιαζόμενα έργα, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα να μην μπορούν να ενταχθούν στα αντίστοιχα προγράμματα με τον βέλτιστο τρόπο.
- Περαιτέρω ισχυροποίηση των Ιωαννίνων, ως κέντρο οικονομικό, κοινωνικό και διοικητικό της Ηπείρου, το οποίο επισκιάζει τις αναπτυξιακές προοπτικές της Ηγουμενίτσας.
- Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Δήμος στο εσωτερικό του και δύναται να οδηγήσουν σε καθυστερήσεις σχεδιασμού, αλλά και υλοποίησης δράσεων, οι οποίες αναμένεται να βελτιώσουν τη ποιότητα ζωής των πολιτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Στρατηγικός Σχεδιασμός

5.1 Φάσεις διαχείρισης του έργου

Λαμβάνοντας υπόψη την προσέγγιση που γίνεται από τον Maylor (2006), κατά τη διαχείριση ενός έργου υπάρχουν τέσσερις διαφορετικές φάσεις, με τη πρώτη να αφορά τον ορισμό του έργου, την δεύτερη να αφορά τον σχεδιασμό της διαδικασίας του έργου, την τρίτη φάση την παράδοση του έργου, ενώ η τέταρτη φάση επικεντρώνεται στην ανάπτυξη διαδικασίας. Ειδικότερα, κατά τον ορισμό του έργου, προσδιορίζεται ο λόγος ύπαρξης αυτού, καθώς και οι στόχοι που καλείται να υπηρετήσει. Στα πλαίσια της περίπτωσης που εξετάζεται στην παρούσα εργασία, σκοπός υλοποίησης του έργου είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της Ηγουμενίτσας, καθώς επίσης και η κοινωνική ευημερία. Είναι αναγκαίο, τόσο η στρατηγική που αφορά το έργο, όσο και οι στόχοι που καλείται να υπηρετήσει αυτό να ενταχθούν στους στόχους που έχουν τεθεί από τον Δήμο και αφορούν τη βιώσιμη ανάπτυξη, την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς επίσης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Ειδικότερα, λαμβάνοντας υπόψη και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ηγουμενίτσας για την περίοδο 2020-2023 και συγκεκριμένα τη Α' φάση που αφορά τον Στρατηγικό Σχεδιασμό, προβλέπεται ότι η αποστολή του Δήμου Ηγουμενίτσας η διακυβέρνηση των τοπικών υποθέσεων, καθώς επίσης και η παροχή δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών, έτσι ώστε να υπάρξει ικανοποίηση των αναγκών που έχουν οι κάτοικοι, αλλά και οι τοπικοί φορείς, έχοντας ως απώτερο σκοπό τη βιώσιμη, κοινωνική, οικονομική, καθώς και περιβαλλοντική ανάπτυξη της περιοχής (Δήμος Ηγουμενίτσας,2020).

Επιπρόσθετα, λαμβάνοντας υπόψη και πάλι το εν λόγω Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το έργο που μελετάται στα πλαίσια της παρούσας εργασίας, βρίσκεται σε σύμπνοια με τον Άξονα 1 που αφορά την ενίσχυση υποδομών-προστασία περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής, καθώς επίσης και με τον Άξονα 2 που αφορά την κοινωνική μέριμνα, την υγεία, την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό, αλλά και με τον Άξονα 3, ο οποίος αφορά τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Ακόμη, το

έργο συνάδει και με πολλά μέτρα τα οποία συνδέονται με τους Άξονες που αναφέρθηκε παραπάνω. Πιο συγκεκριμένα, το πάρκο που μελετάται στα πλαίσια της παρούσας εργασίας συνδέεται με το μέτρο 1.1. Υποδομές-Δίκτυα-Έργα Αναπλάσεις του Άξονα 1 και συγκεκριμένα με τις ομάδες δράσεων που αφορούν τις αναπλάσεις περιοχών, όπως επίσης και στην ομάδα δράσεων που αφορά τη βελτίωση της προσβασιμότητας κτιρίων, δομών και κοινόχρηστων χώρων για άτομα τα οποία διαθέτουν κινητική δυσκολία. Ακόμη, το έργο αυτό συνδέεται και με το μέτρο 1.3 Αστική Κινητικότητα και συγκεκριμένα όπως προτείνεται τις δράσεις ανάπτυξης βιώσιμης αστικής κινητικότητας, αλλά και με το μέτρο 1.5 Φυσικό Περιβάλλον-Πράσινο και ειδικότερα με τις δράσεις που αφορούν την αύξηση και αναβάθμιση χώρων πρασίνου και κοινόχρηστων χώρων, εφαρμογή συστήματος αυτόματου ποτίσματος όπου είναι δυνατόν, κατασκευή «Πράσινων Σημείων» στο Δήμο Ηγουμενίτσας, προώθηση περιβαλλοντικών δράσεων και δράσεων ευαισθητοποίησης των πολιτών. Επιπρόσθετα, το έργο που εξετάζεται συνάδει και με το μέτρο 1.6 Πολεοδομικός Σχεδιασμός-Αστικές Παρεμβάσεις και ειδικότερα με τα μέτρα εφαρμογές πολεοδομικού σχεδιασμού, καθώς επίσης και με τη διευθέτηση χρήσεων γης (Δήμος Ηγουμενίτσας,2020).

Περαιτέρω, καθώς προβλέπεται η δημιουργία πάρκου το οποίο να αφορά τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, το έργο συνάδει και με τον Άξονα 2 του Επιχειρησιακού Προγράμματος και συγκεκριμένα με το μέτρο 2.2. Κοινωνική Προστασία και Κοινωνική Μέριμνα και τους επιμέρους στόχους αναβάθμισης των υποδομών για ΑμΕΑ, όπως και με το μέτρο 2.5 Αθλητισμός, μέσω των ειδικών στόχων που αφορούν τη βελτίωση και επέκταση αθλητικών δομών και υπηρεσιών (Δήμος Ηγουμενίτσας,2020).

5.2 Μετάφραση των αναγκών των χρηστών-πολιτών σε προδιαγραφές

Είναι αναγκαίο κατά τον σχεδιασμό του έργου να ληφθούν υπόψη πλήρως οι ανάγκες των πολιτών, οι οποίες μάλιστα δύναται να διαφέρουν, έτσι ώστε το έργο που θα γίνει να συνάδει απόλυτα μ' αυτές, επιτυγχάνοντας έτσι τη μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα. Στην περίπτωση του έργου που εξετάζεται στην πόλη της Ηγουμενίτσας, τέτοιες ανάγκες θα μπορούσε να ήταν τα χαμηλά επίπεδα πρασίνου που υπάρχουν στη πόλη, οι περιορισμένες υποδομές για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, αλλά και η ανάγκη περαιτέρω ενίσχυση της προστασίας του περιβάλλοντος και της ανάπτυξης βιώσιμων λύσεων, στο σύνολο των εκφάνσεων της καθημερινότητας.

Προκειμένου να μπορούν εκφραστούν οι ανάγκες του τοπικού πληθυσμού με απόλυτη ακρίβεια, θα πρέπει να γίνει ανοιχτή διαβούλευση μ' αυτόν, η οποία θα απευθύνεται σε θεσμικά μέρη, αλλά και σε απλούς πολίτες, έτσι ώστε να διαπιστωθούν και οι διαφορετικές προσεγγίσεις που αφορούν τις ανάγκες των πολιτών και τις επιθυμίες του. Μια τέτοια διαβούλευση θα μπορούσε να λάβει χώρα ηλεκτρονικά, όπου επώνυμα θα είχε τη δυνατότητα, είτε το κάθε φυσικό, είτε το κάθε νομικό πρόσωπο, αλλά και άλλοι φορείς της κοινωνίας των πολιτών, όπως για παράδειγμα είναι διάφοροι σύλλογοι, είτε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, να εκφράσει τις απόψεις τους, αναφορικά με τις προτεινόμενες λύσεις. Απώτερος στόχος είναι να ικανοποιηθούν οι ανάγκες του συνόλου του πληθυσμού με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι κατά το στάδιο αυτό θα πρέπει ήδη οι επιμέρους αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου, είτε μόνες του, είτε σε συνεργασία με εξωτερικούς συμβούλους να προβούν σε μελέτη καλών πρακτικών που αφορούν άλλες χώρες του εξωτερικού, επιχειρώντας να διαπιστώσουν πως αυτές θα μπορούσαν να προσαρμοστούν στις ιδιαιτερότητες της Ηγουμενίτσας, καθώς και στο μέγεθος της πόλης.

5.3 Χρηματοδότηση και χρονοδιάγραμμα

Έπειτα από τον εκτενή προσδιορισμό των αναγκών των πολιτών και τα αποτελέσματα που αναμένεται να προκύψουν από τη διαδικασία αυτή της διαβούλευσης, θα πρέπει να γίνει εκτενής προσδιορισμός του κόστους των επιμέρους ενεργειών, αφού πρώτα προσδιοριστούν και οι σχετικές μελέτες που θα πρέπει να πραγματοποιηθούν, όπως για παράδειγμα είναι η μελέτη που αφορά τη φύτευση δέντρων, η μελέτη για την κατασκευή ή γκρέμισμα των κτιριακών υποδομών, η μελέτη για τη παιδική χαρά και τις αθλητικές υποδομές κτλ. Οι μελέτες αυτές εφόσον γίνουν εσωτερικά από τον Δήμο Ηγουμενίτσας, δηλαδή από τους μηχανικούς που τον στελεχώνουν θα μπορέσουν να υλοποιηθούν με πολύ χαμηλότερο κόστος, ενώ από την άλλη, για τις πιο εξειδικευμένες θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη σχετικών κονδυλίων και ανάθεση σε εξωτερικό συνεργάτη. Ωστόσο, εκτιμάται λόγω του μεγέθους του έργου, ότι οι μελέτες αυτές μπορούν να υλοποιηθούν στα όρια της απευθείας ανάθεσης, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα να μπορούν να υλοποιηθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα και όχι με ιδιαίτερα υψηλό κόστος.

Εν συνεχεία, θα πρέπει να αναζητηθούν τα ανάλογα χρηματοδοτικά εργαλεία για την υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου. Μέρος του έργου όπως αναλύεται και παρακάτω θα μπορούσε να υλοποιηθεί από το Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης», το οποίο βρίσκεται ήδη σε ισχύ. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη την μεταβατική προγραμματική περίοδο, ίσως ήταν πιο σκόπιμο να ολοκληρωθούν οι κατάλληλες ενέργειες ωρίμανσης του έργου, έτσι ώστε να μπορέσει να γίνει ένταξη αυτού στο ΕΣΠΑ της επόμενης προγραμματικής περιόδου 2021-2027, τα χρηματοδοτικά εργαλεία της οποίας βρίσκονται ακόμη σε διαδικασία διαβούλευσης.

Κατά τη διαμόρφωση υλοποίησης του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του έργου, μπορεί να υπάρχει ανάγκη για τροποποίηση, ενώ είναι αναγκαίο επίσης να υπάρχει διαρκής ανατροφοδότηση κατά την υλοποίηση των επιμέρους ενεργειών, έτσι ώστε να γίνονται όλες οι διορθωτικές ενέργειες που απαιτούνται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΤΕΙ Ηγουμενίτσας-Υφιστάμενη κατάσταση

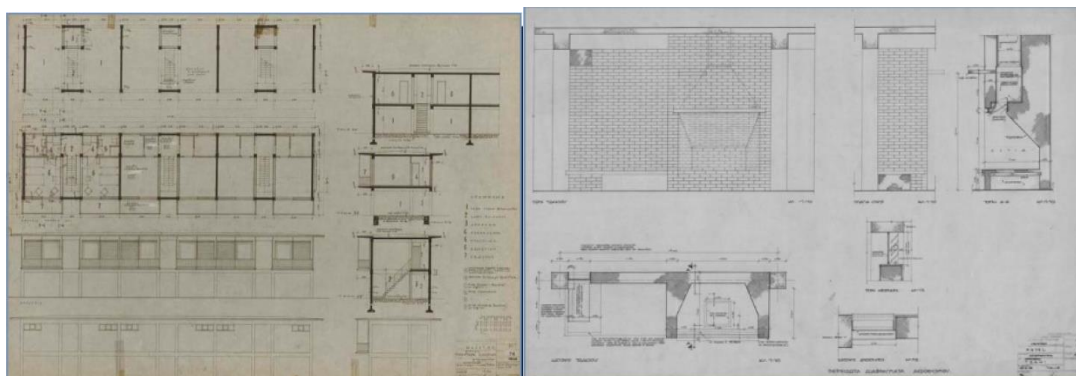
Εικόνα 36: Μοτέλ Ξενίας

Το 1959 στην Ηγουμενίτσα, τη μικρή παραλιακή πόλη των 5000 κατοίκων χτίστηκε το Μοτέλ Ξενίας. Όπως και τα υπόλοιπα παραδείγματα του προγράμματος μελέτης και ανέγερσης των ‘‘Ξενία’’, της σημαντικότερης παραγωγής δημόσιων κτιρίων μεταπολεμικά, κτίστηκε για να αποτελέσει μια πρότυπη ξενοδοχειακή μονάδα υψηλών προδιαγραφών και αισθητικής. Αντιπροσωπευτικό δείγμα του πρωτοπόρου ελληνικού μεταπολεμικού μοντερνισμού, φέρει την υπογραφή του κορυφαίου αρχιτέκτονα Άρη Κωνσταντινίδη.

Εικόνα 37: Διαφήμιση του Ξενία στην εφημερίδα Εμπρός-1962

Ο ΕΟΤ, που θεσμοθετήθηκε με τη σημερινή μορφή του το 1950, ήταν αρμόδιος φορέας για το σχεδιασμό του εγχειρήματος της ανάπτυξης του τουρισμού στην Ελλάδα του 50'. Για την ανέγερση του Ξενία επιλέχθηκε ένα οικοπέδο με απρόσκοπτη θέα προς τη θάλασσα και κοντά προς τον τότε δρόμο προς τα Ιωάννινα.

Εικόνα 38: Σχέδια απο το Μοτέλ Ξενίας- Οι πτέρυγες των δωματίων

Καθόλη τη διάρκεια της λειτουργίας του το Μοτέλ Ξενία αποτελούσε τόπο διαμονής επισκεπτών, περαστικών, διακεκριμένων προσώπων της δημόσιας ζωής της εποχής, αλλά και σημείο συνάντησης και πραγματοποίησης ψυχαγωγικών εκδηλώσεων.

Εικόνα 39: Το εστιατόριο του Ξενία με τα γλυπτά που τοποθετήθηκαν

Ο μαζικός τουρισμός και η ανεξέλεγκτη δόμηση νέων τουριστικών καταλυμάτων επέφερε σταδιακά την παρακμή των Ξενία στην Ελλάδα. Πολλά εγκαταλείφθηκαν, ορισμένα εξ' αυτών κατεδαφίστηκαν, κάποια ανακαινίστηκαν και συνέχισαν να λειτουργούν ή όπως στην περίπτωση του Ξενία στην Ηγουμενίτσα άλλαξαν χρήση. Με την ίδρυση του 1995 παραρτήματος του ΤΕΙ Ηπείρου στην πόλη, παραχωρήθηκε για χρήση το κτήριο του Ξενία και έγιναν σταδιακά προσθήκες νέων κτισμάτων στο υπάρχον συγκρότημα για τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες στέγασης των τμημάτων και για την εξυπηρέτηση εκπαιδευτικών και μαθητών.

Εικόνα 40: Υφιστάμενη κατάσταση του ΤΕΙ Ηγουμενίτσας

Το 1996 ιδρύθηκε το πρώτο τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΦΕΚ 263/27-11-1996). Στην ακμή του ιδρύματος υπήρχαν τρία τμήματα τα οποία ήταν:

- Τμήμα Ιχθυοκομίας & Αλιείας (ανεξάρτητο)
- Τμήμα Εφαρμοσμένων Ξένων Γλωσσών στη Διοίκηση και το Εμπόριο (Σχολή Διοίκησης & Οικονομίας)
- Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων (Σχολή Διοίκησης & Οικονομίας)

Αργότερα τα δύο από τα τρία τμήματα σταμάτησαν τη λειτουργία τους μένοντας μόνο το τμήμα διοίκησης επιχειρήσεων με 250 εισαγωγές φοιτητών το χρόνο. Παρόλα αυτά ακόμα και τις εποχές που το ΤΕΙ δεχόταν και περισσότερους φοιτητές ένα μικρό ποσοστό αυτών κατοικούσε στην πόλη.

Από το 2020 και μετά το ίδρυμα σταμάτησε να δέχεται καινούριους φοιτητές και το καλοκαίρι του 2022 κλείνει για πάντα τις πόρτες του. Ένας χώρος με δυνατή γεωγραφική θέση δεν θα έπρεπε να μείνει ανεκμετάλλευτος. Βλέποντας και εκτιμώντας τις ανάγκες και τις ελλείψεις του τόπου προτείνεται η δημιουργία ενός σύγχρονου πολυχώρου ο οποίος θα καλύψει τις ανάγκες των πολιτών της σε πολλά επίπεδα και θα προσελκύσει κόσμο και από τις γύρω περιοχές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Πρόταση διαμόρφωσης ΤΕΙ Ηγουμενίτσας

Εικόνα 41: Πρόταση διαμόρφωσης του ΤΕΙ Ηγουμενίτσας

Λαμβάνοντας υπόψιν τα παραδείγματα των ευρωπαϊκών πόλεων που μελετήθηκαν βλέπουμε αρχικά, πως κάθε μια από αυτές διαθέτει αρκετές υποδομές για χώρους άθλησης- παιχνιδιού. Σε αντίθεση με το Δήμο Ηγουμενίτσας που υστερεί σε αυτό το κομμάτι. Στην περιοχή παρατηρείται έλλειψη πάρκων καθώς οι πολίτες έχουν στη διάθεση τους μόλις δύο παιδικές χαρές στην περιοχή και καμία υποδομή για υπαίθριο γυμναστήριο. Όσον αφορά τις θέσεις που κατασκευάζονται τα πάρκα- διαμάντια των πόλεων, όπως προκύπτει από τη μελέτη, είναι εμφανές πως προτιμώνται θέσεις- κλειδιά ώστε να είναι και εύκολα προσβάσιμα για τους πολίτες τους αλλά και να αποτελούν πόλο έλξης για μικρούς και μεγάλους. Στην περίπτωση του ΤΕΙ της Ηγουμενίτσας η γεωγραφική του θέση έχει πάρα πολλά πλεονεκτήματα και προοπτικές ώστε να αποτελέσει πόλο έλξης για τους πολίτες της αλλά και των γύρω περιοχών. Το νότιο τμήμα του οικοπέδου συνορεύει με τον ποδηλατόδρομο ο οποίος, με το πρόσφατο έργο της επέκτασης του, καταλήγει στην παραλία της περιοχής. Επίσης όπως μπορεί να δει κανείς από τις φωτογραφίες όλη η νότια πλευρά του, αμέσως μετά από τον ποδηλατόδρομο, εκτείνεται η θάλασσα όπου ο επισκέπτης

μπορεί να έχει οπτική επαφή από τα περισσότερα σημεία του πάρκου. Ένα άλλο πλεονέκτημα της θέσης αυτής είναι ότι το βόρειο τμήμα της συνορεύει με το Δημοτικό στάδιο όπου η κινητικότητα, σε αυτό το κομμάτι της πόλης, είναι ήδη αυξημένη. Όσον αφορά την επίστρωση των παιδικών χαρών και των πάρκων όπως μπορεί να δει κανείς γίνεται με χυτό *epdm*. Με το υλικό αυτό δίνεται η δυνατότητα μορφοποίησης του χώρου με διάφορα χρώματα, σχέδια, σχήματα αλλά και δημιουργίας παιχνιδιών από το ίδιο το υλικό αυξομειώνοντας το υψόμετρο του εδάφους. Ένα ακόμη συμπέρασμα που μπορεί να αντληθεί από την ανάλυση των παραδειγμάτων είναι ότι πλέον τα πάρκα συνδυάζουν παιχνίδια και δραστηριότητες για μικρούς και μεγάλους. Δημιουργείται έτσι ένας πολυχώρος ώστε να δίνεται η δυνατότητα ενασχόλησης ταυτοχρόνως όλων των ηλικιακών ομάδων. Παρατηρούνται χώροι πρασίνου για πικνικ, υπαίθρια γυμναστήρια, παιδικές χαρές κιόσκια αλλά και κτηριακές υποδομές οι οποίες μπορούν να φιλοξενήσουν διάφορες δραστηριότητες και τοπικές εκδηλώσεις. Συνολικά ένα τέτοιο έργο δύναται ικανό να επιφέρει αύξηση στην κινητικότητα μιας περιοχής καθώς θα αποτελεί πόλο έλξης για τους δημότες της και όχι μόνο, αλλά και θα τους ικανοποιήσει ανεξαρτήτως της ηλικιακής ομάδας στην οποία ανήκουν.

Με βάση την υφιστάμενη κατάσταση του ΤΕΙ Ηγουμενίτσας αλλά και τα συμπεράσματα που αντλήθηκαν από τη διπλωματική εργασία, διαμορφώνεται μια πρόταση ανάπλασης του συνολικού χώρου του πάρκου. Καθώς το ίδρυμα επίσημα τον Ιούλιο του 2022 σταματάει τη λειτουργία του είναι σημαντικό να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες και προτάσεις ώστε να μη μείνει ανεκμετάλλευτο. Η συνολική έκταση του χώρου είναι 23830 τετραγωνικά μέτρα όπου το ΤΕΙ δίνει τη σκυτάλη σε ένα πάρκο αναψυχής το οποίο καλείται να καλύψει τα κενά στις υποδομές του δήμου Ηγουμενίτσας σχετικά με το παιχνίδι, την άθληση, την κοινωνικοποίηση και τα πολιτιστικά δρώμενα. Τα αποτελέσματα της μελέτης αξιολογήθηκαν και ενσωματώθηκαν στην τελική πρόταση ανάπλασης.

7.1. Πλατεία ανατολικής εισόδου

Εικόνα 42: Πλατεία ανατολικής εισόδου

Στην νοτιοανατολική είσοδο του πάρκου όπου βρίσκεται το κτήριο σίτισης των φοιτητών προτείνεται η δημιουργία μιας μικρής πλατείας έκτασης περίπου 700 m². Βλέποντας πως το τμήμα αυτό συνορεύει με την αφετηρία του ποδηλατοδρόμου της πόλης μπορεί να λειτουργήσει σαν σημείο ξεκούρασης για τους περπατητές-αθλητές αλλά και τους επισκέπτες του πάρκου. Επίσης μπορεί να εκμεταλλευτεί για μια εκδήλωση μικρής εμβέλειας καθώς η χωρητικότητα του είναι περίπου 300 άτομα. Για να επιτευχθεί αυτή τη χωρητικότητα θα δημιουργηθεί κυκλικό αμφιθεατρικό καθιστικό (ακτίνα 7,50m και συνολικού εμβαδού 177m²), με τρεις βαθμίδες που θα καταλαμβάνουν τα ¾ του κοίλου, με πρανές έδαφος που θα καταλαμβάνει το ¼ και ορχήστρα (ακτίνας 5,00m). Η τελευταία θα βρίσκεται σε ύψος 1,50m από την πλατεία, ενώ κάθε μια από τις τρεις βαθμίδες θα έχει διαφορά από την άλλη 0,40m. Οι βαθμίδες, κλίμακες, το πρανές και η ορχήστρα θα κατασκευαστούν από οπλισμένο σκυρόδεμα το οποίο θα καλυφθεί από ελαστικό δάπεδο ασφαλείας φελλού και erdm.

Νοτιότερα της πλατείας θα τοποθετηθεί αναλημματικό ρολόι διαμέτρου 4,00m και συνολικού εμβαδού 12,56m². Το αναλημματικό είναι ένας τύπος ηλιακού ρολογιού και αποτελεί παιχνίδι διαδραστικού χαρακτήρα για μικρούς και μεγάλους. Απαιτεί την ύπαρξη ενός ατόμου ως κατακόρυφου άξονα για να λειτουργήσει σαν

δείκτης και οι ώρες τοποθετούνται στην επιφάνεια μιας έλλειψης. Ο μεγάλος άξονας προσανατολίζεται στη διεύθυνση Ανατολής-Δύσης ενώ ο μικρός στη διεύθυνση Βορρά-Νότου(όπου τοποθετείται το ανάλημμα για τους μήνες). Η βάση του θα είναι από χυτό δάπεδο ασφαλείας επίσης φελλού και χυτού όπως και η υπόλοιπη πλατεία.

Εικόνα 43: Αναλημματικό ρολόι

7.2. Παιδική χαρά ΑμΕΑ

Εικόνα 44: Παιδική χαρά ΑμΕΑ

Στο βορειοανατολικό τμήμα του πάρκου προτείνεται ο σχεδιασμός μιας παιδικής χαράς ΑμΕΑ συνολικής έκτασης 706,50m² και θα έχει κυκλικό σχήμα. Για την ασφάλεια των παιδιών και σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα(EN 1176) η παιδική θα διαθέτει περίφραξη με πολύχρωμο μεταλλικό πλαστικοποιημένο κάγκελο. Η είσοδος θα γίνεται από δύο σημεία της περίφραξης δυτικά (βόρεια και νότια) όπου θα υπάρχουν χαμηλές πόρτες (στο ύψος του κάγκελου). Στις δυο εισόδους θα υπάρχουν πίνακες ανακοινώσεων με ειδική οπτική και ηχητική σήμανση για την καταλληλότητα της λειτουργίας της παιδικής χαράς και με πληροφορίες για την διάταξη του εξοπλισμού της. Οι οδηγίες, οι οποίες μπορεί να είναι οπτικές, ακουστικές ή απτικές θα εξυπηρετούν όλα τα άτομα με αναπηρίες και θα εξηγούν τι προσφέρει η παιδική χαρά και πού βρίσκονται τα περάσματα. Οι οδηγίες αφής, με ανάγλυφα στοιχεία και Braille, πρέπει να είναι διαθέσιμες για άτομα με προβλήματα όρασης.

Ο εξοπλισμός είναι τοποθετημένος έτσι ώστε να μη διακόπτεται οπτικά η επαφή συνοδών και παιδιών και να μην εμποδίζεται η ασφαλής κίνηση τους σ' αυτή. Ο στόχος είναι ο εξοπλισμός του χώρου να είναι κατάλληλος για όσο το δυνατόν περισσότερους επισκέπτες, ανεξάρτητα από πιθανές λειτουργικές ή σωματικές βλάβες. Γι' αυτό, στο σχεδιασμό της, πρέπει να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για φυσική πρόκληση, τη διέγερση διαφορετικών αισθήσεων και την ανάπτυξη

κοινωνικών δεξιοτήτων. Όλα τα όργανα θα πληρούν τις προδιαγραφές ασφαλείας κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα EN 1176 και EN 1177.

Όλος ο χώρος θα είναι καλυμμένος με αντιολισθητικό δάπεδο ασφαλείας από φελλό και EPDM το οποίο παρουσιάζει μεγάλη απορροφητικότητα στις δονήσεις (για την ομαλή κίνηση των αμαξιδίων και αποφυγή τραυματισμών των παιδιών) και μεγάλη αντοχή στις καιρικές συνθήκες αυξάνοντας έτσι τη διάρκεια ζωής της κατασκευής. Το πάχος του δαπέδου θα κυμαίνεται ανάλογα με το ύψος πτώσης από τα όργανα και τα παιχνίδια που έχουν τοποθετηθεί επάνω σ' αυτό. Επίσης ο χώρος θα διατρέχεται από πλάκες σήμανσης για άτομα με προβλήματα στην όραση και στο δάπεδο θα υπάρχει έντονη χρωματική αντίθεση για την εξυπηρέτηση τους.

Στην δυτική πλευρά περιμετρικά της περιφραξής προτείνεται να φυτευθούν θάμνοι αγγελικής (με μικρά λευκά λουλούδια). Οι εισερχόμενοι μικροί επισκέπτες από τη βορειοανατολική και νοτιοανατολική είσοδο θα συναντούν χώρο ξεκούρασης όπου θα υπάρχει μεταλλική βρύση κοινής χρήσης τριών θέσεων (όρθια, αμαξιδίου, κατοικίδιου). Στο έδαφος γύρω της έχουν τοποθετηθεί διάτρητοι κυβόλιθοι για την άμεση αποστράγγιση τυχών εκροής υδάτων και καλλωπιστικά μικρόφουτα με άνθη με έντονα χρώματα (διαμορφωθήκες).

Ανατολικότερα της εισόδου άτομα με προβλήματα όρασης θα μπορούν να διασκεδάσουν ισορροπώντας, α) με τον επιδαπέδιο σχηματισμό αλφαβήτου, β) το σχηματισμό αριθμών και γ) με τα πάνελ δραστηριοτήτων και ήχου που θα βρίσκονται νοτιότερα. Πίσω από το χώρο αυτό θα φυτευτούν αρωματικά φυτά (λεβάντα, δεντρολίβανο, κ.ά.) διεγείροντας κατά αυτόν τον τρόπο την αίσθηση της όσφρησης. Δυτικά και βόρεια ημικυκλικά διαμορφώνεται πρανές (το οποίο θα είναι καλυμμένο με δάπεδο ασφαλείας) το οποίο θα αξιοποιείται είτε σαν καθιστικό για τους επισκέπτες, είτε για ήπιο παιχνίδι. Μπροστά από αυτό έχει τοποθετηθεί α) η κούνια φωλιά, β) η κούνια 2 θέσεων παιδών και γ) η κούνια-καλάθι με κάγκελο για αμαξίδιο.

Στο κέντρο του πάρκου και σχεδόν αξονικά θα υπάρχει:

- τραμπολίνο προσβάσιμο για ΑΜΕΑ (το τραμπολίνο εκτός από παιχνίδι είναι και όργανο γυμναστικής που βελτιώνει τον έλεγχο του σώματος και την ισορροπία των παιδιών)
- όργανο περιστροφής 6 θέσεων (4 θέσεις απλές και 2 θέσεις για αμαξίδια)
- μεταλλικό καλάθι-αρκούδα με κάγκελο για αμαξίδιο πάνω σε ελατήρια (βόρεια των εισόδων)
- σύνθετο όργανο με γέφυρα
- 2 τσουλήθρες και πάνελ δραστηριοτήτων καθώς και ράμπες πρόσβασης αμαξιδίων (νοτιοδυτικά).

Στην ανατολική πλευρά του πάρκου σχεδόν αξονικά απέναντί από τις εισόδους έχει διαμορφωθεί μικρή πλατεία γύρω από ξύλινο κiosk για ξεκούραση, φαγητό ή παιχνίδι των επισκεπτών προστατευμένων από τις έντονες καιρικές συνθήκες. Περιμετρικά έχει τοποθετηθεί δάπεδο ασφαλείας από φελλό.

Τα φυλλοβόλα δέντρα που βρίσκονται πίσω από τα καθιστικά-πεζούλια και τα όργανα, εκτός από τη σκιά τους το καλοκαίρι θα δώσουν ιδιαίτερα ξεχωριστό χρώμα στο περιβάλλον καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, λόγω της κόμης τους (γλεδίτσια με μπλε λουλούδια, ακακία κυανόφυλλη με κίτρινες ταξιανθίες, άκαρπη μουριά). Βόρεια, δυτικά και νοτιοανατολικά έχουν δημιουργηθεί χώροι πράσινου με χλοοτάπητα και φυλλοβόλα δέντρα (άκαρπη μουριά, ακακία Κων/πόλεως, κ.ά.) για σκιά τους ζεστούς μήνες του χρόνου.

Ένας χώρος παιχνιδιού χωρίς αποκλεισμούς χρειάζεται τις κατάλληλες προϋποθέσεις για να χρησιμοποιηθεί. Το πάρκο πρέπει να:

- ✓ είναι κοντά στις δημόσιες συγκοινωνίες
- ✓ έχει αρκετό χώρο στάθμευσης
- ✓ είναι κλειστό και ασφαλές
- ✓ έχει διαθέσιμες εγκαταστάσεις ή παροχές
- ✓ έχει ευρεία σημεία εισόδου και πρόσβασης στον εξοπλισμό για αναπηρική καρέκλα
- ✓ έχει σκιασμένους χώρους
- ✓ έχει ασφαλείς επιφάνειες παιχνιδιού που θα προστατεύουν τα παιδιά αν πέσουν
- ✓ διαθέτει διαφορετικές δραστηριότητες και προκλήσεις, όπως αναρρίχηση, ισορροπία, ολίσθηση κ.λπ.
- ✓ έχει αρκετή χρωματική αντίθεση μεταξύ του εξοπλισμού και των επιφανειών
- ✓ διαθέτει χώρο για να συγκεντρώνονται τα παιδιά, να παίζουν μαζί και να χρησιμοποιούν τη φαντασία τους.

Η έλλειψη διέγερσης μπορεί να αποτρέψει την αυτοματοποίηση των δεξιοτήτων και να επιβραδύνει τα μετέπειτα στάδια ανάπτυξης των παιδιών. Με το φυσικό παιχνίδι δίνεται η δυνατότητα ώστε η κινητική εκμάθηση των παιδιών να μπορεί να βελτιωθεί. Το παιδί μέχρι και την προσχολική ηλικία (έως 6 ετών) μαθαίνει τις βασικότερες κινητικές δεξιότητες και συνδυασμούς κινήσεων. Κατά την περίοδο της ηλικίας 7 έως 12 ετών η ικανότητα των παιδιών να μαθαίνουν κινητικές δεξιότητες αυξάνεται γρήγορα και αυτή είναι η καλύτερη στιγμή για εκμάθηση φυσικών δεξιοτήτων. Πολλές μελέτες δείχνουν τη σχέση μεταξύ φυσικής δραστηριότητας και ανάπτυξης γνωστικών δεξιοτήτων. Το παιχνίδι υποστηρίζει τη γνωστική και κοινωνικο-συναισθηματική μάθηση. Μέσω του παιχνιδιού τα παιδιά μαθαίνουν σημαντικές δεξιότητες όπως την διαπραγμάτευση, το παιχνίδι σε ομάδες, την ανάληψη κινδύνων, την υπέρβαση των εμποδίων και την κατανόηση της ομοιότητας, δίνοντας τους έτσι την ευκαιρία να αναπτύξουν φιλίες και να αισθανθούν ότι ανήκουν σε μια ομάδα. Ιδιαίτερα για τα παιδιά με αναπηρίες, η αίσθηση του “ανήκει” είναι ιδιαίτερα

σημαντική καθώς συχνά είτε περιθωριοποιούνται είτε υπερπροστατεύονται. Κάποιοι από τους χρήστες του πάρκου, λόγω αναπηρίας ή ασθένειας, μπορεί να έχουν μόνιμα ή προσωρινά μειωμένη ικανότητα να κινούνται, να έχουν λειτουργικούς και φυσικούς περιορισμούς, να δυσκολεύονται στον προσανατολισμό ή πρόβλημα στην επικοινωνία. Γι' αυτό ο χώρος έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε οι επισκέπτες να μετακινούνται εύκολα και να ενθαρρύνονται να διασκεδάσουν και να κοινωνικοποιηθούν.

7.3. Παιδική χαρά από χυτό με υψομετρικές διαφορές

Εικόνα 45: Παιδική χαρά από χυτό

Οι παιδικές χαρές εξ' ολοκλήρου από χυτό είναι ευρέως διαδεδομένες στο εξωτερικό όπως είδαμε και στα παραδείγματα μας και σιγά σιγά όλο και περισσότεροι δήμοι στην Ελλάδα επιλέγουν αυτήν την τεχνοτροπία για τη κατασκευή εκσυγχρονισμένων χώρων παιχνιδιού. Τοποθετώντας περιμετρικά τσουλήθρες και μπάλες από χυτό στο πρηνές που δημιουργείται οι μικροί επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να αναρριχηθούν αλλά και να μεταφερθούν στο κατώτερο επίπεδο με ασφάλεια. Ακόμα και στην περίπτωση πτώσης από το μέγιστο ύψος, το πάχος του χυτού που έχει τοποθετηθεί στο κατώτερο στρώμα είναι τέτοιο ώστε να προστατέψει

τον επισκέπτη από τραυματισμούς. Η κατασκευή μίας τέτοιας παιδικής χαράς αποτελεί ένα ασφαλές και πρωτότυπο τρόπο παιχνιδιού και άσκησης για τους νέους.

7.4. Χώρος υπαίθριας άθλησης

Εικόνα 46: Χώρος υπαίθριας άθλησης με όργανα γυμναστικής

Δυτικά του εστιατορίου προτείνεται να δημιουργηθεί ένα ανοιχτό γυμναστήριο με υπαίθρια όργανα γυμναστικής. Ο δήμος Ηγουμενίτσας υστερεί σε υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις οπότε θα ήταν σημαντική η προσθήκη ενός ακόμη τέτοιου χώρου. Οι γονείς έτσι αλλά και γενικότερα οι επισκέπτες θα έχουν τη δυνατότητα να αθληθούν κάνοντας διάφορες δραστηριότητες με όργανα γυμναστικής για:

- ενδυνάμωση των μυών στην περιοχή των ώμων
- ανάπτυξη της ευελιξίας και ευκινησίας των αρθρώσεων
- ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ χεριών και εγκεφάλου
- ενδυνάμωση του άνω μέρους της πλάτης, των ώμων, των δικέφαλων και του κορμού
- βελτίωση της ευελιξίας και των αρθρώσεων στον ώμο, τον αγκώνα και τον καρπό
- ενίσχυση των καρδιακών και πνευμονικών λειτουργιών

- ανάπτυξη της δύναμης των κάτω άκρων
- βελτίωση της σταθερότητας και της ευκινησίας των τριών κύριων αρθρώσεων των κάτω άκρων
- την ισορροπία του σώματος
- θεραπεία από προβλήματα κάμψης και τεντώματος των κάτω άκρων
- μυϊκή ατροφία, ρευματοειδή αρθρίτιδα, ισχιαλγία, διάστρεμμα του ποδιού κλπ.

Τα όργανα φέρουν ευκρινείς οδηγίες χρήσεως και πληροφορίες για τις ασκούμενες μυϊκές ομάδες με πινακίδες οι οποίες είναι τοποθετημένες στον κεντρικό πόλο στήριξης του οργάνου. Οι πινακίδες αυτές είναι βαμμένες ηλεκτροστατικά και κατασκευασμένες από υλικά υψηλής αντοχής για μεγαλύτερη ανθεκτικότητα στο χρόνο, τις καιρικές συνθήκες και τις απόπειρες βανδαλισμού. Η τοποθέτησή τους θα γίνει ημικυκλικά με ανατολικό προσανατολισμό, πάνω σε δάπεδο ασφαλείας.

Αναλυτικότερα:

1. **Όργανο έκτασης χεριών** θα χρησιμοποιείται για:

- για ενδυνάμωση των μυών στην περιοχή των ώμων
- ανάπτυξη της ευελιξίας και ευκινησίας των αρθρώσεων
- ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ χεριών και εγκεφάλου.

Ο χρήστης θα στέκεται ακριβώς κάτω από τη συσκευή, θα κρατάει τις λαβές σταθερά με τα δύο του χέρια και στη συνέχεια τραβάει πάνω-κάτω κάθετα και εναλλάξ κρατώντας αντίσταση και με τα δύο χέρια ταυτόχρονα. Οι γενικές διαστάσεις του πρέπει να είναι 1385X780X 1997mm και οι διαστάσεις των πινακίδων του οργάνου 1,10x27,7cm. Το μέγιστο φορτίο είναι 150Kg/ όργανο.

2. **Όργανο περιστροφής δίσκων** θα χρησιμοποιείται για ενδυνάμωση των μυών στην περιοχή των

ώμων, βελτίωση της ευελιξίας και των αρθρώσεων στον ώμο, τον αγκώνα και τον καρπό και ενίσχυση των καρδιακών και πνευμονικών λειτουργιών. Επίσης είναι καλό

για την επούλωση τραυματισμών. Ο χρήστης θα κρατάει τις λαβές και θα περιστρέφει τον τροχό αργά δεξιόστροφα ή αριστερόστροφα, επαναλαμβάνοντας αυτήν την κίνηση. Οι διαστάσεις πρέπει να είναι 1385x780x1997mm και οι διαστάσεις των πινακίδων του οργάνου 1,10x27,7cm και το μέγιστο φορτίο 150kg ανά όργανο.

3. **Ποδήλατο γυμναστικής** μπορεί πέρα από την αερόβια άσκηση, να χαρίσει ενδυνάμωση τους

μύες των ποδιών και των γλουτών και λειτουργεί δραστικά στο να καίει το λίπος της κοιλιάς. Ακόμη, ένα καλό ποδήλατο θα σας χαρίσει μια σωστή στάση σώματος και ισορροπία στην σπονδυλική στήλη.

4.

- **Όργανο Stepper**: Προσφέρει αερόβια γυμναστική για ευεξία και αρμονία . Βελτιώνει τη λειτουργία της καρδιάς, των πνευμόνων και των αιμοφόρων αγγείων
- **Όργανο Έκτασης Ποδιών**: Προσφέρει άσκηση που βελτιώνει την κυκλοφορία του αίματος και την εκγύμναση των κάτω άκρων

5.

- **Όργανο Παράλληλες Μπάρες**: Άσκηση που βοηθάει στην αύξηση της δύναμης και της ευκινησίας των άνω άκρων και των μυών του ώμου, του στήθους, της κοιλιάς και της μέσης βελτιώνοντας την σταθεροποίηση των αρθρώσεων των άνω άκρων, το συντονισμό και την ισορροπία του σώματος.
- **Όργανο Πάγκου Κοιλιακών**: Άσκηση που βοηθάει στην αύξηση και ευλυγισία των μυών της μέσης και της κοιλιάς. Έχει ειδική αποτελεσματικότητα να κινητοποιεί το περίσσιο υποδόριο κοιλιακό λίπος.

6. Το όργανο πίεσεων- έλξεων όμων θα χρησιμοποιείται για ενδυνάμωση των μυών στην περιοχή των ώμων, βελτίωση της ευελιξίας και των αρθρώσεων στον ώμο, τον αγκώνα και τον καρπό και ενίσχυση των καρδιακών και πνευμονικών λειτουργιών.

Οι διαστάσεις του εξοπλισμού θα είναι 2332x771x2000mm με μέγιστο Ύψος Πτώσης 1753mm και θα πρέπει να χρησιμοποιείται από άτομα 140cm και άνω.

7.

- **Όργανο Εκτάσεων**: Άσκηση που βοηθάει στην ενδυνάμωση της καρδιοαναπνευστικής λειτουργίας, αναπτύσσοντας τη δύναμη των μυών των άνω και κάτω άκρων, της μέσης, της κοιλιάς και της πλάτης.
- **Όργανο Βάδισης Αέρος**: Αερόβια άσκηση που βοηθάει στην ενδυνάμωση της καρδιοαναπνευστικής λειτουργίας αναπτύσσοντας τη δύναμη των μυών των κάτω άκρων και της μέσης, βελτιώνοντας την ευκαμψία, τον συντονισμό και τη σταθερότητα των κάτω άκρων.

8.

- **Όργανο Ποδηλάτου** : Άσκηση που βελτιώνει της καρδιοαναπνευστική λειτουργία και ενδυναμώνει τους μυς των ποδιών.
- **Όργανο Ελλειπτικής Κίνησης Ποδιών**: Αερόβια άσκηση που βοηθάει στην ενδυνάμωση της καρδιοαναπνευστικής λειτουργίας, βελτιώνοντας ιδιαίτερα την κυκλοφορία του αίματος και του πεπτικού συστήματος προσφέροντας άσκηση για την σπονδυλική στήλη και το ισχίο.

9. Το σύστημα ζυγών αποτελεί όργανο καλλισθениκής γυμναστικής και είναι ευρέως διαδομένο πλέον ειδικά στις μικρότερες ηλικιακές ομάδες. Η

γυμναστική στην περίπτωση αυτή γίνεται με τη χρήση του σωματικού βάρους και γυμνάζει ταυτόχρονα τις περισσότερες μυϊκές ομάδες του σώματος. Τα συστήματα ζυγών είναι πιστοποιημένα σύμφωνα με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες EN 16630. Οι εξωτερικές διαστάσεις των δύο οργάνων θα είναι: 5,85m*4,65m*2,45m και 7,36m*1,66m*2,45m.

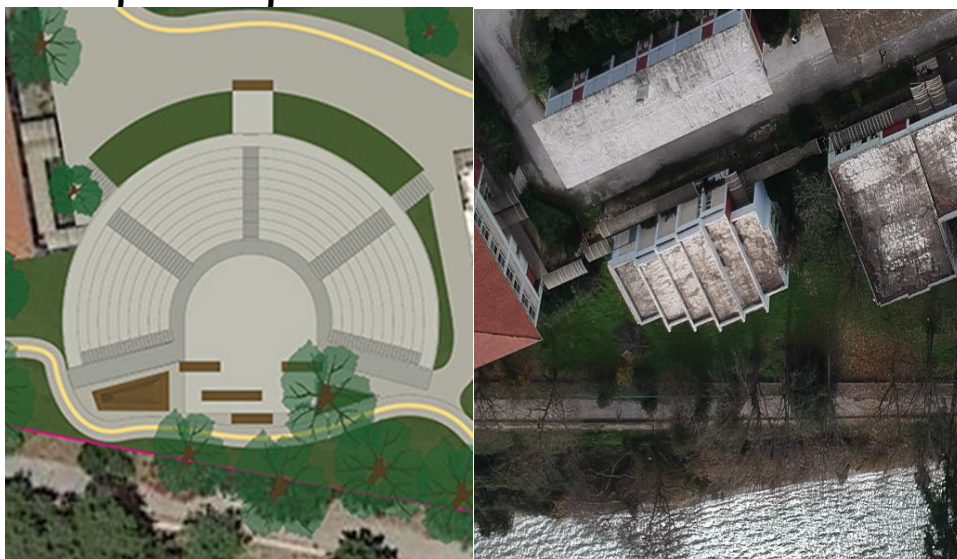
Άλλη μια δραστηριότητα που θα υπάρχει στο χώρο υπαίθριας άθλησης θα είναι τραμπολίνο για ΑμΕΑ. Η δραστηριότητα αυτή σε σχήμα ορθογωνίου προορίζεται για χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων θα αποτελείται από την επιφάνεια αναπήδησης, το ελαστικό πλαίσιο από SBR ή EPDM και από ένα ορθογώνιο μεταλλικό κιβώτιο.

Η δημόσια βρύση τριών θέσεων, θα παρέχει πόσιμο νερό σε τρία διαφορετικά ύψη με ένα επιπλέον μπουλ ειδικά για τα κατοικίδια ζώα. Θα παρέχει τρία ύψη κρήνης για την εξυπηρέτηση των χρηστών της αντίστοιχα στα 1020mm για εφήβους και ενήλικες, στα 860mm για παιδιά και ΑΜΕΑ και στα 180mm για κατοικίδια. Το νερό θα προέρχεται από το κύριο σύστημα ύδρευσης της περιοχής και θα αναβλύζει πιέζοντας τον διακόπτη. Μόλις πιεστεί η βαλβίδα της βρύσης το νερό θα απελευθερώνεται για να εκρέει. Όταν θα βγαίνει η βαλβίδα θα σταματά τη ροή του νερού.

Ανατολικά του χώρου που θα τοποθετηθούν τα όργανα υπαίθριας άθλησης θα δημιουργηθεί μικρή κυκλική πλακόστρωτη πλατεία (36,00τμ) που θα περιβάλλεται από μικρόφυτα και αρωματικούς θάμνους. Επίσης θα υπάρχουν δύο μικρότερες ημικυκλικές πλατείες-καθιστικά (9,00τμ περίπου η κάθε μία) για την ξεκούραση των αθλούμενων και μια κυκλική (28,00τμ) στην οποία θα τοποθετηθεί ξύλινο κιόσκι για την προστασία τους από έντονα καιρικά φαινόμενα. Στο ανατολικότερο καθιστικό θα έχει τοποθετηθεί και βρύση τριών θέσεων για την εύκολη πρόσβασή τους σε νερό. Το δάπεδο θα στρωθεί με διάτρητο κυβόλιθο για την καλύτερη αποστράγγιση.

Όλος ο χώρος της εγκατάστασης θα είναι επιστρωμένος με αντιολισθητικό δάπεδο ασφαλείας χυτό EPDM όπου θα προστατεύει τους αθλητές σε περίπτωση πτώσεις από τα συστήματα ζυγών, τοποθετώντας το κατάλληλο πάχος υλικού σύμφωνα με τα πρότυπα, αλλά και από οποιονδήποτε άλλο τραυματισμό.

7.5. Θερινό θέατρο

Εικόνα 47: Θερινό θέατρο

Ο δήμος Ηγουμενίτσας, παρόλες τις προσπάθειες που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια, δεν έχει καταφέρει να παραδώσει στους πολίτες της ένα θερινό θέατρο. Ένα τέτοιο έργο θα συντελούσε στην αύξηση των πολιτιστικών δρώμενων της περιοχής αλλά και στην ανάδειξη της σημασίας και της ομορφιάς της τέχνης σε μικρούς και μεγάλους. Η τοποθεσία που προτείνεται να κατασκευαστεί το θέατρο επιλέχθηκε ώστε οι θεατές να έχουν τη δυνατότητα να απολαμβάνουν την παράσταση με θέα τη θάλασσα και τα όμορφα ηλιοβασιλέματα της περιοχής.

Το θέατρο θα είναι μια υπαίθρια αμφιθεατρική κατασκευή, ημικυκλικής κάτοψης γύρω από μια ημικυκλική πλατεία, την “ορχήστρα” όπως λεγόταν στο αρχαίο θέατρο ή σκηνή όπως τη λέμε πλέον. Η διεύθυνση του κύριου θεατρικού άξονα θα είναι από Βορρά προς Νότο. Η σκηνή (επιφάνειας 183,33m²) θα εκτείνεται νότια του

κοίλου και θα είναι κατά 20cm υπερυψωμένη από τον διάδρομο κίνησης των θεατών (πλάτους 1,50μ), δηλαδή από το κάτω διάζωμα.

Στον αμφιθεατρικό χώρο οι δύο κύκλοι χάραξης είναι ομόκεντροι (ακτίνες 8,00m. και 18,50m). Ο αμφιθεατρικός χώρος, το “κοίλο” όπως ονομαζόταν στο αρχαίο θέατρο, ο χώρος του κοινού, είναι χωρητικότητας 900 περίπου θέσεων και το σχήμα του υπερβαίνει κατά λίγο το ημικύκλιο και θα ενσωματωθεί στη μορφολογία του εδάφους, αξιοποιώντας ταυτόχρονα την κλήση του οικοπέδου, για λόγους καλής ακουστικής και δεν θα ανακόπτει τη θέα προς τη θάλασσα. Θα έχει δύο διαζώματα (κάτω και πάνω διάζωμα) και πέντε(5) σκάλες που θα το χωρίζουν σε τέσσερις (4) ζώνες με κερκίδες. Οι προσβάσεις σ’ αυτές θα γίνονται από τις παρόδους και τα διαζώματα. Επίσης, θα υπάρχει πρόσβαση στο πάνω διάζωμα προς τις δυο σκάλες από τον αύλειο χώρο που βρίσκεται βόρεια του θεάτρου. Νότια, η είσοδος θα γίνεται από τις παρόδους. Στην πρώτη σειρά των κερκίδων θα βρίσκονται θέσεις Α.Μ.Ε.Α., λόγω της εύκολης πρόσβασης απευθείας από το πρώτο διάζωμα. Στο πάνω διάζωμα και πάνω στον κύριο άξονα του θεάτρου, θα υπάρχει μικρό ισόγειο κτίσμα (επιφάνειας 16,00m²) για την έκδοση εισιτηρίων (από τη βόρεια πλευρά) και εξοπλισμού προβολών (από τη νότια πλευρά). Περιμετρικά του κοίλου στη βόρεια πλευρά θα σχηματισθεί πρανές στο χώρο που θα ορίζουν οι δυο σκάλες πρόσβασης στο πάνω διάζωμα.

7.6. Χώρος στάθμευσης- Parking

Εικόνα 48: Χώρο στάθμευσης- Parking

Οι επισκέπτες μπαίνοντας από τη νοτιοανατολική είσοδο έχουν τη δυνατότητα να παρκάρουν σε χώρο στάθμευσης εμβαδού 1170,00 m². Βόρεια οι επισκέπτες με ποδήλατα θα έχουν τη δυνατότητα να τα σταθμεύουν στο σημείο με την κατάλληλη ένδειξη. Δυτικά θα βρίσκονται οι θέσεις στάθμευσης ΑμΕΑ για να διευκολύνεται η πρόσβαση τους και να συναντούν κατευθείαν έναν από τους ειδικά διαμορφωμένους διαδρόμους του πάρκου. Τέλος ανατολικά θα βρίσκονται οι υπόλοιπες θέσεις στάθμευσης για τα Ι.Χ. των επισκεπτών.

7.7 Σχεδιάζοντας για όλους

Εικόνα 49: Διάδρομοι στην έκταση του πάρκου

Κατά τη διαμόρφωση ή ανακατασκευή των κοινόχρηστων χώρων των οικισμών (όπως ιδίως χώρων που προορίζονται για την κυκλοφορία των πεζών, όπως των πλατειών / πεζοδρόμων / πεζοδρομίων / νησίδων, χώρων πρασίνου / αλσών, στάσεων / αποβάθρων κλπ.) εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του εδάφους, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων με οδεύσεις πεζών / οδεύσεις τυφλών / κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες) χωρίς αναβαθμούς με κλίση μέχρι 5% / προσβάσιμα μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, κατάλληλη τοποθέτηση αστικού εξοπλισμού, όπως στεγάστρων, καθιστικών, στύλων φωτισμού, κάδων απορριμμάτων, σήμανσης, καθώς και να διαμορφώνεται ποσοστό 5% των χώρων στάθμευσης ή τουλάχιστον ένας για χρήση αναπηρικών αυτοκινήτων, σύμφωνα με τις Οδηγίες, πρότυπα και κανονισμούς. (ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ)

Λαμβάνοντας τα παραπάνω υπόψη κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία διαδρόμων οι οποίοι θα εξυπηρετούν όλες τις ομάδες ανθρώπων. Κατά μήκος του οικοπέδου έχουν δημιουργηθεί δίοδοι, πλάτους 3 μέτρων (επιστρωμένοι με κυβόλιθους και πλάκες πεζοδρομίου για άτομα με προβλήματα στην όραση), για την ασφαλή διέλευση των πεζών και οχημάτων εξυπηρέτησης (πυροσβεστικά, ασθενοφόρα, οχήματα καθαριότητας του Δήμου, αστυνομικά, οχήματα οργανισμών

κοινής ωφέλειας για την αντιμετώπιση επείγουσών αναγκών, οχημάτων ατόμων με αναπηρίες κλπ), και “φιδωτοί” διάδρομοι μικρότερου πλάτους (2,00 μέτρων) για την ευχάριστη περιήγηση των επισκεπτών στο χώρο. Επίσης κατά μήκος του πάρκου έχουν τοποθετηθεί διάφορα κιόσκια, καθιστικά, πέργκολες για την ξεκούραση των επισκεπτών αλλά και την προστασία τους από τις καιρικές συνθήκες.

7.8 Διαχείριση απορριμμάτων στο πάρκο

Είναι γεγονός ότι κατά τη λειτουργία του πάρκου αναμένεται να παράγονται απόβλητα, τα οποία προέρχονται από τις διάφορες χρήσεις που θα έχει. Ωστόσο, πέρα από αυτό και συνεκτιμώντας τη συμβολή του πάρκου στη βιώσιμη ανάπτυξη της πόλης και στη διαμόρφωση μιας νέας κουλτούρας, θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένα «Πράσινο Σημείο» εντός του πάρκου, το οποίο θα ήταν μικρής ή μέτριας δυναμικότητας. Απώτερος στόχος της δομής αυτής θα είναι η περαιτέρω εξοικείωση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών και ιδίως των νεών με πρακτικές βιώσιμης διαχείρισης των αποβλήτων.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι εννοιολογικά το «Πράσινο Σημείο» αποτελεί έναν κατάλληλο διαμορφωμένο χώρο, ο οποίος διαθέτει και την αναγκαία υποδομή, όπου αυτό απαιτείται και τον αντίστοιχο εξοπλισμό, έτσι ώστε οι δημότες να μπορούν να αποθέτουν εκεί ανακυκλώσιμα υλικά, τα οποία έχουν συλλεγεί ξεχωριστά. Για παράδειγμα, τέτοια υλικά μπορεί να είναι το χαρτί, το γυαλί, τα μέταλλα, τα πλαστικά, τα υφάσματα, τα βρώσιμα έλαια, καθώς επίσης και άλλα χρησιμοποιημένα αντικείμενα και εξοπλισμός, όπως είναι ο ρουχισμός, καθώς επίσης και ο ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός. Τα υλικά αυτά, αφού συλλεγούν στα ξεχωριστά ρεύματα, προωθούνται για ανακύκλωση ή επαναχρησιμοποίηση. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι οι χώροι αυτοί συμβάλλουν στη προώθηση της δημιουργίας αποβλήτων, στην ενίσχυση των δραστηριοτήτων επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης. Επιπρόσθετα, μέσω της λειτουργίας του «Πράσινων Σημείων», δύναται να διαμορφωθεί μια νέα προσέγγιση σχετικά με το τι είναι και τι δεν είναι

ακριβώς απόβλητο, έτσι ώστε να μπορέσει να περιοριστεί και σε δεύτερο χρόνο η ευκολία με την οποία γίνεται απόρριψη των αποβλήτων αυτών και ουσιαστικά να διαμορφωθεί μια νέα κοινωνική συμπεριφορά (Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας,2015).

Στη περίπτωση που εξετάζεται, με βάση και τον τύπο του πάρκου που πρόκειται να δημιουργηθεί, αλλά και γενικότερα τον ήπιο χαρακτήρα των δραστηριοτήτων θα ήταν δόκιμο να δημιουργηθεί ένα Μικρό Πράσινο Σημείο (ΜΠΣ), το οποίο απαιτεί ως χώρο εγκατάσταση περίπου 250 έως 750m², ενώ στην περίπτωση αυτού η πρόσβαση γίνεται με τα πόδια, ωστόσο υπάρχει δυνατότητα φόρτωσης οχημάτων μεταφοράς των ανακυκλώσιμων υλικών και των κάδων. Για το λόγο αυτό, θα ήταν καλύτερα να γίνει σε κάποια άκρη του πάρκου, έτσι ώστε να έχουν πρόσβαση και οι μη επισκέπτες του πάρκου, με σχετική ευκολία (Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας,2015).

Εικόνα 50: Φωτογραφία τυπικού πράσινου σημείου

Πέρα από τη λειτουργία του «Πράσινου Σημείου», είναι αναγκαίο να υπάρχει και μια κουλτούρα διαχείρισης των αποβλήτων εντός του πάρκου, η οποία θα προάγει την ανακύκλωση, όπως επίσης και τη διαλογή στη πηγή. Απώτερος στόχος είναι το πάρκο να είναι διαρκώς καθαρό και οι πολίτες να είναι ευαισθητοποιημένοι ως προς

το θέμα διαχείρισης αποβλήτων, γνωρίζοντας τα επιμέρους «ρεύματα» της ανακύκλωσης, αλλά και χρησιμοποιώντας τα με τον πλέον κατάλληλο τρόπο.

Εικόνα 51: Ρεύματα ανακύκλωσης

7.9 Νέες τεχνολογίες

Στα πλαίσια αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών, είναι σημαντικό το πάρκο που θα κατασκευαστεί να αναδείξει ένα σύγχρονο προφίλ και να μπορέσει να ενσωματώσει καινοτομίες στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Οι νέες τεχνολογίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε ένα πλήθος δραστηριοτήτων και ενεργειών, όπως για παράδειγμα είναι ο φωτισμός, η διαχείριση των υδάτων, η διαχείριση ενέργειας, καθώς επίσης και η ασφάλεια του χώρου. Ειδικότερα, όσον αφορά τον φωτισμό στον χώρο του πάρκου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν φωτιστικά Led, τα οποία και δουλεύουν με τον ήλιο, ενώ συνάμα μπορεί να γίνεται μέσω του κατάλληλου λογισμού «έξυπνη διαχείριση» των συστημάτων φωτισμού. Επίσης στο χώρο μπορούν να τοποθετηθούν έξυπνα παγκάκια αλλά και ένα application με το οποίο ο επισκέπτης θα αλληλοεπιδρά με τον δήμο αναφέροντας τυχόν προβλήματα και φθορές.

- **Αυτόνομο ηλιακό φωτιστικό τεχνολογίας LED**

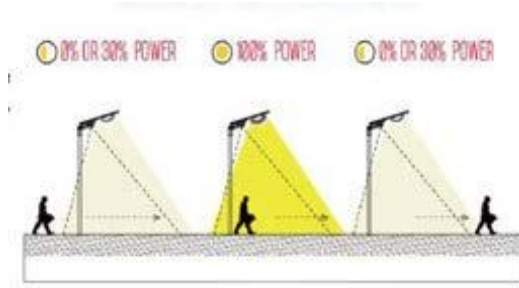

Εικόνα 52: Αυτόνομο φωτιστικό τεχνολογίας LED

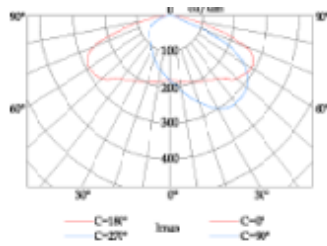
Τα LEDs φέρουν ομάδα φακών οι οποίοι είναι κατασκευασμένοι από υλικό υψηλής θερμικής και μηχανικής αντοχής. Το ειδικό σύστημα ψύξης είναι κατασκευασμένο από υψηλής ποιότητας κράμα αλουμινίου, που βοηθά στην αποτελεσματική διαχείριση-απαγωγής της θερμότητας, με σκοπό την εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας των LEDs και την μεγιστοποίηση της διάρκειας ζωής τους. Η προστασία έναντι της σκόνης και της υγρασίας με σκοπό την τέλεια στεγανότητα εξασφαλίζεται με την τοποθέτηση ελαστικών παρεμβυσμάτων. Το φωτιστικό διαθέτει αισθητήρες κίνησης (PIR / Microwave) σε συνδυασμό με έξυπνο ελεγκτή ώστε να επιτυγχάνεται η μέγιστη εξοικονόμηση ενέργειας. Έχει τη δυνατότητα προσθήκης κάμερας η οποία συνδυάζεται με μια εφαρμογή APP για παρακολούθηση του περιβάλλοντος χώρου γύρω από το φωτιστικό.

Το φωτιστικό διαθέτει τρία (3) τυποποιημένα πρότυπα λειτουργίας που καλύπτουν το σύνολο των εφαρμογών:

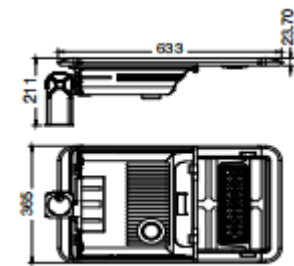
- A: Λειτουργία που βασίζεται στον συνδυασμό χρονοδιακόπτη με αισθητήρα κίνησης.
Η καλύτερη επιλογή για εξοικονόμηση ενέργειας και επίτευξη μέγιστης αυτονομίας.
- B: Λειτουργία μόνο με αισθητήρα κίνησης.
- Γ: Λειτουργία μόνο με χρονοδιακόπτη

Εικόνα 54: Παράδειγμα αυτόματης ρύθμισης της έντασης του φωτισμού με αισθητήρα κίνησης

Εικόνα 55: Ενδεικτική πολική κατανομή φωτεινής έντασης

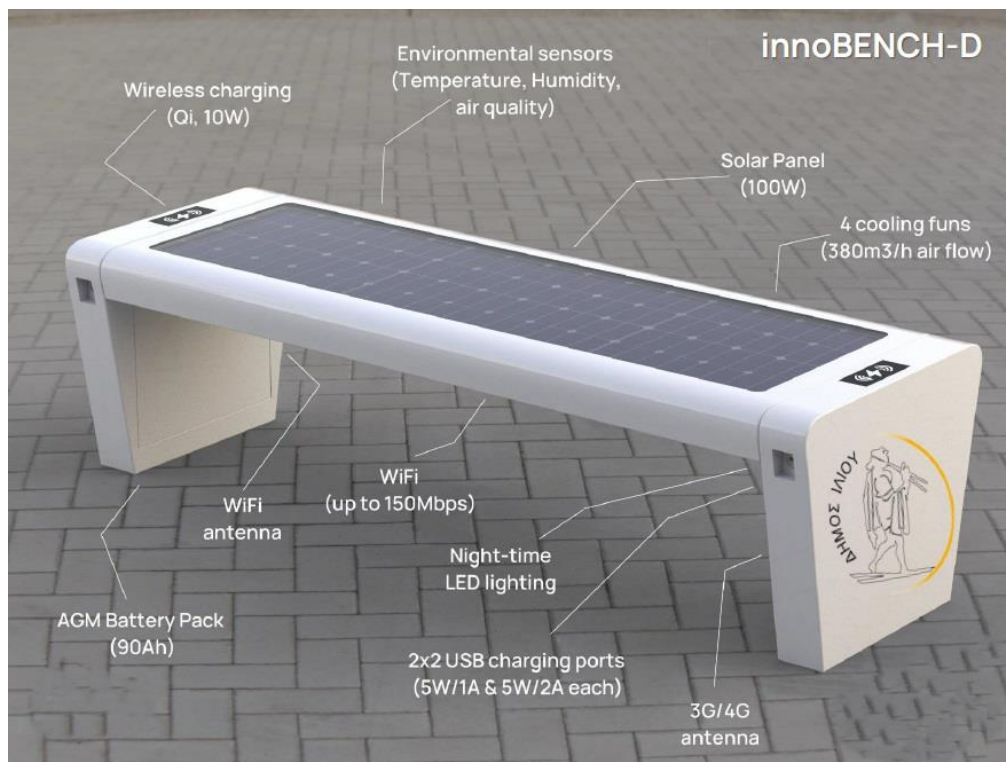
Εικόνα 56: Ενδεικτικές διαστάσεις 10W

Εικόνα 53: Επένδυση ιστού φωτιστικού με πολυουρεθάνη

- **Έξυπνα παγκάκια**

Προτείνεται η τοποθέτηση smart bench σε διάφορα σημεία του πάρκου. Τα τελευταία χρόνια τα παγκάκια αυτά επιλέγονται από τους δήμους καθώς είναι πολύ χρηστικά και συμβαδίζουν με τον οικολογικό χαρακτήρα που προσπαθεί δημιουργήσει ο δήμος τα τελευταία χρόνια.

Εικόνα 57: Έξυπνο παγκάκι στο δήμο Ιωαννίνων

Έχοντας τοποθετημένα πάνελ κατά μήκος της κατασκευής απορροφάει την ακτινοβολία δίνοντας έτσι στο χρήστη τη δυνατότητα να φορτίσει το κινητό, να συνδεθεί στο wifi, να ακούσει μουσική αλλά και πολλές άλλες λειτουργίες ανάλογα με το ποσό που είναι διατεθειμένος να δαπανήσει ο δήμος.

- **Service application**

Στόχος της εφαρμογής είναι να δώσει στους πολίτες τη δυνατότητα να μεταφέρουν στους δήμους σε πραγματικό χρόνο τις βλάβες από τα όργανα των παιδικών χαρών και στους δήμους με τη σειρά τους τη δυνατότητα του πλήρη ελέγχου των ζημιών και της άμεσης απόκρισης τους. Είναι μια εφαρμογή υλοποιημένη σε μία από τις πιο διαδεδομένες γλώσσες προγραμματισμού για mobile applications, την React Native χρησιμοποιώντας το expo cli, το οποίο είναι το frontend και node.js η οποία αποτελεί το server δηλαδή το backend και καθιστά δυνατή τη χρήση της από όλα τα smartphones.

Ο πολίτης θα πρέπει να έχει κατεβάσει την εφαρμογή στο κινητό του. Σε περίπτωση που εντοπίσει βλάβη σε κάποιο όργανο θα ανοίγει την εφαρμογή και με το αντίστοιχο κουμπί θα μεταφέρεται στον Scanner της εφαρμογής.

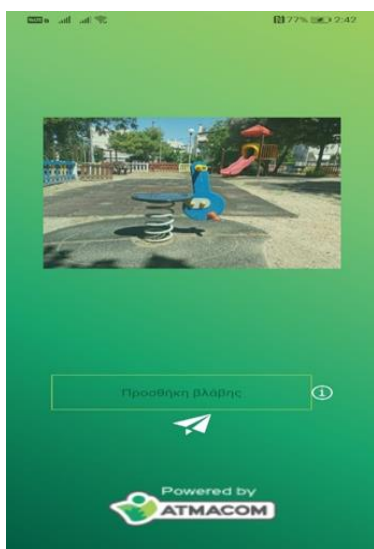
Εικόνα 58: Αρχική σελίδα εφαρμογής

Θα εντοπίζει το barcode που θα είναι ενσωματωμένο στο όργανο και θα το σαρώνει με την κάμερα του κινητού του.

Εικόνα 59: Σκανάρισμα barcode

Η εφαρμογή θα πλοηγείται αυτόματα στη σελίδα του σκαναρισμένου οργάνου, όπου θα απεικονίζεται η εικόνα του και ένα option bar με διαφορετικές επιλογές για το κάθε όργανο ανάλογα με τα υλικά που αποτελείται.

Εικόνα 60: Προσθήκη βλάβης

Μόλις επιλέξει τουλάχιστον μια από τις διαθέσιμες επιλογές θα πλοηγείται αυτόματα σε μια νέα οθόνη όπου θα του δίνεται η δυνατότητα να γράψει επιπλέον σχόλια για την βλάβη του οργάνου σε ένα text area. Μέσω ενός κουμπιού θα

στέλνεται αυτόματα μέσω mail στον αρμόδιο δήμο ένα πακέτο πληροφοριών. Η πληροφορία που θα περιέχεται στο mail θα είναι η τοποθεσία, ο κατασκευαστής, ο κωδικός και η βλάβη του οργάνου. Ο δήμος μέσω του mail θα γνωρίζει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες ώστε να μπορεί να δρα άμεσα και οργανωμένα.

7.10 Βιώσιμη κινητικότητα

Σημαντικό ρόλο στη λειτουργία των πόλεων κατά τη διάρκεια των επομένων ετών αναμένεται να διαδραματίσει η βιώσιμη κινητικότητα, τόσο για λόγους περιβαλλοντικούς, όσο και για λόγους λειτουργικούς, καθώς οι πολίτες δαπανούν σημαντικό μερίδιο του χρόνου τους στις μετακινήσεις με τα συμβατικά μέσα μεταφοράς, επιβαρύνοντας ταυτόχρονα το περιβάλλον. Ταυτόχρονα, η βιώσιμη κινητικότητα, προάγει και τη βελτίωση της προσβασιμότητας, η οποία άλλωστε κατέχει εξέχοντα ρόλο στη περίπτωση που εξετάζεται. Η βιώσιμη κινητικότητα στο πάρκο αυτό, έγκειται τόσο για τη πρόσβαση σ' αυτό, όσο και για τη μετακίνηση εντός αυτού. Είναι σημαντικό, οι πιθανοί επισκέπτες να βλέπουν με τρόπο ελκυστικό την προσέλευσή τους στο πάρκο, ανεξάρτητα του που μένουν εντός της πόλης, αλλά και της κατάστασης της υγείας τους και της ηλικίας που έχουν.

Ειδικότερα, όσον αφορά τη μετάβαση προς το πάρκο, θα μπορούσε να ενταχθεί σε μια περισσότερο βιώσιμη λύση κινητικότητας την οποία μπορεί να υιοθετήσει η πόλη, όπως για παράδειγμα είναι το ηλεκτρικά αστικά λεωφορεία. Άλλωστε, δεν θα πρέπει να παραληφθεί το γεγονός ότι υπάρχουν κατάλληλα χρηματοδοτικά εργαλεία, τόσο για ιδιώτες (σε περίπτωση που επιχειρηθεί κάποιου είδους σύμπραξη), όσο και για τον ίδιο τον Δήμο Ηγουμενίτσας. Ακόμη, την τελευταία τετραετία έχοντας διαμορφώσει στο μεγαλύτερο τμήμα της πόλης ένα δίκτυο ποδηλατοδρόμων, οι πολίτες έχουν μια ακόμη εναλλακτική λύση βιώσιμης αστικής κινητικότητας προσέγγισης του πάρκου.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός ότι κάνοντας χρήση ηλεκτροκίνητων λεωφορείων και γενικότερα αντίστοιχων οχημάτων τα οποία είναι φιλικά προς το περιβάλλον μπορεί να διαμορφωθεί μια περισσότερο βιώσιμη κουλτούρας, η οποία θέτει στο επίκεντρο τη ποιότητα ζωής των πολιτών. Στην εικόνα που ακολουθεί παρουσιάζεται ένα ηλεκτροκίνητο λεωφορείο το οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην περίπτωση του Δήμου Ηγουμενίτσας, στα πλαίσια της αστικής συγκοινωνίας για τη μετάβαση από και προς το πάρκο.

Εικόνα 61: Ηλεκτρικό αστικό λεωφορείο

Πέρα όμως από τη μετάβαση από και προς το πάρκο για τους πολίτες της Ηγουμενίτσας, θα μπορούσαν να αναπτυχθούν και πρακτικές βιώσιμης κινητικότητας και εντός του πάρκου, διευκολύνοντας νέους και παιδιά, αλλά και γενικότερα όλο τον πληθυσμό επισκεπτών να προσεγγίσει τις αναγκαίες υποδομές ή δραστηριότητες. Στα

πλαίσια της κινητικότητας εντός του πάρκου, θα μπορούσε να υπάρξει χρήση ηλεκτροκίνητων πατινίων, εφόσον οι χρήστες όμως τηρούν τις κατάλληλες προδιαγραφές ασφαλείας, καθώς επίσης και ποδηλάτων εντός του πάρκου. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τόσο για πατίνια, όσο και για τα ποδήλατα, θα μπορούσαν να γίνουν συμπράξεις με ιδιώτες, οι οποίοι ουσιαστικά θα προμηθευτούν τον αναγκαίο εξοπλισμό, ενώ στη συνέχεια οι χρήστες θα μπορούν καταβάλλοντας ένα αντίτιμο όχι ιδιαίτερα υψηλό να χρησιμοποιούν τόσο τα πατίνια, όσο και τα ποδήλατα. Μάλιστα, από τη δραστηριότητα αυτή μπορεί το πάρκο, δηλαδή ουσιαστικά ο Δήμος Ηγουμενίτσας να αποκομίσει κάποια έσοδα, τα οποία θα μπορεί να διαθέσει μαζί με τα υπόλοιπα έσοδα στη συντήρηση της υποδομής και γενικότερα του χώρου. Στην εικόνα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα ηλεκτρικά πατίνια τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη πραγματοποίηση των εσωτερικών μετακινήσεων στο υπό εξέταση πάρκο.

Εικόνα 62: Ηλεκτρικά πατίνια

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συμπερασματικά, διαπιστώνεται ότι στο πέρασμα του χρόνου, οι πόλεις άλλαξαν δομή και συσσωρεύτηκε σημαντικός πληθυσμός σ' αυτές, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθούν προβλήματα τα οποία άπτονται της ποιότητας ζωής. Η άναρχη ανάπτυξη στα περισσότερα αστικά κέντρα, είχε ως αποτέλεσμα να μην υπάρχουν μεγάλοι χώροι πρασίνου που είναι διαθέσιμοι για το κοινό, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται περιβαλλοντικές πιέσεις, αλλά και προβλήματα αναψυχής και ξεκούρασης των κατοίκων. Ωστόσο, σε διεθνές επίπεδο, αλλά και στην Ευρώπη, ορισμένες χώρες εφαρμόζοντας τα κατάλληλα εργαλεία πολεοδομικού σχεδιασμού κατάφεραν και αναπτύχθηκαν με τρόπο βιώσιμο, δίνοντας τη δέουσα σημασία στον κάτοικό τους και εν συνεχεία μπόρεσαν να προσαρμοστούν στηριζόμενες στις αρχές αυτές στο σύγχρονο και διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον.

Αναπτύχθηκαν κάποια παραδείγματα ευρωπαϊκών πόλεων, οι οποίες δεν αποτελούν τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα των αντίστοιχων χωρών και μελετήθηκαν οι υποδομές τους αναφορικά με τις κατασκευές πάρκων και παιδικών χαρών. Διαπιστώθηκε πως οι περισσότερες διαθέτουν ικανοποιητικό ή και μεγάλο αριθμό πάρκων στις περισσότερες γειτονιές όπου η πρόσβαση τους είναι εύκολη για τους πολίτες τους και βρίσκονται σε σημεία κλειδιά των πόλεων κάνοντας τα πόλους έλξης για τους κατοίκους τους και όχι μόνο. Φαίνεται επίσης πως δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στο να δημιουργούν πολυχώρους ώστε να απευθύνονται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες ταυτόχρονα δίνοντας μεγάλη έμφαση στην ικανοποίηση και των ομάδων με κινητικά ή άλλα προβλήματα.

Στην Ελλάδα και ειδικά στα μεγάλα αστικά κέντρα μπορεί να παρατηρήσει εύκολα κανείς την έλλειψη σε κοινόχρηστους χώρους και σε χώρους πρασίνου. Ενώ σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας πρέπει να αναλογεί χώρος πρασίνου τουλάχιστον 9m²/κάτοικο η Ελλάδα βρίσκεται πολύ μακριά από αυτή την αναλογία, αν σκεφτεί κανείς πως η Θεσσαλονίκη έχει 2,4m²/κάτοικο και η Αθήνα περίπου 1m²/κάτοικο. Βλέπουμε λοιπόν πως είναι επιτακτική η ανάγκη δημιουργίας κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου για τους πολίτες.

Στα πλαίσια της παρούσας εργασίας μελετήθηκε η περίπτωση της Ηγουμενίτσας, η οποία αποτελεί μια μέτριου μεγέθους επαρχιακή πόλη, η οποία βρίσκεται δίπλα στη θάλασσα και αποτελεί πύλη εισόδου για τη χώρα. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι ο πληθυσμός της δεν είναι ιδιαίτερα υψηλός, κρίνεται σκόπιμο να διαμορφωθεί πάρκο, το οποίο θα επέλθει με ανάπλαση υφιστάμενου χώρου, έτσι ώστε να αναβαθμιστεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων και συνάμα αυτό να αποτελέσει πόλο έλξης για τους επισκέπτες της πόλης, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από γνωστά θέρετρα τα οποία συγκεντρώνουν τουρίστες από διάφορες χώρες, αλλά και από την Ελλάδα.

Λαμβάνοντας υπόψη λοιπόν τις ιδιαιτερότητες της περιοχής, καθώς επίσης και την επικρατούσα κοινωνική, οικονομική, περιβαλλοντική και πολιτική κατάσταση, εντός της οποίας αναπτύσσει δραστηριότητες η πόλη, κατατίθεται μια ολοκληρωμένη πρόταση για την ανάπλαση αυτή και τη διαμόρφωση του σχετικού πάρκου. Στα πλαίσια της πρότασης αυτής, προτείνεται η διαμόρφωση πάρκου, το οποίο θα εξυπηρετεί και τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, όπου θα μπορούν να αθλούνται και να ψυχαγωγούνται. Το εγχείρημα αυτό είναι ιδιαίτερα καινοτόμο για την περιοχή μπορεί να εξυπηρετεί τη συγκεκριμένη κατηγορία ατόμων, ενώ συνάμα μπορεί να αποτελέσει πόλο έλξης για αντίστοιχα άτομα τα οποία προέρχονται από γειτονικές περιοχές. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος του πληθυσμού της περιοχής, ένα τέτοιο πάρκο δεν θα μπορούσε να απευθύνεται μόνο στα άτομα της κατηγορίας αυτής και έτσι προτείνονται δραστηριότητες που απευθύνονται στον γενικό πληθυσμό και ιδίως στους νέους, όπως είναι η κατασκευή παιδικών χαρών, γυμναστηρίου, θεάτρου κλπ.

Στα πλαίσια της πρότασης αυτής, ιδιαίτερη μνεία γίνεται στις κατασκευές που μπορούν να διαμορφωθούν εντός του πάρκου, όπου πρόκειται για ανοιχτά γυμναστήρια, διαδρόμους για περπάτημα, παιδικές χαρές αλλά και θέατρο. Καθώς το πάρκο προάγει τη βιώσιμη ανάπτυξη, δίνεται έμφαση στη βιώσιμη κινητικότητα τόσο για τη μετάβαση από και προς αυτό, καθώς και για τη κίνηση εντός αυτού, ενώ έμφαση δίνεται και στην αποτελεσματική διαχείριση των απορριμμάτων, εστιάζοντας στην εφαρμογή πολιτικών ανακύκλωσης. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι πέρα από την εφαρμογή των πρακτικών αυτών, σημαντικό είναι το γεγονός ότι διαμορφώνεται μια νέα κουλτούρα-αντίληψη, όπου η προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και η «βιώσιμη πόλη» ευρύτερα είναι στο επίκεντρο, με τον πολίτη να απολαμβάνει στον μέγιστο βαθμό τις νέες αυτές τάσεις που διαμορφώνονται.

Επιπλέον, αναλύονται οι βιοκλιματικές παράμετροι που θα πρέπει να προσεχθούν, έτσι ώστε οι χρήστες του πάρκου να νιώθουν τη μέγιστη δυνατή άνεση, τόσο κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών, όσο και κατά τη διάρκεια των χειμερινών μηνών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, καθώς αυτές μπορούν να συμβάλλουν τόσο στην αποτελεσματικότερη λειτουργία του πάρκου, όσο και στην εξοικονόμηση πόρων, ενώ ταυτόχρονα, οι επισκέπτες αυτού έχουν τη δυνατότητα να εξοικειωθούν περισσότερο, στρεφόμενοι προς βιώσιμες πρακτικές.

Προκειμένου να μπορέσει να υλοποιηθεί το έργο με επιτυχία, είναι αναγκαίο να γίνει ο κατάλληλος σχεδιασμός, τόσο σε επίπεδο πολιτικής, όσο και σε επίπεδο προγραμματισμού του έργου. Για να μπορέσει το πάρκο να καλύψει τις ανάγκες των πολιτών του Δήμου Ηγουμενίτσας, θα πρέπει να αναπτυχθούν οι κατάλληλες πρωτοβουλίες διαβούλευσης, τόσο με εμπλεκόμενους φορείς όσο και γενικότερα οι πολίτες, έτσι ώστε το έργο να διαμορφωθεί όσο το δυνατόν «εγγύτερα» με τις ανάγκες των μελλοντικών χρηστών του. Κομβικό σημείο για την επιτυχία του εγχειρήματος είναι η διασφάλιση της κατάλληλης χρηματοδότησης, κάτι που μπορεί να γίνει μέσω συνδυασμού πόρων, κυρίως από εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα, ενώ συνεκτιμώντας τα χαμηλά επίπεδα εσόδων, τα οποία αναμένεται να έχει λόγω της

φύσης του εν λόγω έργου, η μέθοδος Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), φαίνεται να απορρίπτεται.

Εξίσου σημαντικό είναι ο Δήμος Ηγουμενίτσας να λάβει υπόψη του καλές πρακτικές από άλλες πόλεις και Δήμους, τόσο της Ελλάδος, όσο και της Ευρώπης, αλλά και γενικότερα διεθνείς πρακτικές, έτσι ώστε να μπορέσει να τις προσαρμόσει στις δικές του ανάγκες και ιδιαιτερότητες που τον χαρακτηρίζουν. Στα πλαίσια αυτά, θα μπορούσε να ζητήσει τη βοήθεια και επιστημονικών φορέων που δραστηριοποιούνται σε ζητήματα πολεοδομικού σχεδιασμού, κατασκευής και διαχείρισης πάρκων, αλλά και σε θέματα νέων τεχνολογιών, έτσι ώστε να μπορέσουν να αναπτυχθούν και εντός του πάρκου και καινοτομίες, τόσο σε κατασκευαστικό, όσο και σε οργανωτικό επίπεδο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Alfavita (2017). *Αλλάζουν οι κάδοι ανακύκλωσης-Τι προβλέπει το νέο νομοσχέδιο*. Διαθέσιμο στο: https://www.alfavita.gr/koinonia/234563_allazoyn-oi-kadoi-anakyklosis-ti-problepei-neo-nomoshedio [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

Archello (2021). *Coffee house in Park “Hurbanovesady”*. Διαθέσιμο στο: <https://archello.com/project/coffee-house-in-park-hurbanovesady#stories> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

Benfield, K. (2011). *How Pocket Parks may make cities safer, more healthy*. Switchboard, National Resources Defense Council.

Chadwick, G. F., & Francisco, C. (1971). *A systems view of planning: towards a theory of the urban and regional planning process*. Oxford: Pergamon Press.

Core Solutions (2020). *Λύσεις Οδοφωτισμού*. Διαθέσιμο στο: https://www.coresolutions.gr/wp-content/uploads/2020/12/CS_%CE%9B%CE%A5%CE%A3%CE%95%CE%99%CE%A3%CE%9F%CE%94%CE%9F%CE%A6%CE%A9%CE%A4%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A5_v1_1_201206.pdf [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

Core Solutions (2020a). *Εξυπνη Πολιτική Προστασία*. Διαθέσιμο στο: https://www.coresolutions.gr/wp-content/uploads/2021/01/CS_%CE%95%CE%9E%CE%A5%CE%A0%CE%9D%CE%97%CE%A0%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%A4%CE%99%CE%9A%CE%97_%CE%A0%CE%A1%CE%9F%CE%A3%CE%A4%CE%91%CE%A3%CE%99%CE%91_v1_210108.pdf [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

Core Solutions (2021). *Εξοπλισμός Infokiosks+Infotables*. Διαθέσιμο στο: https://www.coresolutions.gr/wp-content/uploads/2021/01/CS_INFOKIOSKS_INFOTABLES_v1_1_210111.pdf [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

Ecomix (2020). *Ένα νέο πάρκο-τσέπης (rocket park) στην Άνω Κυψέλη*. Διαθέσιμο στο: <https://www.economix.gr/2020/07/31/ena-neo-panemorfo-parko-tsepis-pocket-park-stin-ano-kypseli/> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

Egg (2021). *Πάρκο Χαράς: Ένα Πάρκο για όλους-Κοινωνική Οικονομία & Κοινωνία της γνώσης*. Διαθέσιμο στο: <https://www.theegg.gr/el/go-gine-dunati-epixeirisi/oi-omades-tou-egg-parko-xaras> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

- Epoli.gr (2015). Φωτοβολταϊκό «δέντρο»: Το νέο τεχνολογικό θαύμα των Τρικάλων. Διαθέσιμο στο: https://www.epoli.gr/fwtoboltaiko-dentro-technologiko-thayma-a-81568.html?category_id=484 [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].
- European Europe(2021). *Kalmar: Protection, Density and Complexity*. Διαθέσιμο στο: <https://www.european-europe.eu/en/exchanges/kalmar-protection-density-and-complexity> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].
- <https://kalmar.se/uppleva-och-gora/natur-friluftsliv-och-parker/parker-lek-och-odling/lekplatser/lekparker-i-kalmar.html>
- <http://www.trikalaenimerosi.gr/blog/trikala/22-nees-paidikes-xares-se-xoria-toy-dimoy-trikkaion>
- Jenkins, E. (2008). *To Scale*. New York: Routledge
- Kalamatain.gr (2017). *Όργανα γυμναστικής στο Πάρκο του ΟΣΕ*. Διαθέσιμο στο: <http://kalamatain.gr/new/organa-gimnastikis-sto-parko-tou-ose/> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].
- Lanz, S. (2014). *Inclusion and Segregation in Berlin, the “Social City”*, In J. Dienfendorf and J. Ward, *Transnationalism and the German City*. New York: Palgrave Macmillan, 55-72.
- Little, R. (2011). *Pocket Parks of Northamptonshire: A Toolkit*. Northamptonshire Country Council Countryside Services, Northamptonshire Pocket Parks.
- Maylor, H. (2006). *Διαχείριση Έργων*. Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.
- Nafterporiki.gr (2020). *Υπ. Μεταφορών: Κανόνες και πρόστιμα για τα ηλεκτρικά πατίνια*. Διαθέσιμο στο: <https://m.naftemporiki.gr/story/1661058/yp-metaforon-kanones-kai-prostima-gia-ta-ilektrika-patinia> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].
- Peterson Studio (2021). Διαθέσιμο στο: <http://www.petersen-studio.com/makers-quarter-pocket-park/djojdzum05u0c0622pal1lvqv4iv2t> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].
- Provan, B. (2015). *Lille city story. La Fabrique de la Cite*.
- Sassen, S. (2008). *Research Gate: The Global City*. Available at: https://www.researchgate.net/publication/228007266_The_Global_City/link/5e4fcdeb458515072dacfedf/download [Πρόσβαση 1 Ιανουαρίου 2021].
- Taylor, N. (2005). *Urban Planning Theory since 1945*. London; Thousand Oaks, CA: New Delhi: Athenaum Press Limited.
- The McMorrowReports (2019). University of Georgia test electric buses as part of grant. Διαθέσιμο στο: <https://www.mcmorrowreports.com/university-of-georgia-tests-electric-buses-as-part-of-grant/> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

TORBAY.GOV.UK (2021). Διαθέσιμο στο: <https://www.torbay.gov.uk/> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

Vidler, A. (1994). *The Architectural Uncanny*. Cambridge (Mass): The MIT Press.

<https://ypen.gov.gr/>

White, R. and Engelen, G. (1993). Cellular-automata and fractal urban form - a cellular modeling approach to the evolution of urban land-use patterns. *Environment and Planning A*, 25:1175-1199.

Αίσωπος, Ι. (2006). Η διάχυτη πόλη. Στο Α. Γοσποδίνη και Η. Μπεριάτος (επιμ.). Τα νέα αστικά τοπία και η ελληνική πόλη. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

ΑμεΑ Care (2021). *Τέσσερις παιδικές χαρές ΑμεΑ στην Αττική που μπορούν να παίξουν τα παιδιά με ασφάλεια*. Διαθέσιμο στο: <https://www.amea-care.gr/%CF%84%CE%AD%CF%83%CF%83%CE%B5%CF%81%CE%B9%CF%82-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CF%87%CE%B1%CF%81%CE%AD%CF%82-%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B1%CF%84%CF%84/> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

Αραβαντινός, Α. & Κοσμάκη, Π. (1988). *Υπαίθριοι χώροι στην πόλη: Θέματα ανάλυσης και πολεοδομικής οργάνωσης αστικών ελεύθερων χώρων και πρασίνου*. Αθήνα: Εκδόσεις Συμμεών.

Αραβαντινός, Α. (1997). *Πολεοδομικός σχεδιασμός: Για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου*. Αθήνα: Εκδόσεις Συμμετρία.

Αραβαντινός, Α. (2007). *Πολεοδομικός σχεδιασμός: Για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου*. Αθήνα: Εκδόσεις Συμμετρία

Βλαστός, Θ. (2008). Σχόλια για το Πράσινο Βιβλίο 'Προς ένα νέο πολιτισμό για τις αστικές μετακινήσεις'. Μονάδα Βιώσιμης Κινητικότητας Αθήνα. ΕΜΠ.

Βλαστός, Θ., & Μηλάκης, Δ. (2006). *Πολεοδομία vs μεταφορές*. Εκδόσεις ιδίων, Αθήνα.

Γοσποδίνη, Α. (2006). Σκιαγράφοντας, ερμηνεύοντας και ταξινομώντας τα νέα αστικά τοπία της μεταβιομηχανικής πόλης. Στο Α. Γοσποδίνη και Η. Μπεριάτος. Τα νέα αστικά τοπία και η ελληνική πόλη. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

-Δημητριάδης, Σ. Φ. (2019). *Βιώσιμη αστική κινητικότητα: το παράδειγμα της Λάρισας και του Ντέβεντερ* (Bachelor's thesis).

Δήμος Ηγουμενίτσας (2020). *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ηγουμενίτσας για την Περίοδο 2020-2023-Α' Φάση: Στρατηγικός Σχεδιασμός*. Ηγουμενίτσα: Δήμος Ηγουμενίτσας.

Ζούνη, Δ. (2018). *Ερευνητική Εργασία: Η αστική πόλη στην Ευρώπη: εργασία και πρακτικές μέσα από τη συγκριτική θεώρηση τριών χωρών*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης-Πολυτεχνική Σχολή-Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης.

Ζήγγρα, Ε., 2011. Τα pocket parks ως τμήμα του αστικού πρασίνου και η σημασία τους στο αστικό περιβάλλον

<https://www.e-nomothesia.gr/kat-periballon/antiseismikos-kanonismos/upourgike-apophase-upen-desedp-65826-699-2020.html>

Η ΓΝΩΜΗ (2016). *Νέος διαγωνισμός για το αναψυκτήριο στο πάρκο Αλτιναλμάζη*. Διαθέσιμο στο: <https://www.gnomionline.gr/%CE%BD%CE%AD%CE%BF%CF%82-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%88%CF%85%CE%BA%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BF-%CF%83/> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

Κατασκευές Κτιρίων (2016). *Λάρισα: Βιοκλιματική ανάπλαση για μια πιο...δροσερή πόλη*. Διαθέσιμο στο: <http://kataskevesktirion.gr/%CE%BB%CE%AC%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B1-%CE%B2%CE%B9%CE%BF%CE%BA%CE%BB%CE%B9%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%80%CE%BB%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CE%BC%CE%B9%CE%B1/> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

Κοινοτήτων, Ε. Ε. (1990). *Πράσινο Βιβλίο για το αστικό περιβάλλον*. Βρυξέλλες: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Κομνηνός, Ν. (1986). *Θεωρία της αστικότητας II. Αστικός προγραμματισμός και κοινωνική ρύθμιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονα Θέματα.

Κτίριο-Εκδόσεις (2009). *Γήπεδα Τένις-Σχεδιασμός & Κατασκευή*. Διαθέσιμο στο: <https://www.ktirio.gr/el/%CE%B1%CF%81%CE%B8%CF%81%CE%B1/%CE%B5%CE%BE%CF%89%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%B5%CF%82-%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%B3%CE%B7%CF%80%CE%B5%CE%B4%CE%B1-%CF%84%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CF%83-%CF%83%CF%87%CE%B5%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%83-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%BA%CE%B5%CF%85%CE%B7> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

Λάββας, Γ. (2008). *Επίτομη ιστορία της αρχιτεκτονικής*. Αθήνα: Εκδόσεις University Press.

Μηλάκης, Δ. (2006). *Διδακτορική Διατριβή: Χρήσεις γης και μεταφορές: Διερεύνηση της επίδρασης των πολεοδομικών χαρακτηριστικών μακρο- και μικρο-κλίμακας στις επιλογές μετακίνησης*. Αθήνα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

Μπεριάτος, Η. (2000). *Σημειώσεις μαθήματος «Ανθρωπογεωγραφία. Ανάλυση περιφερειακού χώρου»*. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

- Παπαγρηγορίου, Β. (2007). *Πολεοδομία: Εισαγωγή, θεσμοί, πολιτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκουλας.
- Πετρίδου, Ε. (2011). *Διοίκηση-Management, Μια εισαγωγική προσέγγιση*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σοφία.
- Πολυχρονόπουλος, Δ. (2002). *Η ένταξη βιοκλιματικών αρχών στον αστικό σχεδιασμό: ο έλεγχος του ηλιασμού και σκιασμού στον αστικό ιστό. Διδακτορικό Διατριβή*. Αθήνα: Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
- Σερράος, Κ. (2015). *Οι πρόσφατες ρυθμίσεις για τη μεταρρύθμιση του συστήματος χωρικού σχεδιασμού και το σχεδιασμό των χρήσεων γης. Πρακτικά Επιστημονικής Ημερίδας 26.6.2014 Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΕΜΠ-Τομέας Πολεοδομίας Χωροταξίας, επιμ. Δ. Μέλισσας*.
- Σιόλας, Α. (2005). *Άνθρωπος και χώρος*. Αθήνα: Τομέας Γεωργίας και Περιφερειακό Σχεδιασμού/Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.
- Σιόλας, Α., Βάσση, Α., Βλαστός, Θ., Κυριακίδης, Χ., Μπακογιάννης, Ε., Σίτη, Μ. (2015). *Μέθοδοι, Εφαρμογές και Εργαλεία Πολεοδομικού Σχεδιασμού*. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών και Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.
- Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Δήμου Ηγουμενίτσας, ΓΙΩΡΓΟΣ ΝΤΑΝΗΣ 2018
- Τα ΝΕΑ της Λέσβου (2018). «Πράσινα σημεία» σε 16 γειτονίες. Διαθέσιμο στο: <https://nealesvou.gr/prasina-simeia-se-16-geitonies/> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].
- Τριανταφυλλόπουλος, Ν. & Αλεξανδροπούλου, Ι. (2010). Μεταφορά Συντελεστή Δόμησης: Το πολεοδομικό εργαλείο και η αγορά ακινήτων. *Σειρά Ερευνητικών Εργασιών*, 16(7), 157-182.
- Υπουργείο Εσωτερικών (2021). *2^η Τροποποίηση Πρόσκλησης ΑΤ12 για την υποβολή Αιτήσεων Χρηματοδότησης στο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ Ανάπτυξης και Αλληλεγγύης για την Τοπική Αυτοδιοίκηση «ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ», ΣΤΟΝ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: «Περιβάλλον» ΜΕ ΤΙΤΛΟ: «Δράσεις Ηλεκτροκίνησης στους Δήμους»*. Διαθέσιμο στο: file:///Users/michalis/Downloads/%CE%91%CE%A412_9%CE%9D1%CE%9946%CE%9C%CE%A4%CE%9B6-%CE%9E%CE%A9%CE%98_2%CE%B7%20%CE%A4%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7.pdf [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].
- Υπουργείο Εσωτερικών (2020). *Πρόσκληση ΑΤ08 Για την Υποβολή Αιτήσεων Χρηματοδότησης στο Πρόγραμμα Ανάπτυξης και Αλληλεγγύης για την Τοπική Αυτοδιοίκηση «Αντώνης Τρίτσης» Στον Άξονα Προτεραιότητας: «Ψηφιακή Σύγκλιση» ΜΕ ΤΙΤΛΟ «Smart cities, ευφυείς εφαρμογές, συστήματα και πλατφόρμες για την ασφάλεια, υγεία-πρόνοια, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, εκπαίδευση-πολιτισμό-τουρισμό και περιβάλλον, δράσεις και μέτρα πολιτικής προστασίας, προστασίας της δημόσιας υγείας και του πληθυσμού από την εξάπλωση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19»*. Διαθέσιμο στο: <https://eyde.ypes.gr/tritsis/invitation/prosklisi-at08-programma-antonis-tritsis> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας (2015). *Οδηγός Πράσινων Σημείων-Κ.Α.Ε.ΔΙ.Σ.Π.- Έκδοση 1/2015*. Αθήνα: Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας-ΕΠΠΕΡΑΑ-ε.οαν.

Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας (2021). Διαθέσιμο στο: <https://ypen.gov.gr/> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

Φυτά Αλεξίου (2021). *Φαληρικό Μέτωπο: Μητροπολιτικό Πάρκο και Περιβαλλοντική Αναβάθμιση*. Διαθέσιμο στο: <http://www.alexiou-plant.com/?p=2322> [Πρόσβαση 30 Απριλίου 2021].

Χατζηδημητρίου, Α. (2012). *Αξιολόγηση της επίδρασης των παραμέτρων σχεδιασμού στη διαμόρφωση του μικροκλίματος των αστικών υπαίθριων χώρων και στις συνθήκες θερμικής άνεσης, κατά την θερινή περίοδο, σε κλίμα μεσογειακό*. Διδακτορική Διατριβή: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

